

4๑5. ๑1๐๐712

ก 4๒4 ก

๖. ๖ การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย
และความรับผิดชอบของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอน
โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

บริญญาณิพนธ์

ของ

กาญจนา อูตรวิเชียร

29 ต.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ตุลาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

B 171142

การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย
และความรับผิดชอบของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอน
โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
กาญจนา อุตรวิเชียร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ตุลาคม 2538

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้นแบบฝึกตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน สอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะ กลุ่มควบคุม 40 คน สอนโดยการใช้นแบบฝึกตามคู่มือครู ใช้นเวลาในการทดลอง 14 คาบ คาบละ 50 นาที และใช้นเนื้อหาเดียวกันดำเนินการทดลองโดยใช้นแบบแผนการทดลองวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความรับผิดชอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่า t

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

1. ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความรับผิดชอบของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF MATHAYOM SUKSA V STUDENT'S ABILITY IN
CREATIVE WRITING IN THAI LANGUAGE AND RESPONSIBILITY
THROUGH THE CREATIVE WRITING DRILLS AND DRILLS
IN THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

KANCHANA OUTARAWICHIAN

Presented in Partial fulfillment of the requirements of the Master
of Education degree in degree Secondary Education
at Srinakharinwirot Univesity

October 1995

The Purpose of this Study was to Compare the creative writing in Thai language and responsibility through the creative writing drills and drills in the teacher's manual.

The sample in this study was the 80 Mathayom Suksa V students at Satuk School, Amphur Satuk, Buriram Province during the frist semester of the academic year 1995. This sample was devided into two groups, contained of 40 students in each. The experimental group was taught through the creative writing drills method and the control group was taught through the drill in the teacher's manual. Each group had to study the same content for 14 periods (1 period = 50 minutes)

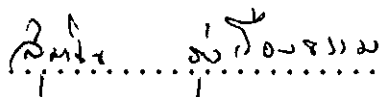
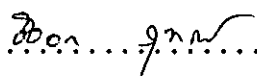
The design of this study was the randomized control group pretest-posttest design. The research instruments were the creative writing ability test and the responsibility test. The t-test was used to analyze the data.

The result indicated taht :

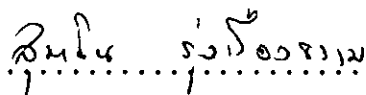
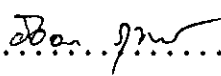
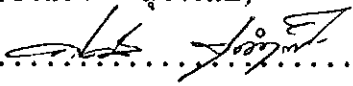
1. The creative writing in Thai language of the experimental group and the control group was significantly different at the .01 level.
2. The responsibility of the experimental group and the control group was significantly different at the .01 level.
3. The creative writing in Thai language of the experimental group between the pretest and posttest was significantly different at the .01 level.
4. The responsibility of the experimental group between the pretest and the posttest was significantly different at the .01 level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

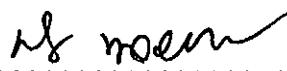
คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ศศ.สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)
..... กรรมการ
(รศ.อัจฉรา สุขารมณ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ศศ.สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)
..... กรรมการ
(รศ.อัจฉรา สุขารมณ์)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ขจรศรี ขาติกานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ . 17. เดือน . ตุลาคม . พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์อัจนรา สุขารมย์ อาจารย์พิศศรี กมลเวช อาจารย์จรัสศรี ชาติกานนท์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาที่ให้ข้อเสนอแนะด้วยดีตลอดมา กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธัมภ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ที่ช่วยตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อาจารย์เปี่ยม ศรีมิตรานนท์ ผู้อำนวยการ คณะครู อาจารย์โรงเรียนสตึก อาเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ขอบคุณ อาจารย์วรเชษฐ์ โชคชัย อาจารย์ไพรัตน์ อนุพันธ์ อาจารย์อดิสร มณีศิริ อาจารย์มนเทียร บุญแจ้ง ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนเพื่อนนิสิตปริญญาโท เอกการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2536 ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำเป็นกำลังใจ ขอบใจนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6, 5/5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จนทำให้ปริญญานิพนธ์สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

กราบขอบพระคุณบิดา - มารดา พี่ น้อง หลาน ๆ ทุกคนที่ให้ความรัก ความห่วงใย พร้อมทั้งกำลังใจสนับสนุนด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน และชี้แนะแนวทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จด้วยดี

กาญจนา อุตริเวียร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกเสริมทักษะ	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์	42
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ	56
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	60
3 วิธีดำเนินการทดลอง	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	63
การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ	63
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล	71
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	72

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	82
สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้	82
วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	83
การวิเคราะห์ข้อมูล	85
สรุปผลการศึกษาครั้งนี้	85
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	104
ประวัติย่อผู้วิจัย	227

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	78
2	ผลการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนระหว่างนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	79
3	ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลัง การทดลองของกลุ่มทดลอง	80
4	ผลการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานของนักเรียนก่อนและหลัง การทดลองของกลุ่มทดลอง	81
5	ค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิง สร้างสรรค์	217
6	แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงาน ในห้องเรียนของนักเรียน	218
7	แสดงคะแนนความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนก่อนและ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	220

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสอนตามคู่มือครูการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา 30
- 2 แผนภูมิแบบจำลองแสดงแนวคิดในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ 47

ภูมิหลัง

ภาษาไทยมีความสำคัญมากเพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยทั้งชาติ ทำให้เกิดความเข้าใจ และความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดังนั้นคนในชาติจะต้องศึกษาหาความรู้จนแตกฉาน และมีความภูมิใจในภาษาประจำชาติของตน

ภาษามีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในสังคม กล่าวคือ เป็นเครื่องมือในการสื่อสารช่วยถ่ายทอดความรู้ ความคิด และวัฒนธรรม นอกจากนี้ ภาษายังเป็นเครื่องผูกพันมนุษย์ต่อมนุษย์อย่างแน่นแฟ้นไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้คนรู้สึกเป็นพวกเดียวกันมากกว่าการพูดภาษาเดียวกัน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ การรับรู้และสามารถเข้าใจภาษาได้อย่างถูกต้อง จะทำให้บุคคลนั้นได้เปรียบและเป็นที่ยอมรับในสังคมกว่าบุคคลที่มีลักษณะด้อยในการใช้ภาษา (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธราชสิริรัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี. 2529 : 1 - 7)

การเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น เป็นเรื่องของการฝึกทักษะ ผู้ที่จะใช้ภาษาได้ดีนั้นมิใช่เรื่องที่จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การใช้ภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะ และประสบการณ์ในการจัดประสบการณ์ภาษาต้องอาศัยทักษะ การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเขียนเป็นกระบวนการสื่อความหมายที่ซับซ้อน เพราะเป็นการแสดงออกของความคิดเป็นตัวหนังสือ เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นทราบความคิดของผู้เขียนจึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับทักษะการเขียน นิตยา ฤทธิโยธี (2518 : 60) ได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเขียนว่าครูส่วนมากมีความเห็นว่าการสอนให้นักเรียนรู้จักคิดรู้จักเขียนเป็นเรื่องยาก ส่วนนักเรียนก็มักคิดว่า การเขียนเป็น

งานหนัก และยากเกินความสามารถของตน ไม่ทราบจะเขียนเรื่องอะไร คิดไม่ออก เขียน
ไม่ได้ ไม่มีพรสวรรค์ นักเรียนบางคนแต่งประโยคไม่เป็น ไม่รู้จักลำดับข้อความ เลือกใช้
คำไม่เหมาะสม จากผลงานวิจัยของ รักดี วิศิษฐอนุพงษ์ (2529 : 3) พบว่า นักเรียน
ไม่รู้จักการเลือกสรรถ้อยคำมาใช้เขียนเพื่อดำยทอดความคิดหรือสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง
และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการขาดความรู้ในเรื่องที่จะเขียน และตัวครูก็ขาดวิธีการสอนที่น่าสนใจ

การสอนทักษะการเขียนในวิชาภาษาไทยจึงต้องสอนเพื่อให้เกิดผลดีอันจะเป็นประโยชน์
ต่อการสื่อสารต่อไป แต่เป็นที่ยอมรับว่าการเขียนเป็นทักษะที่ยากกว่าทักษะด้านอื่น เพราะต้อง
อาศัยความรู้ ความคิด รวมถึงการค้นคว้าอย่างกว้างขวาง และการที่ผู้เขียนจะสามารถเขียนได้
อย่างมีศิลปะ มีความชัดเจนและแจ่มแจ้งได้ดังกล่าวนั้น ยังต้องอาศัยความเข้าใจประสบการณ์ใน
เรื่องที่เขียนรวมถึงความรู้ทางภาษาด้วย จึงจะนำไปสู่การเขียนที่มีประสิทธิภาพ (วลัยรัตน์ อติแพทย์.
2523 : 1) นับได้ว่า การเขียนช่วยให้เด็กได้ใช้ความคิดอย่างกว้างขวาง และส่งเสริมให้เกิดเกิด
ความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี (วรรณิ โสภประยูร. 2522 : 17) ซึ่งความคิดสร้างสรรค์
นี้เป็นจุดมุ่งหมายหนึ่งของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533)
(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 9) ที่ว่า "เพื่อให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือ เพื่อให้สามารถใช้ภาษาติดต่อ
สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ" เมื่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างหนึ่งใน
การจัดการศึกษาปัจจุบัน วิชาการเขียนจึงควรส่งเสริมในเรื่องนี้ให้มากขึ้นด้วย เพราะการที่
นักเรียนได้มีโอกาสฝึกคิด และใช้จินตนาการอย่างมีอิสระเสรี ย่อมจะช่วยให้นักเรียน ได้พัฒนา
การเขียนได้อย่างเหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะของแต่ละคน ซึ่งเป็นทางนำไปสู่การปลูกฝังความคิด
ริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดกับเด็ก สุจริต เพียรชอบ และสหายใจ อินทรมพรรย์ (2522 : 134)
ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าการปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนเป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยาก
ยิ่งทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยแล้วยังมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก แต่ก็เป็นที่น่า

ครูที่จะต้องปลูกฝังทักษะด้านนี้ เพราะจะเป็นประโยชน์ ต่อตัวเด็กเอง และเป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 1 - 2) ได้ระบุว่า บุคคล ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงจะเป็นบุคคลที่มีความคิดอิสระอยู่เสมอ ไม่ตัดสินใจง่าย มีความ เชื่อมั่นในตนเอง และมองโลกในแง่ดี นอกจากนั้น ความคิดสร้างสรรค์ยังทำให้สังคมมนุษย์ ไม่หยุดนิ่ง มีความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ครูผู้สอนภาษาไทยจึงควรตระหนักใน ภาระหน้าที่ของตน ที่จะต้องค้นคว้าหาวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสคิดเชิงสร้างสรรค์ ตามควรแก่วัยและศักยภาพ เมื่อนักเรียนคิดในเชิงสร้างสรรค์ได้ก็จะสามารถถ่ายทอดความคิด นั้นเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต่อไป การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในชีวิต มนุษย์ เพราะทำให้เกิดความเพลิดเพลินเจริญใจ ส่งเสริมสติปัญญา และช่วยธำรงรักษา วัฒนธรรม (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2526 : บทนำ) เมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จ ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์แล้วก็จะ เป็นบันไดไปสู่ความสามารถเชิงสร้างสรรค์ด้านอื่น ๆ ต่อไป

จากสภาพปัญหาข้างต้น การเรียนการสอนเขียนในโรงเรียนมัธยมยังไม่บรรลุผลสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมาย ควรได้รับการปรับปรุงในเรื่องการสอน เพราะวิธีสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ จะก่อให้เกิดผลดีต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความสนใจ ความขยัน และความ รับผิดชอบ (บุญเหลือ เทพสุวรรณ. 2520 : 11) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในทุก ๆ ด้านของ นักเรียน สนับสนุนให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดอย่างมีอิสระ มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ เป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น ถ้าครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมในการคิดได้ การเขียนก็ง่ายขึ้น ในการสอนเขียนจำเป็นต้องใช้วิธีการฝึกฝนอยู่ตลอดเวลา เพราะการฝึกฝน หรือกระทำบ่อย ๆ ทำให้ผู้ฝึกได้ใช้ความคิด ทำให้เกิดความคล่องแคล่ว และสามารถสร้างงาน เขียนจากความคิดได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามหลักการทางจิตวิทยา เรื่อง กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ของธอร์นไคค์ (กมลรัตน์ หล้าวงษ์. 2528 : 179) แบบฝึกเสริมทักษะการเขียน

เชิงสร้างสรรค์ ได้มีผู้ทำการวิจัยแล้วว่าได้ผลดีวิธีหนึ่ง ดังเช่นงานวิจัยของประทีป ศิริบังกช (2530 : 75 - 76) และอุดมลักษณ์ ช้อยศิริ (2531 : 76) ที่พบว่า การใช้แบบฝึกเสริมทักษะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น การนำแบบฝึกเสริมทักษะที่เหมาะสมมาประกอบการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก ทั้งนี้เพราะแบบฝึกเสริมทักษะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สอนหลายด้านด้วยกัน สำหรับครูผู้สอนแบบฝึกจะช่วยประหยัดเวลาแรงงาน และครูได้ใช้แบบฝึกเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนด้วย ช่วยให้นักเรียนเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน ส่วนนักเรียน การใช้แบบฝึกทำให้ได้ฝึกฝนทบทวนเนื้อหาวิชาที่เรียนไปแล้ว เป็นการฝึกหัดที่มีความรับผิดชอบ คงทน และได้เห็นความก้าวหน้าของตนเอง

สำหรับความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งที่สำคัญและสามารถปลูกฝังให้นักเรียนได้ดังที่ สุดาใจ เหล่าสุนทร (2510 : 36) กล่าวว่า นักเรียนได้ฝึกฝนให้รู้จักคิดหาเหตุผลด้วยตนเองโดยไม่เพียงแต่รับฟังจากการบอกเล่าจากครูจะทำให้สติปัญญาแตกฉาน เมื่อออกจากโรงเรียนไปแล้วก็สามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เท่ากับเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเองได้ ก่อให้เกิดความรับผิดชอบในที่สุด ดังงานวิจัยของผาณิต เพชรจารีต (2529 : 71) กล่าวถึง การเรียนการสอนเรื่องความรับผิดชอบว่าเป็นการทำให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในการทำงานร่วมกัน และความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแบ่งหน้าที่และประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำแบบฝึกเสริมทักษะมาใช้ในการสอนวิชาการเขียน 2 (ท 042) เพื่อศึกษาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียนของนักเรียนอันเกิดจากกระบวนการเรียนการสอนเพื่อจะนำผลที่ได้จากการทดลองครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ให้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
4. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่การงานในห้องเรียนก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูภาษาไทยทราบปัญหาการเรียนการสอนเขียน และสามารถเลือกแบบฝึกที่เหมาะสมสำหรับฝึกทักษะการเขียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรมด้านความรับผิดชอบแก่นักเรียนด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 6 ห้อง รวมนักเรียน 240 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสตีก อําเภอสตีก จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มา 2 ห้องเรียน สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 042 การเขียน 2 โดยผู้วิจัยเลือกใช้น้ําหาจากหนังสือเรียน ของ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 14 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 แบบ คือ

5.1.1 การฝึกโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

5.1.2 การฝึกโดยใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม

5.2.1 ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.2.2 ความรับผิดชอบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความสามารถทางการเรียนเรียง ถ้อยคำเพื่อบรรยายทอดอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดอันเกิดจากประสบการณ์เดิมรวมกับประสบการณ์ใหม่ ของผู้เขียนออกมาในรูปของงานเขียนอย่างมีอิสระทางความคิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ของผู้เขียนเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ และรู้สึกได้ด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเหมาะสมถูกต้องตามประเภทของงานเขียนนั้น

2. แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง แบบฝึกที่สร้างขึ้นเพื่อเร้าให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ แล้วถ่ายทอดความคิดนั้นเป็นภาษาเขียน ลักษณะของแบบฝึกเสริมทักษะประกอบด้วยแบบฝึกย่อย 14 ชุด ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอร์แรนซ์ ซึ่งเรียกว่า TTCT (Torrance Test of Creative Thinking)

เนื้อหาในแบบฝึกจะใช้ภาษา (Semantic) เป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนตอบคำถามโดยมีลักษณะคำถาม 4 ประเภท

2.1 เขียนคำถามทั้งหมดที่จำเป็นต่อคำถามเพื่อค้นหาว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น (Ask and Guess)

2.2 เขียนสาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ที่อาจเป็นไปได้ทั้งหมด (Guess Causes)

2.3 เขียนผลลัพธ์ของการกระทำนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งหมด (Guess Consequences)

2.4 เขียนวิธีการปรับปรุงสิ่งของเหตุการณ์หรือการกระทำนั้น ๆ ในทางที่อาจเป็นไปได้ทั้งหมด (Product Improvement) ด้วยวิธีการที่แปลกใหม่เพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม

3. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง การสอนเขียนที่นำเอาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ โดยมีลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้

1. สนทนา อภิปราย ชักถาม โดยใช้ภาพหรือข่าวหรือวีดิทัศน์หรือสไลด์
2. เน้นจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิม เพื่อสำรวจหรือกระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงการเรียนรู้พื้นฐานที่จำเป็น

4. เสนอบทเรียนใหม่แก่นักเรียน
5. ศึกษาเอกสารประกอบการเรียน
6. นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุป
8. ประเมินผล

4. การสอนตามคู่มือครูการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยตามแนวการสอนหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยมีลำดับขั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 9 ขั้นตอนนี้

นิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยมีลำดับขั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 9 ขั้นตอนนี้

4.1 ขั้นสร้างความสนใจ หมายถึง การทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจในการเรียน ครูอาจใช้การสนทนาหรือใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนเกิดความสนใจ

4.2 ขั้นแจ้งจุดประสงค์ หมายถึง การแจ้งให้นักเรียนทราบผลการเรียนรู้ในบทเรียนนั้นหรือเป็นการให้นักเรียนได้รับรู้จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายของการเรียนการสอน

4.3 ขั้นทบทวนความรู้เดิม หมายถึง การสำรวจหรือกระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงการเรียนรู้พื้นฐานที่จำเป็นโดยครูจะทำการซักถามหรือสนทนา

4.4 ขั้นเสนอบทเรียนใหม่ หมายถึง การเริ่มเรียนรู้ใหม่โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการสนทนาซักถาม

4.5 ขั้นแนะให้เกิดการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นการบอกแนวทางหรือนำทางให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น แนะนำวิธีการร่วมกิจกรรม แนะนำหนังสือหรือแหล่งประกอบการค้นคว้า

4.6 ขั้นแสดงพฤติกรรมหมายถึง ขั้นการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองหรือแสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ครูตั้งไว้

4.7 **ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ** หมายถึง การแจ้งผลการกระทำสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้นักเรียนทราบ โดยการชมเชย แนะนำ แสดงความยินดีในผลงาน

4.8 **ขั้นประเมินผล** หมายถึง การวัดหรือประเมินพฤติกรรมที่นักเรียนได้กระทำนั้น บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนเพียงใด โดยครูสังเกต ตรวจรายงาน การอภิปราย การตอบคำถาม

4.9 **ขั้นส่งเสริมความมั่นใจและถ่ายโอนการเรียนรู้** เป็นการสรุปขั้นตอนบทเรียนที่ผ่านมานักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่แม่นยำขึ้น โดยการทบทวนฝึกหัด หรือทดสอบหรือทำรายงาน

5. **ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการแสดงออกด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก เป็นถ้อยคำ และเรียบเรียงเป็นเรื่องราวได้ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. **ความรับผิดชอบ** หมายถึง ความตั้งใจที่จะทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่การงานในห้องเรียนของตน ด้วยความเอาใจใส่ ยืนยันเพียร อดทนต่ออุปสรรค ไม่ย่อท้อ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผนงาน และป้องกันความบกพร่องในงานที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งความรับผิดชอบนี้วัดได้จากคะแนนการตอบแบบสอบถามที่ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของวัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 122 - 128) ที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพไว้ดีแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกเสริมทักษะ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งในทักษะทางภาษาทั้ง 4 ซึ่งมีความสำคัญ เพราะในชีวิตประจำวันต้องใช้ทักษะการเขียนในการติดต่อสื่อสารอยู่เสมอ แต่การที่จะใช้การเขียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกฝนด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการใช้คำ วैयाกรณ์ ตลอดจนเรียบเรียงความคิดจนเกิดความชำนาญ สามารถเขียนถ่ายทอดให้ผู้อื่นอ่านเข้าใจได้

ในด้านความหมายของการเขียนนั้น ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่านดังนี้

เปลื้อง ณ นคร (2514 : 6) ให้นิยามของการเขียนว่า การเขียนคือการแสดงความคิด ความรู้สึกและความรู้ซึ่งอยู่ในใจออกให้ผู้อื่นรู้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ (2520 : 92) กล่าวว่า การเขียนคือ การแสดงความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อื่นอ่านและเข้าใจ

ศศิธร (สุทธิแพทย์) ธัญลักษณ์านนท์ (2530 : 13) กล่าวว่า การเขียนคือการถ่ายทอดความรู้สึกลงบนกระดาษ หรือการสื่อสารกันด้วยลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ดังนั้น สรุปได้ว่า การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์เพื่อแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกต่างๆ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิด และความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้เขียน

หลักสำคัญของการเขียน

เปลื้อง ณ นคร (2514 : 1 - 7) ได้ให้หลักสำคัญในการเขียนไว้ 2 ประการ คือ

1. ความพิถีพิถัน คือ พิถีพิถันในเรื่องความคิดและพิถีพิถันในการเขียน ในด้านความคิดนั้นผู้เขียนควรมีแนวความคิดที่แปลกใหม่และกว้างไกล ส่วนในด้านการเขียน ผู้เขียนจะต้องเป็นคนที่มีไหวพริบดี รู้จักสังเกตวิธีการใช้คำที่สละสลวยและนำมาใช้เป็นแนวในการเขียนของตน

2. ผู้เขียนต้องเป็นตัวของตัวเอง ทั้งในเชิงงานประพันธ์และชีวิตจริง ไม่ควรลอกแบบท่วงท่าของการเขียนของผู้อื่น แต่ในเวลาเดียวกันก็ต้องรู้จักและเห็นลักษณะของนักเขียนอื่นด้วย

ปรีชา ช่างขวัญอิน (2517 : 99 - 129) กล่าวถึงขบวนการแห่งการเขียนว่า แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ

1. คิดหาให้เข้าจุด หมายความว่า ต้องคิดถึงสิ่งที่อยู่ในวงจำกัด และคิดถึงจุดประสงค์ที่สำคัญเพียงจุดเดียว เพราะการเขียนที่ดีนั้น ควรเขียนในสิ่งที่มีเนื้อหาขอบเขตแคบ แต่อธิบายไว้อย่างละเอียด ไม่ควรเขียนในสิ่งที่กว้างเกินไป จะทำให้ผู้อ่านไม่ได้อะไรจากข้อเขียนในเรื่องนั้น การที่จะพิสูจน์ว่าสิ่งที่คิดอยู่นั้นเข้าจุดหรือไม่ ให้ลองตั้งคำถามตัวเองดังนี้

- 1.1 ในเรื่องนั้น ๆ ต้องมีข้อมูลหรืออาศัยแนวความคิดอะไรบ้าง
- 1.2 มีความรู้หรือสามารถหาข้อมูลหรือความคิดเหล่านี้มาได้หรือไม่
- 1.3 สามารถบอกจุดสำคัญของเรื่องนั้น ๆ เป็นข้อความสั้น ๆ ได้หรือไม่

ถ้ายังตอบคำถามเหล่านี้ไม่ได้ แสดงว่าความคิดไม่เข้าสู่จุด การคิดให้เข้าสู่จุดนั้นมีหลักปฏิบัติ 3 ประการคือ

1. คิดในสิ่งที่รู้ หมายความว่า คิดในสิ่งที่เรามีประสบการณ์ ซึ่งมีประสบการณ์ทางตรงเท่านั้น แต่อาจเป็นสิ่งที่เราได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่าน ได้คิด จากห้องสมุด จากตำรา หรือจากผู้รู้ ฯลฯ ก็ได้

2. คิดในหัวข้อจำกัด คือจำกัดหัวข้อที่จะเขียนให้อยู่ในขอบเขตที่เราจะหาข้อมูล และรายละเอียดที่เป็นจริงได้

3. ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดหลักกระจ่างแจ้ง ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีต่าง ๆ กัน เช่น

3.1 โดยนำข้อความซึ่งแสดงให้เห็นความคิดหลัก

3.2 โดยการพูดถึงความคิดหลักบ่อย ๆ

3.3 โดยการหลีกเลี่ยงการพูดเรื่องนอกประเด็น

3.4 โดยการสรุปความให้ผู้อ่านคิดถึงความคิดหลักโดยตรงหรือทางอ้อม

2. จัดระเบียบความคิด แบ่งออกเป็น 3 สถานะคือ

2.1 จัดลำดับเรื่องราว คือจัดลำดับเรื่องราวให้ผู้อ่านเห็นได้ชัดเจนว่า เรื่องที่เขียนนั้นมีความเป็นมา เป็นขั้นตอนอย่างไร

2.2 จัดลำดับสถานที่ ในข้อเขียนนั้นต้องพรรณนาตามสภาพความเป็นจริง เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพที่เราเขียนได้แจ่มชัดที่สุด

2.3 จัดลำดับทางเหตุผล คือจัดให้ความคิดหลัก และความคิดสนับสนุนเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น ถ้าความคิดหลักเป็นเรื่องทางเหตุผล ความคิดสนับสนุนก็เป็นเรื่องเหตุผล แต่ถ้าความคิดหลักเป็นเรื่องการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งสองสิ่ง ความคิดสนับสนุนทั้งหลายก็ต้องเป็นการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งสองสิ่ง ในการคัดเลือกความคิดสนับสนุนนั้นจะต้องมีการจัดระบบจากสิ่งที่สำคัญน้อยที่สุดไปหาสิ่งที่สำคัญมากที่สุด จากสิ่งที่รู้จักคุ้นเคยไปหาสิ่งที่ยังไม่คุ้นเคยจากสิ่งที่จำกัดไปหาสิ่งทั่วไป หรือจากสิ่งทั่วไปไปหาสิ่งจำกัด

3. มีความกระชับในเรื่องที่คิด หมายความว่า ในการคิดนั้นคิดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่จำกัดแน่นอน โดยประมวลความรู้ต่าง ๆ ที่เรามีอยู่นั้นให้อยู่ในขอบเขตจำกัดแน่นอนไปคือ สรุปความคิดให้ได้ข้อความที่เฉพาะเจาะจงที่สุด

4. แสดงความคิดให้แจ่มแจ้ง สิ่งที่จะช่วยให้แสดงความคิดได้แจ่มแจ้งคือ

4.1 เขียนคำทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ และนำสู่ความคิดหลัก

4.2 ใช้ย่อหน้าเป็นเครื่องหมายแสดงส่วนสำคัญของเรื่อง ควรมีย่อหน้า

กรณีต่อไปนี้

4.2.1 เมื่อคำขยายเกินกว่าหนึ่งประโยคหรือสองประโยค

4.2.2 เมื่อมีข้อความเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนความคิดหลัก

4.2.3 เมื่อเป็นส่วนย่อยที่อยู่ระหว่างส่วนสำคัญใหญ่ ๆ แต่เป็น

ส่วนย่อยที่สำคัญ

4.2.4 เมื่อเป็นบทสรุปที่ยาวเกินกว่าหนึ่งหรือสองประโยค

4.3 ต้องมีสัมพันธภาพระหว่างประโยคต่าง ๆ คือ ประโยคแต่ละประโยค

ต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างมีระเบียบ

จะเห็นได้ว่า การคิดกับการเขียนเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก ผู้เขียนจะต้องคิดให้แจ่มแจ้งเสียก่อน เมื่อคิดได้แจ่มแจ้งแล้วจึงเลือกถ้อยคำมาใช้ให้ได้ความหมายตามที่ต้องการ ความคิดจึงมีความสัมพันธ์กับการเขียนอย่างแยกกันไม่ออก ผู้ที่จัดได้ว่าเป็นคน "คิดเป็น" ก็จะ "เขียนเป็น" ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518 : บทนา) ได้ชี้แจงว่าการ "เขียนเป็น" นั้นคือ การรู้จักลำดับความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนคิด ใช้ภาษาสละสลวย ถูกต้องตามความนิยม และระเบียบแบบแผน พึงดูไม่จัดหู น่าอ่าน ยั่วความสนใจและอยากติดตาม และผู้ที่เขียนเป็นอาจขึ้นอยู่กับพรสวรรค์ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งจะต้องเป็นผู้ที่รู้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทางทฤษฎีการเขียน มิใช่เขียนไปตามบุญตามกรรม ต้องรู้จักนำเอาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ได้จริง ๆ ไม่ใช่ว่ารู้เฉพาะทฤษฎี แต่นำไปปฏิบัติไม่ได้ นอกจากนี้ยังจะต้องฝึกฝนอย่างจริงจัง เพราะการฝึกฝนย่อมก่อให้เกิดความชำนาญ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกเสริมทักษะ

การฝึกเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการเรียนการสอน ชาดูชัย วลิตรังสิมา และเชิดวิทย์ ฤทธิประศาสน์ (2523 : 114) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกว่า เป็นการจัดสภาพการณ์เพื่อให้ผู้ฝึกเปลี่ยนพฤติกรรมจนสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างแบบฝึกต้องคำนึงถึงหลักการสร้างจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก ลักษณะของแบบฝึกที่ดี ประโยชน์ของแบบฝึก หลักการนำไปใช้ ฯลฯ

หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์ (2523 : 52 - 62) กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกไว้ว่า ต้องยึดหลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไคค์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercises) ซึ่งกล่าวว่า สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องแคล่วและสามารถทำได้ดี (Law of use) ในทางตรงกันข้าม สิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัด หรือทอดทิ้งไปนานแล้วย่อมจะทำให้ทำไม่ได้ดี (Law of disuse)

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคำนึงถึงว่า นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจต่างกัน ฉะนั้น ในการสร้างแบบฝึก จึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมคือ ไม่ยาก และไม่ง่ายจนเกินไป และควรมีหลาย ๆ แบบ

3. การจูงใจผู้เรียน โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึกและช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไป

4. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ เพื่อไม่เกิดความเบื่อหน่าย

พรรณี รุทัย (2522 : 145 - 148) แนะนำว่า หลักจิตวิทยาที่ควรใช้ในการสร้างแบบฝึกคือ

1. การจูงใจคือการจัดแบบฝึกหัดเรียงตามลำดับจากง่ายไปหายาก จากสั้นไปยาว ควรสร้างแบบฝึกให้หลายรูปแบบ โดยให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียนเพื่อช่วยกระตุ้นให้อยากเรียนมากขึ้น

2. การฝึกหัดคือการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมซ้ำ ๆ เพื่อช่วยสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. ความใกล้ชิดคือ การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน

4. กฎแห่งผล คือการให้ผู้เรียนได้ทราบผลของการทำงานของตนเองโดยการเฉลยคำตอบให้ทราบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเหล่านี้ จะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน

โรเซนบาวน์ (Rosenbaum. 1969 : 112 - 115) กล่าวว่า ในการจัดทำแบบฝึกนั้น ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กส่วนใหญ่ แล้วจัดทำแบบฝึกไว้ให้มากพอที่เด็กทั้งเก่งและอ่อนจะเลือกทำได้ตามความสามารถและแบบฝึกนั้นควรจะชัดเจน มีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การให้หลักจิตวิทยาของเด็ก และการเน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการสร้างแบบฝึกของโรเซนบาวน์นี้ ได้ตรงกับความคิดเห็นของ รัชนี ศรีไพพรรณ (2517 : 412 - 413) ที่กล่าวถึงหลักในการจัดทำแบบฝึกทักษะว่า

1. ให้สอดคล้องกับจิตวิทยา และพัฒนาการของเด็กและลำดับขั้นของการเรียน เด็กแรกเกิดยังมีประสบการณ์น้อย แบบฝึกทักษะจะต้องอาศัยรูปแบบที่สวยงาม ชูใจเด็กและเป็นไปตามลำดับความยากง่าย เพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำ

2. ให้มีจุดมุ่งหมายว่ามุ่งจะฝึกในด้านใด แล้วจัดเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการที่วางไว้ ครูต้องจัดทำไว้ล่วงหน้าเสมอ

3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ถ้าสามารถแยกตามความสามารถแล้วจัดทำแบบฝึกเพื่อส่งเสริมเด็กแต่ละกลุ่มได้ก็ยิ่งดี

4. ในแบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ ให้เด็กสามารถทำตามคำสั่งได้

5. แบบฝึกต้องมีความถูกต้อง ครูจะต้องตรวจพิจารณาให้ถี่ถ้วน อย่าให้มีข้อผิดพลาดได้

6. การทำให้เด็กทำแบบฝึกแต่ละครั้งต้องให้เหมาะสมกับเวลาและความสนใจของเด็ก เด็กเล็ก ๆ ย่อมสนใจจะทำสิ่งใดอยู่ได้ไม่นาน

7. ควรทำแบบฝึกหลาย ๆ แบบ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้กว้างขวางและส่งเสริมให้เกิดความคิด

หลักในการสร้างแบบฝึก

นอกจากหลักจิตวิทยาที่ต้องคำนึงในการสร้างแบบฝึกแล้วได้มีนักการศึกษาเสนอหลักในการสร้างแบบฝึกเพิ่มเติมดังนี้

วรนาถ พ่วงสุวรรณ (2518 : 34 - 37) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างแบบฝึก เพื่อให้ได้แบบฝึกที่ดีและสามารถจะนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์นี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก
 - 3.1 ศึกษาปัญหาในการสอน
 - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและจิตวิทยาพัฒนาการ
 - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
 - 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึก
 - 3.5 วางโครงเรื่องและกำหนดรูปแบบของการฝึกให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง
 - 3.6 เลือกเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาบรรจุในแบบฝึกให้ครบตามที่กำหนดไว้

บาร์เน็ต และคนอื่น ๆ (Barnet and others. 1969 : 11) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกว่า แบบฝึกที่ดีควรมีข้อเสนอแนะ การใช้ควรให้มีตัวเลือกทั้งแบบตอบจำกัด แบบเสรี คำสั่งหรือตัวอย่างที่ยกมาเป็นข้อความหรือเป็นแบบฝึกไม่ควรยาวเกินไป หรือยากแก่การเข้าใจ ถ้าต้องการให้ศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกนั้นควรมีหลายรูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึกทำ

บัทส์ (Butts. 1974 : 85) เสนอหลักการสร้างแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ก่อนที่จะสร้างแบบฝึกจะต้องกำหนดโครงร่างไว้คร่าว ๆ ก่อนว่าจะเขียนแบบฝึกเกี่ยวกับเรื่องอะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร
2. ศึกษางานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำ
3. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาให้สอดคล้องกัน
4. แจนวัตถุประสงค์พฤติกรรมออกเป็นกิจกรรมย่อยโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียน
5. กำหนดอุปกรณ์ที่จะใช้ในเกมแต่ละตอนให้เหมาะสมกับแบบฝึก
6. กำหนดเวลาที่ใช้ในแบบฝึกแต่ละตอนให้เหมาะสม
7. ประเมินผลจะประเมินก่อนหรือหลังเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2529 : 149 - 151) ได้เสนอหลักการการสร้างแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง ดังนี้

1. ให้นักเรียนมีหลักคือ
 - 1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้แล้วจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1.2 เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
2. ให้นักเรียนมีหลักคือ
 - 2.1 แบบฝึกนี้ต้องเกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
 - 2.2 มีคำชี้แจงง่าย ๆ และสั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ
 - 2.3 เรียงให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของความยากง่ายเพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำ
 - 2.4 แบบฝึกหัดน่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
 - 2.5 ต้องมีความถูกต้อง ครูจะต้องตรวจพิจารณาดูให้ดีด้วย อย่าให้มีข้อ

ผิดพลาดได้

2.6 เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แบบฝึกหัดที่กำหนดให้นักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน ควรยากง่ายกว่ากัน นั่นคือ ควรมีแบบฝึกหัดให้มาก ๆ เด็กที่มีความสามารถมากจะได้ทำมาก

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

ในการสร้างแบบฝึกสำหรับเด็กมีองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

ศศิธร สุทธิแพทย์ (2517 : 72) ได้ศึกษาพบว่า แบบฝึกที่นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นที่จะทำเป็นแบบฝึกที่มีลักษณะดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาง่าย
3. ให้ความหมายต่อชีวิต
4. คิดได้เร็วและสนุก
5. ปลุกความสนใจ
6. เหมาะกับวัยและความสามารถ
7. อาจศึกษาด้วยตนเองได้

นิตยา ฤทธิโยธี (2520 : 1) กล่าวถึง ลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของเด็ก
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ทำให้เด็กเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสมคือไม่ใช้เวลานานหรือเร็วเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

ริเวอร์ (River. 1968 : 97 - 105) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอควรในเรื่องหนึ่งก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ ต่อไป
- ทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อทดสอบ

2. แต่ละบทควรฝึกโดยใช้แบบประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น
3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว
4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น ๆ
5. ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จัก

ดีแล้ว

6. เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดด้วย
 7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบเพื่อให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย
 8. ควรฝึกให้นักเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- แบบฝึกวิชาภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ดังนั้นครูจะต้องฝึกฝนหรือให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ ดังที่
 กมล ดิษฐกมล (2509 : 41) กล่าวว่า สิ่งที่จะช่วยพัฒนาการทางภาษาดีขึ้นนั้น คือ
 การนำความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจการสอนวิชาทักษะอยู่ที่ "การฝึก"
 การฝึกอย่างถูกวิธีเท่านั้นที่จะทำให้เกิดความชำนาญคล่องแคล่วว่องไว ทักษะ ในด้านภาษา
 เป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องฝึกให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการติดต่อสื่อความหมายกัน
 อันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการสอนภาษา

ถ่อ สวัสดิพิพาณิชย์ (2514 : 1 - 2) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกทักษะไว้
 ดังนี้

1. ครูต้องเตรียมแบบฝึกหัดรอบคอบว่าจะต้องการให้เกิดทักษะใด ใช้แบบฝึก
 แบบไหนและมีวิธีการอย่างไร
2. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ แต่หลายแบบเพื่อฝึกทักษะอันเดียวกันนั้น จนเกิดความแม่นยำ
 แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เด็กจะไม่เบื่อหน่าย
3. ให้ฝึกในสภาพการณ์ที่ต่างกัน เช่น เขียนบนกระดานดำ เขียนบนกระดาน
 แล้วนำมาปิดไว้ให้อ่าน

4. ประเมินผล การประเมินผลขณะที่ฝึกหัดนั้น ต้องประเมินเพื่อดูว่าเด็กเกิด ความชำนาญในทักษะนั้นเพียงใด อาจให้เด็กออกมาพูดว่า ทาอะไรไม่ได้ในแบบฝึกนั้น หรืออาจหา วิธีอื่น ค้นดูว่า เด็กทาแบบฝึกนั้น ๆ ไม่ได้ เพราะอะไร ถ้าเราไม่ประเมินผลเราจะไม่มีโอกาส ฝึกให้เกิดทักษะที่ต้องการได้

ประโยชน์ของแบบฝึก

แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาทักษะมาก เพ็ตตี (Petty. 1963 : 469 - 472) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์ การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ระเบียบ

2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษาแบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึก ทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริม และความเอาใจใส่จากครูผู้สอน ด้วย

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทาง ภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทาแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วย ให้เด็ก ประสบผลสำเร็จงานด้านจิตาใจมากขึ้น

4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทนโดยกระทำดังนี้

4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ

4.2 ฝึกซ้ำ หลาย ๆ ครั้ง

4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก

5. แบบฝึกที่ใช้จะต้องเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนใน แต่ละครั้ง

6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่มเด็ก สามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อ ทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป

7. การทำให้เด็กทบทวนแบบฝึกช่วยทำให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่

8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียนจะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่

9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีเวลาได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น

10. แบบฝึกจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอน ย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ ลงานกระดาษทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกต่าง ๆ สรุปได้ว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางการเขียนของนักเรียนและการฝึกนั้นควรจะมีหลาย ๆ แบบ เพื่อให้นักเรียนจะได้ไม่เบื่อ แบบฝึกนอกจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนทักษะทางภาษาของนักเรียนแล้วยังมีประโยชน์สำหรับครูในการสอน ทำให้ทราบพัฒนาการทางทักษะนั้น ๆ ของเด็ก และเห็นข้อบกพร่องในการเรียน ซึ่งจะได้แก้ไขปรับปรุงได้ทันที่วงที่อันมีผลทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกเสริมทักษะทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้แบบฝึกเสริมทักษะทางการเขียนไว้หลายคน เช่น

วิไล ชินวงศ์ (2521 : 36) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประทีป ศิริบงกช (2530 : 76) ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียงความแตกต่างกับกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุดมลักษณ์ ช้อยศิริ (2531 : 68) ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้แบบฝึกกับใช้กิจกรรมตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปาริชาติ สุขประเสริฐ (2536 : 70) ทำการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติการสอนอยู่ในลักษณะเดียวกัน โดยเน้นคุณสมบัติ 3 ประการคือ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ ซึ่งเป็นคุณสมบัติตามจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์ปลายทางของการศึกษา การสอนที่จะตอบสนองสมรรถภาพของมนุษย์ เป็นการสอนที่จะช่วยตอบสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรได้ หน่วยศึกษานิเทศก์จึงได้จัดทำการสอน เพื่อตอบสนองสมรรถภาพมนุษย์ โดยจัดทำเป็นคู่มือให้ทุกโรงเรียนได้ยึดเป็นแนวการสอนที่เรียกว่า "คู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา" ซึ่งยึดรูปแบบการเรียนรู้ของ โรเบิร์ต เอ็มกาเยและลิสเลส บริจด์ เป็นหลัก (มัลลิกา พงษ์บริตร. 2527 : บทนำ)

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวของโรเบิร์ต เอ็ม กาเย

ประเภทของการเรียนรู้ (Types of Learning)

กาเย (Gagne. 1965 : 62 - 170) ได้จัดแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น

8 ประเภท ตั้งแต่การเรียนรู้แบบพื้นฐานง่าย ๆ ไป จนถึงการเรียนรู้แบบยากและซับซ้อนดังนี้

1. การเรียนรู้เครื่องหมายหรือสัญญาณ (Signal Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่ให้เกิดออกมาได้ การเรียนรู้ประเภทนี้ได้แก่ การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขตามแบบของ พาฟลอฟ (The Pavlovian Conditioned Response) ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก

2. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus Response Learning) เป็นการเรียนรู้จากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ต่างจากชนิดแรกตรงที่ผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ผู้เรียนมีความตั้งใจและรู้ตัวในการที่จะเชื่อมโยงการตอบสนองที่เหมาะสมต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ กัน เมื่อทำได้ถูกต้องและเหมาะสม ก็จะได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง (Reinforcement) การเรียนรู้ประเภทนี้ได้แก่ การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกของธอร์นดิค (Thorndike) และการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Skinner)

3. การเรียนรู้แบบลูกโซ่ (Chaining) เป็นการเรียนรู้ในการประกอบกิจกรรมต่อเนื่องตามลำดับ ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำและทักษะต่าง ๆ ในการเคลื่อนไหว (Motor Skills) การเรียนรู้ประเภทนี้ กายเอนมาจากทฤษฎีต่าง ๆ หลายทฤษฎี ซึ่งรวมแนวความคิดของ บี เอฟ สกินเนอร์ (B.F. Skinner) และ เอ็ดวิน อาร์ กัททรี (Edwin R. Guthrie) ด้วย

4. การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงด้วยภาษาถ้อยคำ (Verbal Association) การเรียนรู้ที่คล้ายกับแบบ 3 แต่ต่างกันที่สิ่งเร้าและการตอบสนอง ในแบบที่ 3 เป็นการใช้กลไกกล้ามเนื้อ ส่วนแบบที่ 4 เป็นเรื่องของการใช้ภาษา เน้นความสำคัญของภาวะภายในมากกว่าแบบที่ 3 การเชื่อมโยงชื่อของสิ่งของนั้น ๆ เป็นต้น

5. การเรียนรู้แบบจำแนกความแตกต่าง (Discrimination Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นและแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้าเพื่อที่จะตอบสนองสิ่งเร้านั้นให้ถูกต้อง การเรียนรู้ประเภทนี้อาจจะต่อเนื่องมาจากประเภทที่ 3 หรือประเภทที่ 4

ก็ได้ แนวความคิดนี้เกิดจากผลงานวิจัยหลายชิ้น และมีพื้นฐานจากการศึกษากระบวนการแยกความแตกต่างของสิ่งเร้าและการตอบสนอง โดยใช้หลักการเสริมแรงตามแนวคิดของกิบสัน (Gibson) และผลงานวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้การเรียนรู้ชนิดนี้อาจจะมีเรื่องการจากการสัมผัสเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

6. การเรียนรู้รูมโนติ (Concept Learning) เป็นการเรียนการตอบสนองร่วมกันต่อกลุ่มของสิ่งเร้าที่มีความแตกต่างกัน ผู้เรียนต้องเรียนรู้ถึงสิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือนและแยกความแตกต่างของสิ่งเร้า เช่น เด็กที่เกิดมโนติเกี่ยวกับโรตารีก็ย่อมสามารถแยกโรตารีออกจากสิ่งเร้าต่าง ๆ และสรุปความเหมือนของโรตารีที่มีรูปร่างต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะได้เห็นโรตารีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม หรือรูปร่างอื่น ๆ ก็ย่อมบอกได้ว่าเป็นโรตารี การที่เด็กจะเรียนรู้รูมโนติได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการเชื่อมโยงทางภาษาของเด็กด้วย

7. การเรียนรู้กฎหรือหลักการ (Principle Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรวมหรือเชื่อมโยงมโนติ ตั้งแต่ 2 มโนติขึ้นไปเข้าด้วยกัน และจากการที่สามารถตั้งเป็นเกณฑ์ขึ้นได้แล้ว จะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยวิธีคล้ายคลึงกัน เช่น เกิดมโนติเกี่ยวกับความยาวของเส้นตรง และเกิดมโนติเกี่ยวกับความยาวความกว้างของรูปสี่เหลี่ยม ก็จะสามารถตั้งเป็นกฎในการหาพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยม โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างและความยาวได้

8. การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการคิด โดยการรวมกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของการเรียนรู้ประเภทที่ 7 เข้าด้วยกัน และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ เช่น ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกฎของการหาพื้นที่ของสามเหลี่ยม และการหาพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า ก็สามารถจะหาพื้นที่ของสี่เหลี่ยมคางหมูหรือสี่เหลี่ยมใด ๆ ได้ โดยอาศัยกฎเบื้องต้นดังกล่าวมาใช้ในการแก้ปัญหา

จากทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวของกาเบ่ สามารถจัดรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งอาศัยสมมติฐานเบื้องต้น 5 ประการคือ (อาคม จันทสุนทร. 2527 : 2 - 3)

1. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน มุ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในแต่ละบุคคล การจัดรูปแบบการเรียนการสอนนี้ จึงไม่ได้มุ่งที่คนกลุ่มใหญ่ คือ มีระบบกระจายเสียงที่มุ่งให้ความรู้และทัศนคติแก่คนในสังคมรวม ๆ แต่จะมุ่งให้กับแต่ละบุคคลที่ร่วมกันในสังคมนั้น ๆ

2. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน ทำได้ทั้งระยะสั้น ระยะยาว คือ เป็นทั้งการวัดรูปแบบ หรือวางแผนการสอนในแต่ละชั่วโมง และการวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยตลอดคาบบทเรียนหรือในรายวิชานั้นทั้งหมด ซึ่งอาจทำโดยครูแต่ละคนหรือครูช่วยกันทำเป็นคณะก็ได้

3. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนถือว่า การจัดรูปแบบการเรียนการสอนอย่างมีระบบจะมีผลอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน กล่าวคือ ถ้ามีการจัดแบบการเรียนการสอนที่ดีแล้ว คนจะเรียนรู้ได้ดีกว่าปล่อยให้เรียนเองตามธรรมชาติ

4. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน ควรจัดทำเชิงระบบ กล่าวคือ มีขั้นตอนตั้งแต่การพิจารณาความต้องการ จำเป็น เป้าหมายและการดำเนินการเป็นขั้น ๆ ต่อเนื่องกันไปจนถึงขั้นที่นักเรียนทราบผลการปฏิบัติ หรือประเมินวิธีการดำเนินงานได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่

5. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน ต้องอยู่บนรากฐานความรู้ที่ว่า มนุษย์เรามีการเรียนรู้อย่างไร คือต้องการรู้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ

เพราะฉะนั้นการจัดรูปแบบการเรียนการสอนก็คือ การวางแผนการเรียนการสอนให้ออกมาในรูปของระบบ กล่าวคือ เป็นการกำหนดภาพรวมของการเรียนการสอนที่จะจัดดำเนินการให้เห็นถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งอาจจะเป็นระบบขนาดใหญ่ เช่น ระดับการจัดรายวิชา หรือเป็นการออกแบบระยะยาวหรือในระบบย่อย ๆ เช่น ในระดับการสอนแต่ละชั่วโมง

2. หลักการและเหตุผลในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

อาคม จันทสูตร (2527 : 6 - 7) กล่าวถึงหลักการและเหตุผลในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวของกาเยไวดังนี้

1. ต้องเริ่มด้วยการหาความต้องการ จำเป็นของการเรียนการสอนนั้น ในกลุ่มผู้รับผิดชอบ กำหนดเป้าหมายใหญ่ ๆ ของการเรียนการสอน พร้อมกับดูว่ามีทรัพยากร สิ่งสนับสนุนที่จะใช้ในการเรียนการสอนอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดอย่างไร
2. นำเป้าหมายใหญ่ ๆ ในการเรียนการสอนมากำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดเป้าหมายใหญ่ในข้อ 1 โดยมีเป้าหมายของแต่ละรายวิชา
3. จุดประสงค์แต่ละรายวิชานั้น จะสามารถระบุถึง สมรรถภาพในการเรียนรู้ แต่ละสมรรถภาพได้ นั่นคือ สามารถจะบอกผลของการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้ ซึ่งจะสามารถระบุสมรรถภาพให้เห็นได้ชัดเจนขึ้น
4. ระบุถึงสมรรถภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ให้ชัดเจน ทั้งสภาพภายในและสภาพภายนอกได้ถูกต้อง การใช้แต่ละหลักการเรียนรู้ทั่ว ๆ ไป จะใช้ได้แต่ในวงกว้างเท่านั้น การรู้ และใช้หลักการเรียนรู้เฉพาะแต่ละสมรรถภาพ จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เมื่อรู้สภาพ หรือเงื่อนไขของการเรียนรู้แต่ละสมรรถภาพ จะช่วยให้มีการวางแผนกำหนดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนได้ดีขึ้น กล่าวคือ จะทำให้สามารถจัดทำลำดับขั้นการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องได้ว่า ถ้าจะเรียนเรื่องใดต้องมีความสามารถพื้นฐานที่ต้องการอะไรบ้างมาก่อน และสามารถที่จะทำเป็นภาพของขั้นตอน หรือการจัดลำดับสิ่งที่จะเรียนของเรื่องนั้น ๆ ให้เห็นอย่างชัดเจนได้
6. ขั้นตอนต่อมาของการวางแผนการเรียนการสอนก็คือ ต้องทำเป็นหน่วยย่อย ๆ ที่มีขอบเขตแคบลง แต่มีรายละเอียดมากขึ้น แล้วจัดทำรายละเอียดของจุดประสงค์ จากจุดประสงค์รายวิชาที่เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ในเชิงการกระทำ หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

7. เมื่อแต่ละรายวิชาทำเป็นหน่วยย่อย หรือเป็นบทเรียนซึ่งมีจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้ว เราก็จะต้องจัดสภาพภายนอกคือจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้น ๆ ทั้งนี้ รวมทั้งการปฏิบัติของครูและการจัดสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ซึ่งจะต้องหาทางเลือกที่ดี จะให้ได้ผลตามจุดประสงค์นั้น

8. ขั้นตอนสำหรับที่จะทำให้เกิดการเรียนการสอนสมบูรณ์ก็คือ การประเมินผล ซึ่งจะต้องประเมินตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ การประเมินผลในแต่ละบทเรียนตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ควรจะใช้การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการทดสอบโดยยึดจุดประสงค์เป็นหลัก

9. เพื่อให้เห็นภาพการวางแผนการเรียนการสอนได้ทั้งระบบ ก็จะต้องพิจารณาถึงระบบการเรียนการสอน ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะจัดระบบถ่ายทอดนี้ สำหรับการถ่ายทอดน่าจะพัฒนานักเรียนแต่ละคนได้ดีก็คือ การเรียนการสอนที่เน้นความสามารถของแต่ละคน และเพื่อให้ระบบการเรียนการสอนสมบูรณ์ ก็จะต้องพิจารณาถึงการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดงาน เพื่อดูประสิทธิภาพการจัดรูปแบบการเรียนการสอนด้วย

3. การจัดเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์

งานการสอนจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้น โดยยึดตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของนักเรียน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับกระบวนการของการเกิดการเรียนรู้ในสมองของคนเรา ซึ่งมีลำดับขั้นดังนี้ (มัลลิกา พงษ์ปริตร. 2527 : 140 - 141)

1. เราความสนใจ เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนวิธีหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องใช้เวลามากนัก ครูอาจใช้วิธีพูดคุย ชักถามหรือมีวัสดุอุปกรณ์ใด ๆ ก็ตามที่จะเชื่อมโยงไปถึงสิ่งเรียนมาวันโน้นมาเสนอแก่นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ ตื่นตัวและพร้อมที่จะเริ่มบทเรียน

2. แจ้งจุดประสงค์ คือ การบอกให้เด็กทราบว่า วันนี้จะได้เรียนเรื่องอะไร และเมื่อเรียนรู้แล้ว สามารถทำอะไรได้บ้าง การแจ้งหัวข้อหรือเรื่องที่จะสอนให้เด็กทราบล่วงหน้าก่อนจะเริ่มบทเรียนนี้เป็นวิธีการทำให้ตั้งใจวิธีหนึ่ง และเป็นการวางแผนให้แก่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนว่า การเรียนการสอนในครั้งนี้จะมีทิศทางไปในแนวไหน เป็นการตั้งเป้าหมายเอาไว้เพื่อป้องกันการหลงทาง สำหรับวิธีการแจ้งจุดประสงค์ให้น่าสนใจนั้น เป็นเทคนิคของผู้สอนแต่ละคน แต่ไม่จำเป็นต้องใช้เวลามากนัก

3. ทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่ต่อไปนั้น ครูผู้สอนควรแน่ใจเสียก่อนว่าความรู้เดิมของเด็กมีเพียงพอแล้ว ถ้าความรู้เก่ายังไม่แน่น แต่เด็กต้องรับของใหม่ต่อไปจะทำให้พื้นฐานความรู้ของเด็กคลอนแคลน ซึ่งจะมีผลเสียต่อขั้นตอนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะเชาว์ปัญญา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ ถ้าเรื่องที่จะสอนในวันนี้คือ เรื่องการหารเลข ครูก็ทบทวนให้ แน่ใจเสียก่อนว่า เด็กบวก ลบ และคูณเป็นแล้ว วิธีการที่จะทบทวนและชักชวนให้ครูเกิดความมั่นใจ อาจทำได้โดยวิธีซักถาม บอกเล่าหรือโดยการสอนที่เรียกว่า "ทดสอบก่อนสอน"

4. เสนอบทเรียนใหม่โดยใช้อุปกรณ์มาช่วย โสตทัศนูปกรณ์และสื่อการสอนใด ๆ ที่เหมาะสม อาจนำมาใช้ในขั้นตอนนี้ เพื่อให้การเรียนรู้บทเรียนใหม่น่าสนใจและชวนติดตาม กิจกรรมที่ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ประกอบ ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องที่ครูจะต้องวิตกกังวลแต่ประการใด เพราะครูเท่านั้นที่รู้ว่า อะไรที่จะเหมาะสมสำหรับเด็กในกลุ่มของตน ตัวอย่างเช่น ในชั่วโมงสังคมศึกษาแผนที่ประเทศที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ก็เป็นอุปกรณ์ที่เพียงพอแล้ว ครูอาจนำมาใช้ได้ทั้งในขั้นสร้างความสนใจ และในตอนเสนอบทเรียนใหม่

5. ครูให้แนวความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานพอที่นักเรียนจะฝึกปฏิบัติได้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ครูจะเป็นผู้ให้แนวทางการเรียนรู้แก่นักเรียน โดยวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับสมรรถภาพของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทางของคาบนั้น เช่น ถ้าจุดประสงค์ปลายทางบ่งไว้ว่า ต้องการให้นักเรียนตอนถึงต้นไม้ได้ถูกต้อง (ทักษะการเคลื่อนไหว) ในขั้นนี้ครูก็ควรสาธิตและแนะนำวิธีการให้นักเรียนได้ดูและได้ทราบ เพื่อจะได้ลงมือปฏิบัติในขั้นต่อไป

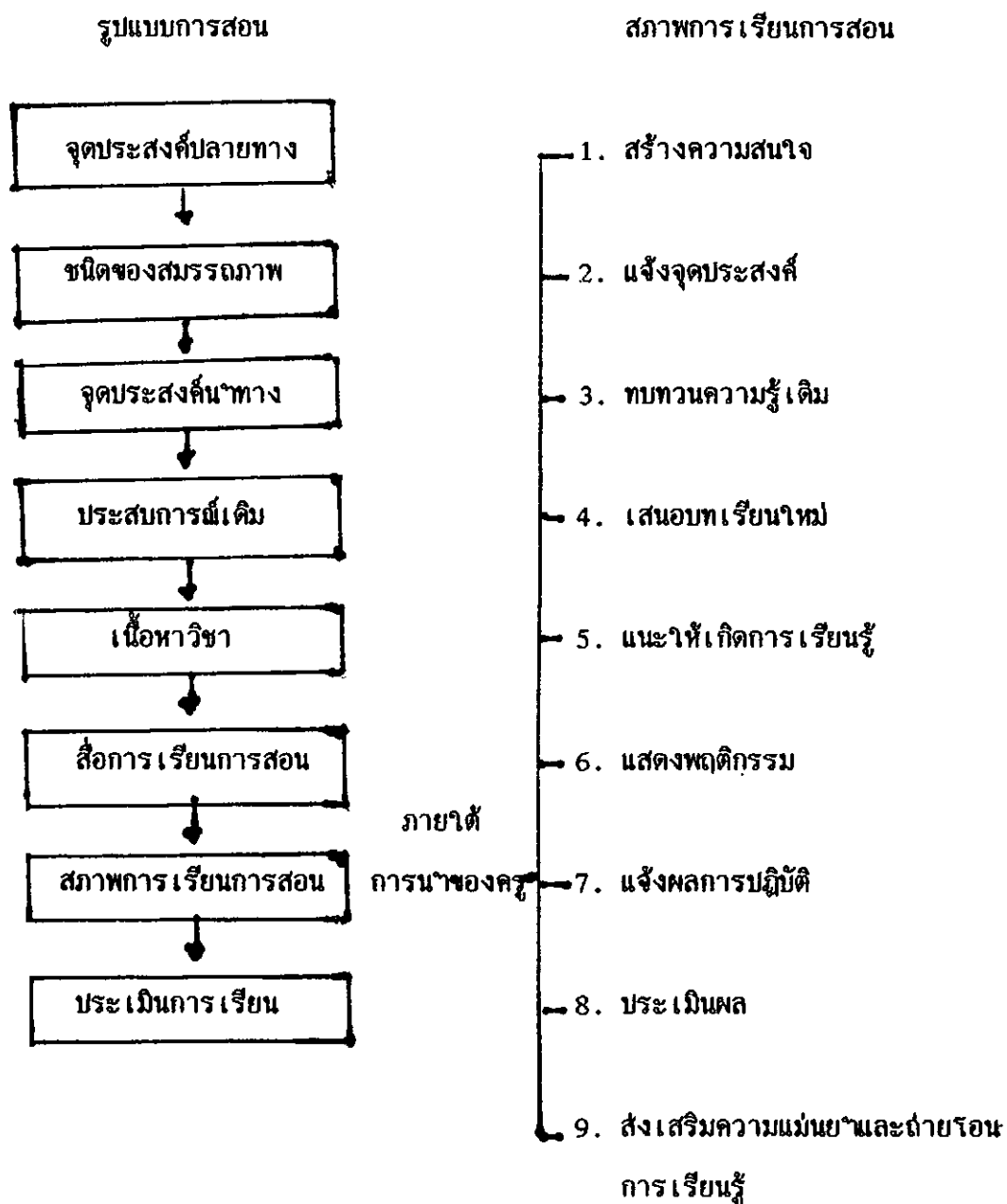
6. นักเรียนปฏิบัติ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ เรามุ่งให้นักเรียนรู้จักเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ เราจึงควรจะเริ่มส่งเสริมตั้งแต่ด้านชั่วโมงเรียนเป็นต้นไป ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมในห้องเรียน ได้มีโอกาสแสดงความคิด และแสดงออกตามสภาพการณ์ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นจะได้เป็นนักคิด นักทำ มีความคิดริเริ่ม สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

7. นักเรียนทราบผลการปฏิบัติ การที่นักเรียนลงมือกระทำกิจกรรมใด ๆ แล้วได้ทราบผลทันทีว่า ที่ทำลงไปในนั้นถูกต้องดีหรือไม่ดีประการใดนั้น ย่อมจะเป็นผลดีแก่ตัวนักเรียนเอง ข้อบกพร่องบางอย่างถ้าทิ้งไว้เนิ่นนานโดยไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ผู้กระทำก็เกิดความเคยชินติดเป็นนิสัย และยากแก่การเปลี่ยนแปลงในภายหลัง ในขั้นนี้ครูอาจเป็นผู้ให้คำติชม แก้ไขด้วยตัวเอง หรืออาจให้กลุ่มหรือแม้แต่ตัวนักเรียนเป็นผู้ประเมิน โดยทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

8. ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ การประเมินผลการเรียนในแต่ละคาบเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง เพราะจะเป็นสิ่งที่ยืนยันให้ผู้สอนทราบว่า การสอนของตนในคาบนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ บางครั้งครูก็คิดว่า ตนได้สอนไปตามที่ต้องการแล้ว แต่ปรากฏว่านักเรียนยังไม่เข้าใจและยังไม่ถึงจุดประสงค์นั้น วิธีการที่จะต้องปฏิบัติคือ ครูอาจประเมินดูได้จากการทดสอบย่อยหรือจากการสังเกตและเมื่อผลจากการประเมินในคาบนั้น พบว่า การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายแล้ว ย่อมเป็นนิมิตหมายอันดีว่า ถ้าเป็นเช่นนี้ไปทุก ๆ คาบ ทุก ๆ บทเรียนแล้ว การสอนของครูโดยส่วนรวมก็ย่อมจะบรรลุจุดประสงค์ของรายวิชาด้วย

9. เน้นให้เกิดความมั่นใจและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ คือ การที่ครูสรุปเน้นและย้ำให้เด็กมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียนในคาบนั้นอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น วิธีการที่ครูจะทำได้ก็คือ อาจยกสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันกับสิ่งที่ได้เรียนมา ให้นักเรียนลองคิดว่าทำได้หรือไม่ ครูอาจให้การบ้าน ให้ทำรายงาน หรือให้หาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้เรียนในชั้น

จากลำดับขั้นการสอนทั้ง 9 ขั้น นานาจจัดเป็นแผนภูมิแสดงขั้นตอนการสอน ตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพด้านหนึ่งของสมอง นักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520 : 121) ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงกระบวนการรับรู้ปัญหาหรือตั้งคำถามข้อมูลสร้างสมมุติฐานทดสอบสมมุติฐานและสื่อความหมายให้ทราบผลลัพธ์

ฟรอยด์ (Freud. 1938 : 193) เชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์เริ่มต้นจากการขัดแย้ง ซึ่งถูกขับดันออกมาโดยพลังจิตใต้สำนึก ขณะที่มีความคิดขัดแย้งเกิดขึ้นนั้น คนที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีความคิดอิสระเกิดขึ้นอย่างมาก แต่คนที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะไม่มีความคิดอิสระเกิดขึ้น

กิลฟอร์ด (Guilford. 1959) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เป็นผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องสมรรถภาพทางสมอง ความคิดสร้างสรรค์ จนสามารถสรุปแนวคิดทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์และจากแนวคิดนี้จึงทำให้มีการศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น ในเวลาต่อมา กิลฟอร์ดอธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดไดเอนันซ์ (Divergent Thinking) คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการคิด ค้นพบ วิธีการแก้ปัญหา ได้สำเร็จด้วย และเขายังอธิบายเพิ่มเติมความคิดไดเอนันซ์ว่าประกอบด้วยลักษณะความคิดริเริ่ม (Originality) ความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) และความคิดละเอียดลออ (Elaboration)

ดังนั้นความคิดอเนกนัย หรือความคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) จึงตรงกันข้ามกับความคิดเอกนัย (Convergent Thinking) หรือความคิดในทิศทางเดียว ซึ่งเป็นลักษณะความคิดที่มุ่งเน้นเพียงความคิดเดียวเท่านั้น ในขณะที่ความคิดอเนกนัยมุ่งส่งเสริมให้เกิดความคิดหลากหลาย ทั้งปริมาณและคุณภาพ เพราะเชื่อว่าลักษณะความคิดอเนกนัยจะเป็นหนทางให้ค้นพบความคิดที่ดีที่มีคุณภาพหรือความคิดสร้างสรรค์

เทเลอร์ (Taylor. 1959 : 51 - 82) และทอแรนซ์ (Torrance. 1954 : 5) ได้ให้ทัศนะว่า ผลของความคิดสร้างสรรค์นั้นไม่จำเป็นต้องถึงขั้นสูงสุด ดังเช่น การคิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ หรือการสร้างทฤษฎีที่ต้องใช้ความคิดด้านนามธรรม แต่อาจจะเป็นขั้นหนึ่งขั้นใดใน 5 ขั้นต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่แสดงออกมาอย่างอิสระในด้านความคิดริเริ่ม โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของงาน

ขั้นที่ 2 งานเป็นผลผลิต ขั้นนี้ต้องอาศัยทักษะบางอย่าง

ขั้นที่ 3 เป็นงานประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่ซ้ำแบบใคร

ขั้นที่ 4 เป็นการปรับปรุงขั้นที่ 3 ให้ดีขึ้น

ขั้นที่ 5 เป็นงานที่เกิดจากการคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสูงสุด เช่น ค้นพบทฤษฎีหรือหลักการใหม่ ๆ

วอลเลซ และโคแกน (Wallach and Kogan. 1965 : 13 - 20) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดโยงสัมพันธ์ได้ คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือ คนที่สามารถคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เช่น เมื่อเห็นคำว่า ปากกา ก็นึกถึงกระดาษ ดินสอ ขวดหมึก ไม้ขีด แก้วน้ำ สมุดบันทึก ฯลฯ ยิ่งคิดได้มากเท่าไรยิ่งแสดงถึงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากเท่านั้น

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 90) สรุปว่า "การสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางความคิดที่แตกต่างจากความคิดวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Thinking) ตรงที่ความคิดสร้างสรรค์นั้นเกี่ยวข้องกับความคิดใหม่ ๆ ที่ตรงข้ามกับความคิดแบบเดิม

หรือมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความคิดของคนอื่น ๆ การสร้างสรรค์เป็นการกระทำที่เลือกจากประสบการณ์ทั้งหมดที่ผ่านมา เพื่อสร้างรูปแบบ (Pattern) อย่างไม่เหมือนใครหรือผลผลิตใหม่ การสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่บุคคลเป็นเจ้าของในระดับต่าง ๆ กัน ทุกคนเกิดมาพร้อมกับมีศักยภาพการสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพัฒนาขึ้นได้ทุกระดับอายุและทุกสาขาวิชา ถ้าจัดประสบการณ์ได้เหมาะสม

จากแนวความคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วสรุปความหมายของความคิดสร้างสรรค์ได้ว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนกับสิ่งเร้าต่าง ๆ จนเกิดความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ ขึ้นมา

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

การส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ อารี สัมหลวี (2510 : 305) กล่าวว่า การศึกษาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบันเพราะสังคมเปลี่ยนแปลงมีปัญหามากเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาเยาวชนไทยจะต้องได้รับการฝึกหัดให้มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาสังคม เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์เติบโตขึ้นจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นด้วย เด็กจึงต้องได้รับการส่งเสริมให้ได้พัฒนาสมรรถภาพด้านความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่เราสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ อาจด้วยการฝึกหัดให้เขาเป็นคนช่างสังเกต ช่างคิด ช่างสงสัย คิดหาเหตุผลในการทำงาน โดยอาศัยหลักตรรกวิทยาเข้าช่วย นอกจากนี้จะต้องพยายามฝึกหัดผู้ปฏิบัติงานให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง (self Confidence) ในการแก้ปัญหาในการทำงานที่เกิดขึ้นรวมทั้งส่งเสริมให้เขามีมโนคติ (Will Power) ในการทำงานสูง มีผู้เข้าใจผิดกันว่าคนฉลาดหรือคนที่มีพรสวรรค์เท่านั้นจึงจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงอยู่ในตัวเอง (วนิดา วงศ์คำวัน. 2519 : 30 - 33) ทั้งนี้เพียงแต่ยังไม่สามารถนำออกมาใช้ได้ด้วยสาเหตุหลายประการ และการศึกษามีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมการปฏิบัติตนในการคิดสร้างสรรค์ เกทเซล และแจคสัน (Getzels and Jackson. 1962 : 293) ซึ่ง

ไฮเดรธ (Hidreth. 1966 : 572) เห็นว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนในห้องที่จะส่งเสริมให้เด็กคิดควรเป็นอิสระ ไม่เคร่งเครียดเกินไป นอกจากนั้นครูควรจะแนะแนวทางให้แก่เด็กแต่ละคนให้รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของทอรัเรนซ์ (Torrance. 1964 : 416) ที่ว่าเด็กที่เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ต้องเป็นเด็กที่ชอบถามปัญหา การค้นหาความหมายการได้ลงมือกระทำทดลองหรือแม้แต่การเล่นที่ปราศจากจุดหมายก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า สิ่งดังกล่าวเป็นการกระทำที่พยายามค้นหาความจริง (Truth) อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เกทเชล และแจคสัน (1962 : 25) ที่ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการคิดหาคำตอบหลายทางเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า ความคิดสร้างสรรค์จึงมักเกิดกับบุคคลที่อยู่ในสิ่งเร้าที่มีอิสระในการตอบสนอง ซึ่งทุกคนมีศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ แต่อาจมีปริมาณต่าง ๆ กัน ถ้าศักยภาพได้รับการส่งเสริมก็จะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ สโตรม (Storm. 1969 : 416) เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ อารี รังสินันท์ (2520 : 50) ให้ความเห็นว่าคุณลักษณะบางประการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เด็กควรได้รับการส่งเสริมคือ

1. มีความอยากรู้อยากเห็น มีความกระหายใคร่รู้อยู่เป็นนิจ
2. มีความประหลาดใจ ชอบซักถาม และถามคำถามแปลก ๆ
3. มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำให้ดีที่สุด
4. ชอบเดา ชอบตั้งสมมติฐาน
5. ตัดสินใจให้เด็ดขาด
6. ชอบเสี่ยง ชอบผจญภัย
7. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
8. ช่างคิดช่างฝัน
9. มีอารมณ์ขัน
10. มีความมานะบากบั่นให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
11. ไม่ชอบคล้อยตามผู้อื่นอย่างง่าย ๆ

12. ทำงานเพื่อความสุขของตนโดยมิได้หวังผลตอบแทนหรือการยกย่องจากคนอื่น

13. มีความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ สามารถแก้ไขดัดแปลงวิธีการและทำงานได้อย่างเหมาะสม

14. มีความสามารถในการคิดอย่างกว้างขวาง (Divergent Thinking)

15. มีความคิดริเริ่ม

นอกจากนี้ ทอร์แรนซ์ (Torrance. 1964 : 47) ยังได้กำหนดหลักการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ดังนี้คือ

1. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อคำถามแปลก ๆ ของเด็ก พ่อแม่ หรือครูไม่ต้องกลัวว่าการเดาของเด็กเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหานั้นจะถูกหรือผิด แต่จะต้องช่วยกระตุ้นให้เด็กได้วิเคราะห์และค้นหาเพื่อพิสูจน์การเดา โดยชี้พื้นฐานจากการสังเกตและประสบการณ์ของเด็กเอง

2. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อความคิดแปลก ๆ ของเด็ก

3. แสดงให้เด็กเห็นว่าความคิดนั้นมีคุณค่า ทำให้มีการเสริมแรงภายใน (Intrinsic rewards) เกิดขึ้น

4. จัดเตรียมโอกาสเพื่อการฝึกหัดหรือการเรียนรู้โดยไม่ต้องประเมินผล (Period of Nonevaluated Practice or Learning) เด็กอาจจะต้องการเวลาซึ่งสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องคอยพะวงต่อการประเมินผล

กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 339 - 340) เชื่อว่า คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ต้องมีความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดที่เป็นตัวของตัวเองโดยเฉพาะ (Originality) ผู้ที่มีลักษณะสามประการนี้สูงขึ้น กระบวนการคิดถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ซึ่งครูสามารถฝึกให้เด็กเกิดความคิดเช่นนี้ได้

จากความคิดนี้ ถ้ามานำเข้าในการเรียนการสอนจะสามารถส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ ซึ่งมีแนวทางที่จะสนับสนุนสามประการคือ

1. การเปิดรับประสบการณ์ คือไม่ยึดถืออะไรที่ตายตัว (Rigidity) มีใจกว้างในสิ่งที่สงสัยหรือคลุมเคลือและสามารถยอมรับข้อสนเทศที่ขัดแย้งกัน
2. มีศูนย์รวมแห่งการประ เหมินอยู่ในตน โดยแต่ละบุคคลตัดสินใจด้วยตนเอง โดยอิสระจากความกดดันภายนอก
3. ความสามารถที่จะสัมผัสกับความรู้ เบื้องต้นและสิ่งซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานความมั่นคงของบุคคล (Ego Strenght) คุณค่าแห่งตน (Self-wroth) และความเป็นอิสระทางด้านจิตใจ (Psychological Freedom) สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดความงอกงามของการรับรู้แบบของชีวิต (Life Style) หรือการปฏิบัติสัมพันธ์ด้านแรงจูงใจกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ตามความคิดของ วิจิตร วรุตบางกูร (2520 : 11) คือ

1. ความรู้พื้นฐานของแต่ละคน (Individual's Knowledge) อย่างน้อยจะทำให้ทราบว่าปัญหาที่เขาสอบในปัจจุบันและในอดีตนั้นเขาจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร
2. จินตนาการ (Imagination) อย่างน้อยต้องคิดว่าจะมีทางอื่นหรือวิธีอื่นที่จะแก้ปัญหานั้นหรือไม่ ถ้ามี มีอะไรบ้าง
3. การพิจารณา (Judgment) ต้องมีการใช้วิจารณญาณวิเคราะห์ได้ว่าวิธีแก้ปัญหานั้นใดสามารถนำไปปฏิบัติได้และ เป็นประโยชน์ที่สุด

ในกระบวนการเรียนการสอนครูจะต้องให้นักเรียนได้ทราบว่าเขามีความรับผิดชอบที่จะต้องเรียนรู้อะไรบ้างและครูจะต้องสร้างสถานการณ์หรือบรรยากาศให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ทดลอง คิดค้น ชักถามปัญหาโดยไม่ต้องเกรงกลัวว่าเขาจะไร้เพื่อน ไร้ครู เพราะมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากคนอื่น ช่างสงสัยมากกว่าคนอื่น ในทุกครั้งที่เรายกเด็กว่าอะไรเป็นอะไรเสียเอง นั้นเป็นการทำลายความสุขในชีวิตอย่างหนึ่งของเด็ก ความสุขในการค้นพบอะไรบางอย่างด้วยตนเอง ความสุขในการชนะอุปสรรคบางอย่าง สาเหตุที่เด็กไม่มีความคิดสร้างสรรค์อีกสาเหตุหนึ่งก็คือ การเคยชินกับการสอนให้รู้ แต่ไม่ทำให้รู้สึก (เดือนดา สุวรรณจินดา. 2520 : 87) ปัญหาและอุปสรรคทางการส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยของเด็กปรากฏว่าเด็กที่มักกล้าแสดงออกทางด้านความคิดทำให้ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

เอกสารเกี่ยวกับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์

ทอแรนซ์ ได้พยายามปรับปรุงแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของ กิลฟอร์ดอย่างระมัดระวังและสร้างแบบทดสอบชนิดหนึ่งมีชื่อว่า Torrance Tests of Creative Thinking (TTCT) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบทดสอบทางภาษาที่ใช้สิ่งเร้าที่ไม่ใช่ ภาษา (Torrance. 1962 : 213 - 238) ซึ่งต่อมาได้มีผู้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกความคิดสร้างสรรค์ในโปรแกรมการขยายแก่พนักงานขาย ซึ่งจะทําให้ได้เรียนรู้ถึง ธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์กระบวนการวิเคราะห์เพื่อผลิตความคิดใหม่ ๆ การหลีกเลี่ยง คำนิยมเก่าเพื่อแสวงหาความคิดเห็นใหม่ ๆ และองค์ประกอบที่สำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ เป็นพนักงานขายที่สร้างสรรค์ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นเรื่องที่น่าจะเป็นไปได้ที่ครูจะนำเอาแบบ ทดสอบของทอแรนซ์มาใช้กับนักเรียนด้วยวัตถุประสงค์เดียวกัน (Steinmetz. 1965 ; citing Davis and Scott. 1971 : 162 - 171)

ในการฝึกดังกล่าวผู้เข้ารับการฝึกจะต้องตอบสนองต่อแบบฝึกเพื่อพัฒนาความคิด สร้างสรรค์ใน 4 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ความคล่องของความคิด (Fluency of Idea)
2. ความยืดหยุ่นของความคิด (Flexibility of Idea)
3. ความคิดริเริ่ม (Originality)
4. ความละเอียดรอบคอบ (Elaboration) เป็นการนำความคิดของตนเอง

หรือผู้อื่นมาปรับปรุง

ตอนที่ 1 ให้ผู้เข้ารับการฝึกถามคำถาม (Asking of Question)

ตอนที่ 2 ให้ผู้เข้ารับการฝึกเดาเหตุ (Guessing Causes)

ตอนที่ 3 ให้ผู้เข้ารับการฝึกเดาผล (Guessing Consequence)

ตอนที่ 4 ให้ผู้เข้ารับการฝึกให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุง (Suggesting Improvements)

ตอนที่ 5 ให้ผู้เข้ารับการฝึกให้ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ที่ผิดธรรมดา (Suggesting Unusual Uses)

วิธีการให้คะแนน

สำหรับตอนที่ 1.2 และ 3 ให้คะแนนความคล่องของความคิดโดยการนับจำนวนผู้ที่เข้ารับการทดสอบตอบสนองในแต่ละตอน

สำหรับตอนที่ 4 และ 5 มีการให้คะแนน 3 ประเภทดังนี้

1. การให้คะแนนความคล่องของความคิด โดยการนับจำนวนการตอบสนองของผู้เข้ารับการทดสอบโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ

2. การให้คะแนนความยืดหยุ่นของความคิด โดยการนับจำนวนวิธีการที่จะนำไปสู่การปรับปรุงผลผลิต

ในการนี้มีหลักอยู่ประมาณ 20 ประการที่จะใช้ในการคิดเพื่อปรับปรุงผลผลิต กระบวนการหรือแผนการ คะแนนความยืดหยุ่นในการปรับปรุงก็คือจำนวนหลักที่แตกต่างกันหรือวิธีที่แตกต่างกันที่ใช้ในการตอบสนองผลงานนั้น ยกตัวอย่างเช่น การจําแนกความยืดหยุ่นของความคิดในการปรับปรุงผู้กตาสุนัข มีดังนี้

2.1 การดัดแปลงให้เหมาะสม (Adaptation)

2.2 การเพิ่มเติม (Addition)

2.3 เปลี่ยนสี (Change Color)

2.4 เปลี่ยนรูปร่าง (Change Shape)

2.5 การรวมกัน (Combrination)

2.6 การแบ่งออก (Division)

2.7 การขยายขึ้น (Magnificaton)

2.8 ทำให้เล็กลง (Minification)

2.9 การเคลื่อนที่ (Motion)

2.10 การทวีคูณ (Multiplication)

2.11 การเปลี่ยนตำแหน่ง (Position)

2.12 คุณภาพของวัสดุ (quality of Material)

2.13 จัดการใหม่ (Rearrangement)

2.14 การกลับตรงข้าม (Reversal)

2.15 การเรียกร่องความรู้สึกทางหู (Sensory Appeal – Ear)

2.16 การเรียกร่องความรู้สึกทางตา (Sensory Appeal – Eye)

2.17 การเรียกร่องความรู้สึกทางจมูก (Sensory Appeal – Nose)

2.18 การเรียกร่องความรู้สึกทางด้านการสัมผัส (Sensory Appeal

2.19 การแทนที่กัน (Substitution)

2.20 การเอาออก (Subtraction)

3. การให้คะแนนความคิดริเริ่ม

เท่าที่ผ่านมายังไม่มียุทธวิธีที่ดีที่สุดในการให้คะแนนความคิดริเริ่ม วิธีหนึ่งที่ใช้ได้แก่ การให้คะแนนความคิดที่ต่างจากความคิดธรรมดา ๆ มากที่สุด ผู้ที่ให้คำตอบธรรมดา ๆ จะได้คะแนน 0 และจะให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบอื่น ๆ ที่แสดงถึงความคิดที่ต่างออกไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

เขาวนา ยุทธิสริยพันธุ์ (2524 : 80 – 81) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสาธิตกับนักเรียนในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 360 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดสร้างสรรค์ที่ได้ปรับปรุงมาจากแบบทดสอบของ วอลเลส และ โทแกน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสาธิตมีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นตามลำดับชั้นเรียน แต่นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ ความคิดสร้างสรรค์พัฒนาขึ้นจากชั้นประถมปีที่ 3 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เท่านั้น จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะคงที่

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2516 : 114) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ทางภาษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตการศึกษา 5 รวม 9 แห่ง จำนวน 320 คน พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการฟัง การสะกดคำ ความสามารถในการอ่าน

บังอร พุ่มสะอาด (2518 : 53) ศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปีการศึกษา 2516 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สังกัดโรงเรียนราษฎร์ และสังกัดเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 396 คน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูง จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษาของ โรเจอร์ส (Rogers. 1970 : 146) พบว่า ภาวะที่ส่งเสริมให้บุคคลกล้าคิดอย่างสร้างสรรค์ได้แก่ ภาวะที่บุคคลรู้สึกปลอดภัย รู้สึกว่าตนเองมีค่า ได้รับการยอมรับรวมทั้งภาวะที่มีเสรีภาพทางด้านจิตวิทยาโดยไม่ถูกวิจารณ์หรือถูกประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคุน (Coon. 1959 : 79) ที่พบว่า วิธีการแบบกลุ่มที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดอย่างอิสระโดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินผล เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ดี

เดวิดสัน (Davidson. 1971 : 6273 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำถามของครูกับคำตอบของนักเรียนในขณะที่มีกิจกรรมการอ่านแบบธรรมดากับการอ่านแบบให้ใช้ความคิดในขณะที่อ่าน โดยสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 90 คน ที่มีระดับการเรียนอยู่ในขั้นสูง ปานกลางและต่ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่อ่านโดยได้รับการฝึกให้คิดอยู่เสมอ นั้นมีแนวโน้มที่จะตอบคำถามไปในรูปเชิงวิจารณ์และต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นของตนออกมา ส่วนนักเรียนที่อ่านแบบธรรมดาโดยไม่ค่อยได้ใช้ความคิดที่ลึกซึ้ง

ก็จะตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้แต่มีแนวโน้มที่ขาดความคิดสร้างสรรค์และไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นของตนออกมา สรุปผลว่า พฤติกรรมของครูและนักเรียนสองกลุ่มมีความสามารถต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ในปี ค.ศ.1974 จากการศึกษาของ บาร์เรย์ (Barry. 1974 : 7577 - A) เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางด้านการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนจากครูที่มีใจกว้างกับครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเอง โดยกระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งของรัฐแคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู 20 คน นักเรียน 240 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยที่ได้พบนี้ บาร์เรย์ ได้สรุปว่าบุคลิกภาพของครูมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมาก

แบลคเคนชิพ (Blankenship. 1976 : 7147 - A) พิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้โดยทำการทดลองกับนักเรียนเกรด 1 เมืองฮันติงตัน (Huntington) รัฐเวอร์จิเนีย (Virginia) จำนวน 96 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยฝึกให้กลุ่มทดลองได้มีการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีกิจกรรม 15 ชนิดในเวลา 10 ชั่วโมง ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์เลย

และโมเรโน แอนโฮแกน (Moreno and Hogan. 1976 : 91 - 95) ได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพของโครงการฝึกความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาของเด็กที่มีพื้นฐานด้านผิวและฐานะทางสังคมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 5 และ 6 จำนวน 218 คน ทั้งหมดจะได้รับการทดสอบโดยใช้ Torrance Test of Creative Thinking (TTCT) Form A กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกฝนใน Productive thinking program และกลุ่มควบคุมจะได้เรียน The Gates - Peardom Reading Exercises เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะได้รับการ

ทดลอง TTCT. From B ผลปรากฏว่าการเข้าร่วมใน Productive Thinking Program จะช่วยให้เด็กได้ปรับปรุงความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งผิวและฐานะทางสังคม ไม่มีผลต่อความสามารถของเด็กในการเพิ่มพูนทักษะเหล่านั้นเลย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคล สามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ชั่วๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงออก การฝึกหัดด้วยวิธีการต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งและการที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาให้ได้ผลดี การเขียนก็เป็นวิธีหนึ่งที่ครูจะต้องให้อิสระในการแสดงออกทางการเขียนตามความรู้ ความคิดและจินตนาการของนักเรียน รวมไปถึงบทบาทของครูที่ให้ความสำคัญกับตนเองให้นักเรียนได้แสดงออก และยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนด้วย

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

เจือ สตะเวทิน (2522 : 3) ให้ความหมายว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ใช้ความคิดของผู้เขียนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาทำกรอย่างหนึ่งที่แสดงสติปัญญาของตนเอง ไม่เขียนตามแบบใคร ไม่คัดลอกใคร

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2524 : 1) ให้ความหมายว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์ด้วยภาษาที่จัดเกลาอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามประเพณีหรือเนื้อหาที่แสดงออก

ศศิธร (สุทธิแพทย) ธีฎลักษณ์นันท์ (2530 : 2) ให้ความหมายไว้ว่า การเขียนสร้างสรรค์ เป็นผลมาจากการพัฒนาการเขียนที่เคยปฏิบัติกันอยู่เป็นประจำ ให้เป็นการเขียนในระดับสูงขึ้นมา นอกจากจะเป็นการสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจแล้วยังต้องมี

ศิลปะในการสร้างคำและความ ใช้ความคิดจินตนาการสร้างผลงานใหม่ขึ้น โดยมีได้ลอกเลียนแบบผู้ใด ผู้เขียนจะมีความเป็นตัวของตัวเองในการคิดหารูปแบบใหม่ ๆ เช่น ใช้ภาษาแปลกไปกว่าเดิม และมีการถ่ายทอดความคิดที่แปลกใหม่ เพื่อให้ความเพลิดเพลินและสร้างสติปัญญาแก่ผู้อ่านด้วย

ฮุก (Hook. 1967 : 143) ได้กล่าวสรุปความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ

1. ความคิดริเริ่มที่ได้จากการมองสิ่งคุ้นเคยในแนวใหม่ หรือการจัดสิ่งที่มีอยู่แล้วใหม่
2. ไม่ว่างานเขียนใดก็ตามที่แสดงความคิดริเริ่มจะถือเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ แต่งานชิ้นหนึ่งอาจมีคุณค่าเชิงสร้างสรรค์ มากกว่างานอีกชิ้นหนึ่ง

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนเรียบเรียงความรู้ ความคิด มวลประสบการณ์ อารมณ์และจินตนาการ โดยใช้ภาษาสละสลวยเป็นสื่อถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นทราบโดยที่ ต้องมีความแปลกใหม่ในด้านความคิดหรือการใช้ภาษารวมอยู่ด้วยความมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

มีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้หลายท่านดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2521 : 21 - 22) กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ความรู้สึกจากประสบการณ์ที่ผ่านมาด้วยการเขียน
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กสร้างสรรค์ผลงานทางวรรณคดี โดยใช้ภาษาที่ดี ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและประทับใจ
3. เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษาให้กับเด็กมากกว่าการเขียนอย่างมีกฎเกณฑ์
4. เพื่อส่งเสริมและเร้าใจให้เด็กสนใจและซาบซึ้งในวรรณคดี
5. เพื่อให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรี และผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์
6. เพื่อวางรากฐานความพอใจในวรรณคดีขึ้นในตัวเด็ก

7. เพื่อเป็นการแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกอารมณ์ ด้วยการใช้อ้อยคำ
ทั้งตรงและเอนเอียง
 8. เพื่อให้ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
 9. เพื่อรักษาและสร้างวรรณคดี ซึ่งเป็นมรดกและวัฒนธรรมของชาติ
- ประเทิน มหาพันธ์ (2519 : 124) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายหลักของการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้
1. เพื่อให้รู้จักประมวลความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาในทางสร้างสรรค์และเข้าใจ
แนวคิดของผู้อื่น
 2. เพื่อให้เข้าใจ เห็นคุณค่า และชื่นชมศิลปะ วรรณคดี ดนตรี ตลอดจนกิจกรรม
ทางวัฒนธรรม สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ได้
 3. เพื่อให้มีความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์และทางสังคม
- ลักษณะงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
- ประภาสรี สีหะอาโพ (2524 : 1 - 3) ได้กล่าวถึงลักษณะการเขียนเชิง
สร้างสรรค์ไว้ดังนี้
1. มีแนวการเขียนเป็นลักษณะเฉพาะตัว กล่าวคือ ผู้เขียนควรมีข้อสังเกต
ประสบการณ์ความนึกคิด ความเห็นหรือจินตนาการเป็นของตนเอง การเขียนแบบย่อความ
เรียงความ เขียนข่าว เขียนนิยาย ถอดคำประพันธ์ การแปล ไม่จัดว่าเป็นการเขียนเชิง
สร้างสรรค์
 2. มีความแปลกใหม่ และมีความสามารถในการแสดงออก ผู้เขียนทำให้ผู้อ่าน
เห็นภาพตามที่ตนต้องการได้ด้วยการใช้อ้อยคำที่เป็นลายลักษณ์อักษร งานเขียนสร้างสรรค์
จึงเป็นการสื่อความหมายในท่วงทำนองที่แปลกใหม่ ตามสำนวนลีลาของผู้เขียน งานเขียน
ที่เกิดจากจินตนาการ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย ล้วนแต่อยู่ในลักษณะการเขียนสร้างสรรค์
ทั้งสิ้น
 3. การเขียนสร้างสรรค์ มิได้หมายเฉพาะความเรียงเชิงศิลป์ในรูปแบบร้อยแก้ว
เสมอไป คุณภาพของงานอยู่ที่ความสามารถของผู้เขียนที่มีศิลปะในการเขียนอย่างแท้จริง
จนถึงระดับกวีนิพนธ์ได้

4. งานเขียนประเภทร้อยกรอง นอกจากจะเสนอแนวคิด คำโครงเรื่องที่แปลกใหม่แล้วอาจไม่ยึดฉันทลักษณ์ตามรูปแบบคำประพันธ์เดิม

5. ให้คุณค่าทางจิตใจและสติปัญญา งานเขียนสร้างสรรค์มีไว้เพียงแต่จะเสนอสิ่งแปลกใหม่หรือให้ความเพลิดเพลินเท่านั้น ควรจะให้ผู้อ่านได้คิดและจินตนาการตามด้วย วิจารณ์งาน ท้าให้เกิดความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่าให้เกิดความเรียงปัญญา และเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

องค์ประกอบของการเขียน

เวสต์ (West. 1973 : 267 - 271) ได้กล่าวว่า การเขียนทั้งหลายนั้น เป็นการสร้างสรรค์ ถ้าหากว่าเราจะรู้จักเขียนสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมา ถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งเก่า ความคิดเก่าแต่ผ่านมาแสดงออกในรูปแบบใหม่เสริมความคิดใหม่เข้าไปมีการแสดงออกใหม่ ๆ ทางจินตนาการ ผลงานนั้นก็จะเป็นงานเขียนใหม่ที่สมบูรณ์ ขอแต่เพียงให้ผลงานนั้นมาจากตัวของเราเองด้วย ความชาญฉลาด มิได้เป็นการลอกเลียนแบบใคร และมีใช้เพื่อการสื่อสารกันโดยทั่วไปเท่านั้น เวสต์ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนสร้างสรรค์ ซึ่งมีอยู่ 4 อย่างคือ

1. ความจริงใจ
2. อารมณ์
3. ความคิดริเริ่ม
4. การสร้างประสบการณ์

มีรายละเอียดดังนี้

1. ความจริงใจ เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะงานเขียนใด ๆ ถ้าขาดความจริงใจแล้วจะทำให้ค่าของงานเขียนนั้นด้อยลงไปมาก ผู้เริ่มฝึกการเขียนหลายคนพยายามที่จะเขียนให้มีสีสัน ๆ เขียนเป็นบรรทัด ๆ ลงมา ใส่สัมผัสและจังหวะวรรคตอนลงตาม ที่เห็นเหมาะสม แต่ขาดความจริงใจ ข้อเขียนนั้นจะดูขัด ๆ รูปแบบก็ดูจะไม่เหมาะสม ข้อเขียนนั้น ส่วนเนื้อความจะดูไม่สมจริงขึ้นมาทันที ผู้เขียนเองจะสับสนในการเขียน ทั้ง ใจความสำคัญที่ควรจะต้องกล่าวถึง คงมีแต่ส่วนประกอบย่อยที่ไม่สามารถทำให้ผู้อ่านประทับใจได้

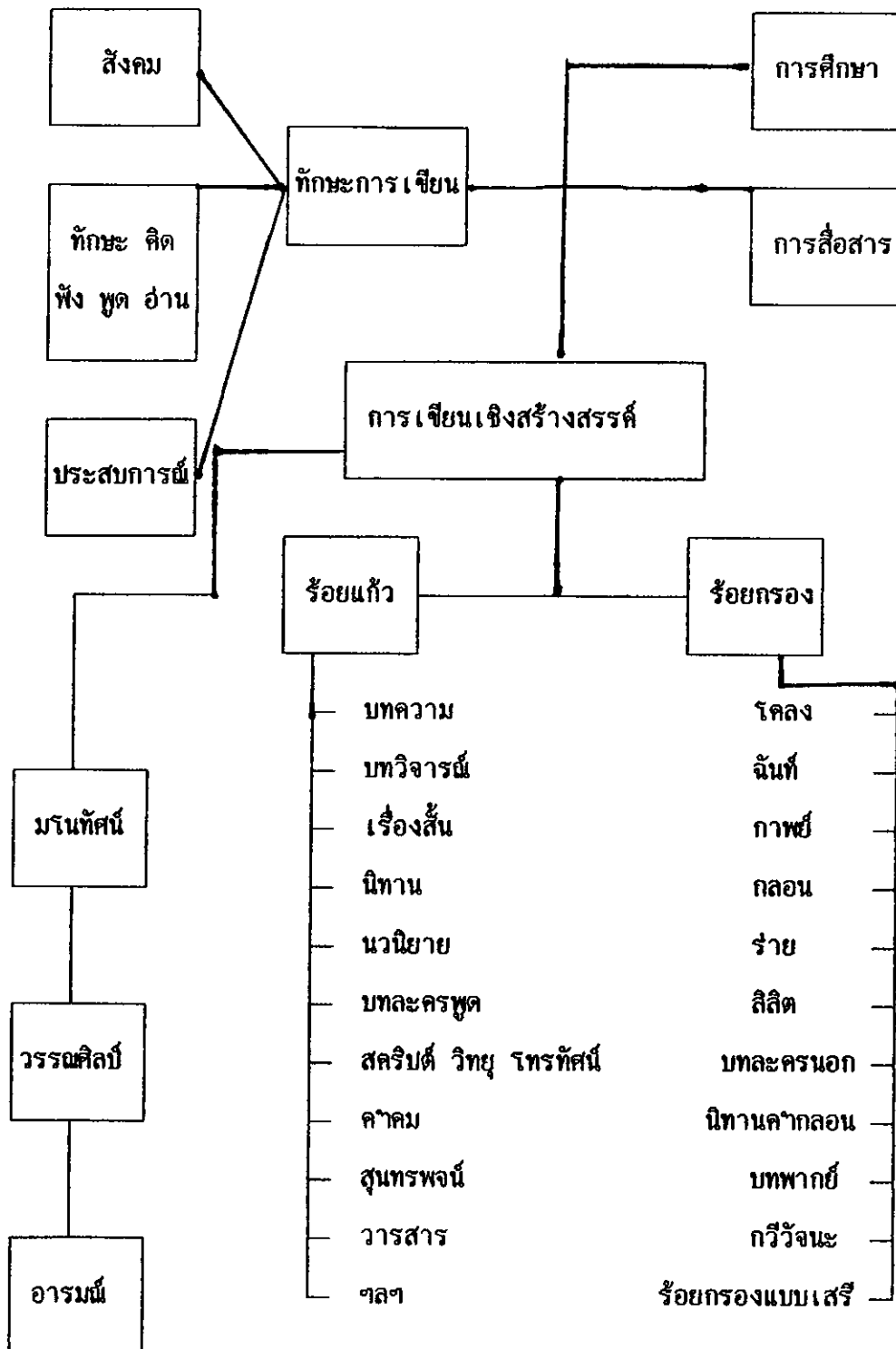
2. อารมณ์ การเขียนสร้างสรรค์ที่ดีนั้น ผู้เขียนต้องให้ความสนใจในการเสนอข้อเท็จจริงน้อยกว่าการเสนอจินตนาการ ทศนคติ และอารมณ์ความรู้สึก การบรรยายที่ให้ข้อมูลละเอียดลออ แต่เป็นข้อเท็จจริงมากกว่าการพรรณนา จึงไม่ใช่การเขียนสร้างสรรค์ เพราะเป็นเรื่องที่ทาให้ผู้่านคิดถึงความน่าเชื่อถือ และความสมจริง แต่การพรรณนานั้นเป็นการทาให้ผู้่านรู้สึกด้วยอารมณ์ แล้วพยายามจินตนาการให้กว้างไกลออกไป แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า การเขียนแบบบรรยายจะเป็นการเขียนสร้างสรรค์ไม่ได้ ขึ้นอยู่กับผู้เขียน จะใช้ความสามารถทางศิลปะภาษา ทาให้เป็นไปได้มากน้อยเพียงไร

3. ความคิดริเริ่ม คนแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะของตนเอง มีความนึกคิดและความสามารถอยู่ในตน ผิดแผกแตกต่างกันออกไป ต้องพยายามค้นพบความคิดแปลกใหม่ เพื่อการสร้างผลงานใหม่ ๆ ออกมา อย่างมีว่แต่ไปคิดริษยาหรือพยายามลอกเลียนแบบผู้อื่น เพราะ "ความริษยา เป็นความเขลาและการลอกเลียนแบบเป็นการฆ่าตัวตาย" คนที่ประสบความสำเร็จคือคนที่นับถือตนเอง รู้จักคิด และรู้จักสร้างสรรค์ความแปลกใหม่ในทางที่เป็นประโยชน์

4. การสร้างประสบการณ์ การเขียนสร้างสรรค์ต้องการประสบการณ์มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการเขียน ถ้อยคำเป็นสัญลักษณ์แทนเสียง และเสียงนั้นจะใช้แทนประสบการณ์ ต้องไม่ใช่คำที่เป็นนามธรรมมากเกินไป เพราะนามธรรมไม่สามารถให้ความรู้สึกแก่ผู้่านได้เท่าที่ควร ผู้เขียนจะเพิ่มเติมบทสนทนา ใช้ภาษาและเสียงของภาษาดำยทอดความรู้สึกนึกคิดไปผู้่านด้วยวิธีใดก็ได้ ำให้ผู้่านเกิดภาพขึ้นในความคิด และติดตามเรื่องไปโดยตลอด เมื่อเขาอ่านเรื่องของเรา ต้องให้เขารู้สึกว่าเขาได้รับสารไปสร้างประสบการณ์ใหม่ได้ ไม่ควรใช้วิธีการจำเจอยู่แต่ในแบบเดิม ใช้ความคิดเดิม แม้จะเป็นประสบการณ์เดิมของผู้เขียนก็ตาม เพราะสิ่งนั้นไม่ใช่การเขียนสร้างสรรค์

งานสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีขอบเขตกว้างขวางมากของไทยเราแบ่งประเภทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามลักษณะของการเรียบเรียงถ้อยคำ ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2520 : 30) ได้เสนอแบบจำลองของแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ตามภาพประกอบ 2

แบบจำลอง "แนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์"

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแบบจำลอง แสดงแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

แนวการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

อารี รังสินันท์ (2522 : 95) ได้เสนอแนะวิธีการสอนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนในลักษณะดังต่อไปนี้

1. การแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก สามารถแสดงออกทางกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น การประดิษฐ์ ศิลปะ การวาดภาพ ดนตรี เต้นรำ การเล่น ตลอดจนการแก้ปัญหาต่าง ๆ
2. การสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมให้มีขึ้นได้โดยการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ให้นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระไม่ถูกควบคุมจากระเบียบวินัยที่เคร่งครัดเกินไป และควรส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. การสอนความคิดสร้างสรรค์ จะต้องสอนต่อเนื่องกันไปเป็นส่วนสำคัญในทางตรง ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในทางอ้อม ได้แก่ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนความเข้าใจเรื่องพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
4. สนับสนุนและกระตุ้นการแสดงความคิดหลาย ๆ ด้าน ตลอดจนการแสดงออกทางอารมณ์
5. เน้นสถานการณ์ที่จะส่งเสริมความสามารถอันนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ เช่น ส่งเสริมความคิดริเริ่ม เป็นต้น ตลอดจนไม่จำกัดการแสดงออกของนักเรียนให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน
6. อย่าพยายามหล่อหลอม หรือกำหนดแบบให้นักเรียนคิด และมีบุคลิกภาพเหมือนกันไปหมดทุกคน แต่ควรสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสิ่งที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ ตลอดจนความคิดและวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ ด้วย
7. อย่าเข้มงวดกวดขัน หรือยึดมั่นอยู่กับจารีตประเพณี ซึ่งยอมรับการกระทำหรือผลงานอยู่เพียงสองสามอย่างเท่านั้น สิ่งใดนอกเหนือไปจากระเบียบเป็นสิ่งที่คิดไปหมด

8. อย่าสนับสนุนหรือให้รางวัล เฉพาะผลงานหรือการกระทำที่ได้มีผู้ทดลองและ
เป็นที่ยอมรับกันแล้ว ผลงานแปลก ๆ ใหม่ ๆ ก็น่าจะมีโอกาสได้รับรางวัล หรือคำชมเชย
ด้วย

วิลเลียม (อาร์ รังสินธุ์. 2522 : 98 ; อ้างอิงมาจาก Williams. 1971) ได้ศึกษาถึงการสอนความคิดสร้างสรรค์ซึ่งพบว่า "การสอนเพื่อให้เกิดความคิด
สร้างสรรค์ เป็นการสอนเด็กให้รู้จักความคิด การแสดงความรู้สึกและการแสดงออกในวิถี
ทางของความคิดสร้างสรรค์ ออสบอร์น (อาร์ รังสินธุ์. 2527 : 4 ; อ้างอิงมาจาก
Osborn. 1957) ก็กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือความคิดจินตนาการประยุกต์ ซึ่ง
หมายถึงจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ยากที่มนุษย์ประสบ มิใช่เป็นจินตนาการที่
ฟุ้งซ่าน เลื่อนลอย และทอร์เรนซ์ก็สนับสนุนว่า ความคิดสร้างสรรค์นั้นมิได้เกิดจากการคิด
สิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลเท่านั้น แต่บ่อยครั้งที่ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากความคิดฝันหรือเป็น
จินตนาการที่ยังไม่เกิดขึ้น หรือมีแนวทางเป็นไปได้อีก (Torrance. 1962 : 117)

จากแนวคิดเหล่านี้ เดวิส (อาร์ รังสินธุ์. 2522 : 99 - 100 ; อ้างอิง
มาจาก Davis. 1972) ได้เสนอแนวการสอนความคิดสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

1. สอนให้เกิดจินตนาการ การสอนเพื่อให้เกิดจินตนาการ เป็นการสอนที่มุ่งเน้น
ให้นักเรียนคิดแปลกใหม่ และคิดในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น และอุปสรรคหนึ่งจะไม่มีทางเป็นไปได้อัน
หรือเป็นไปได้อีก

2. สอนให้เด็กเรียนรู้การสร้างสรรค์โดยการกระทำ แนวคิดในการสอนข้อนี้
สนับสนุนความคิดของดิวอี้ (Dewey) ที่กล่าวว่า Learning by doing หรือเน้น
การเรียนรู้โดยการลงมือ

3. สอนให้เด็กเรียนรู้วิธีการระดมพลังสมอง (Brainstorming)

การระดมพลังสมอง หรือการระดมความคิด เป็นเทคนิควิธีหนึ่งในการแก้ปัญหา
ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้คล่มีความคิดหลายทิศทาง คิดได้มาก ในช่วงเวลาที่จำกัด

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการสอนการสร้างผลงานทางภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอนภาษาไทย การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการสอนให้เขียนจินตนาการและความรู้สึกของผู้เขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ทางภาษาอย่างดีและต้องมีความปรารถนาที่จะเขียน ฉะนั้น เป็นหน้าที่ของครูที่ต้องกระตุ้นและแนะแนวทางวิธีการเขียนให้แก่นักเรียน ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความคิด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ทักษะเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของครูเองก็เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ถ้าครูไม่ใจกว้าง ไม่อดทน ไม่เห็นอกเห็นใจ ไม่ส่งเสริม หรือยอมรับความคิดของเด็กแล้ว เด็กก็ไม่กล้าที่จะเขียนแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นครูผู้สอนที่เข้าใจในเรื่องนี้ จะต้องเป็นผู้อดทน ใจเย็น แสดงความสนใจกระตือรือร้นในการที่จะปูพื้นฐานในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก (นิตยา ฤทธิโยธี. 2518 : 62)

การปลูกฝังความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ มีสภาพการณ์ที่ครูอาจจะใช้จุดใจให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากคิด อยากเขียน อยากแสดงออก หลายประการ เรื่องหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ ได้มีนักการศึกษาหลายคนกำหนดหลักการสอนไว้ดังนี้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2518 : 1 - 3) ได้เสนอแนะวิธีการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งเป็นแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. แนะนำให้เด็กรู้จักงานสร้างสรรค์ทางภาษาที่ดี สมควรเป็นตัวอย่างได้ เช่น บทกลอนที่ไพเราะ เรื่องสั้นที่ถูกหลักวิชา นิทานที่อ่านสนุก โดยอ่านให้ฟังหรือแนะนำให้อ่านเอง
2. แนะนำให้เด็กสังเกตเสียงของคำที่มีสัมผัสคล้องจองกัน ทำให้เกิดความไพเราะ และให้เริ่มหาคำมาผูก หรือร้อยกรองขึ้นตามใจความที่กำหนดให้ หรือที่เด็กสมัครใจจะคิดเอง

3. แนะนำให้สังเกตธรรมชาติ และเลือกพื้นที่ที่จะพรรณาธรรมชาติได้ใกล้เคียงกับความจริง โดยพิจารณาจากตัวอย่างที่มีผู้เขียนไว้แล้ว และเปรียบเทียบแง่ดีแง่ด้อยของตัวอย่างนั้น ๆ

4. ยั่วยุให้เด็กสนใจที่จะแต่งคำประพันธ์ หรือแต่งเรื่องราวต่าง ๆ ขึ้น โดยเริ่มจากของง่ายไปหายาก เช่น อาจแปลงนิทานอีสปเรื่องง่าย ๆ เป็นภาพยกตอน หรืออาจแทรกบทสนทนาขึ้นในนิทานเรื่องเดิม เพื่อให้มีรสชาติเพิ่มขึ้น

5. จัดหาประกวดงานประพันธ์ต่าง ๆ ตามโอกาส เช่น ประกวดบทร้อยกรอง ว่าด้วยดอกไม้ สัตว์ วันสำคัญ บุคคลสำคัญ ประกวดเรียงความ สุนทรพจน์ ตามเนื้อเรื่องที่กำหนดให้

6. ฝึกให้เขียนอย่างสม่ำเสมอ และตรวจแก้ติชม ส่งเสริมให้เกิดกำลังใจที่จะสร้างงานนั้น ๆ ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

7. กิจกรรมและอุปกรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมในเรื่องนี้ เช่น

7.1 เชิญวิทยากรที่ถนัดในการแต่งคำประพันธ์มาพูด แนะนำวิธีแต่งร้อยกรอง

7.2 ใช้เครื่องบินที่ถอดเสียงทางหนังสือจากคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ และนำมาเปิดให้นักเรียนฟัง

7.3 หาภาพมาให้ให้นักเรียนเขียนพรรณาเป็นบทร้อยกรองสั้น ๆ

7.4 ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันหาตัวอย่างบทร้อยกรอง ร้อยแก้ว บทสวดอิติปิโส บทความสวดต่าง ๆ มาติดป้ายประกาศ หรืออ่านให้เพื่อนในชั้นฟัง

7.5 หาสำนวนแต่งบทร้อยกรองหลาย ๆ สำนวนเปรียบเทียบให้ดูว่าแต่ละสำนวนดีหรือด้อยในเชิงเลือกเฟ้นคำ ข้อคิดที่แยกคาย และการเล่นสัมผัสนอกใจเป็นอย่างไร

7.6 เมื่อได้ฟังคำประพันธ์หรือการพรรณาความใด ๆ แล้ว อาจให้นักเรียนวาดภาพประกอบตามจินตนาการ หรือสร้างสรรค์ชนิดอื่น ๆ ขึ้นอีกก็ได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ เช่น แต่งเป็นบทเพลง บทละคร วาดภาพ ปั้นรูป แกะสลัก เป็นการสอนให้สัมพันธ์กับวิชาศิลปะศึกษา

7.7 นำไปศึกษานอกสถานที่ เช่น วัดวาอารามที่สำคัญและโบราณสถานอื่น ๆ

7.8 ให้จัดหาหนังสือพิมพ์ประจำวัน เพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาสแต่งบท ร้อยแก้ว ร้อยกรอง มาลงนหนังสือพิมพ์นั้น จัดให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการกล่าวคำ อวยพร สดุดี ไว้อาลัย ในโอกาสที่เหมาะสม

7.9 แนะนำรู้จักวิธีเขียนกลอนสด ต่อสัปดาห์ หรือประกวดดอกสร้อย

7.10 ให้มีการร้องเพลงจากร้อยกรองที่นักเรียนแต่ง โดยใช้ทำนอง เพลงไทยที่เหมาะสม

7.11 รวบรวมบทร้อยกรองของนักเรียนที่แต่งได้ดีถึงขนาด คัดหรือพิมพ์ดีด ไว้ในสมุดร้อยกรองของชั้น

สมิท (Smith. 1973 : 9) ได้แนะนำหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ หลายข้อคือ

1. จะต้องมียสิ่งใหม่ ๆ แตกต่างกันออกไป หรือมีลักษณะเฉพาะตัว สิ่งแรกที่ต้องคำนึงคือ ผลผลิตและกระบวนการที่ใช้นั้นต้องใหม่ ๆ เช่น การสอนแบบสร้างสรรค์เรื่อง โคลงกลอน นักเรียนต้องผลิตโคลงกลอนใหม่ ๆ

2. เน้นความคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) การคิดแบบอเนกนัย นี้มิได้หมายถึงคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงคำตอบเดียว การคิดแบบนี้ผู้เรียนจะต้องนำความรู้ ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะใหม่ ๆ ซึ่งก่อให้เกิดคำตอบใหม่ ๆ หลายคำตอบ

3. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ต้องการแรงจูงใจเป็นอย่างมากที่จะก่อให้เกิดกระบวนการคิด เช่น บรรยายภาพที่ไม่เคร่งเครียด การชมเชย การกระตุ้นให้นักเรียนคิด ให้นักเรียนได้ทำงานตามสบาย

4. กระบวนการในการทำงานที่มีความสำคัญเท่ากับผลงานของนักเรียน

5. ควรใช้คำถามหรือสร้างสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดคำตอบหลาย ๆ ประการ เพื่อเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เด็กคิดไปได้หลาย ๆ แนว ข้อปัญหาหรือเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความคิดนั้น ควรจะเป็นสิ่งที่เด็กคิดได้จากประสบการณ์เดิม การสังเกตจากที่เคยพบ เคยเห็นหรือเคย ได้ยินมาก่อน ครูควรยอมรับความคิดเห็นของทุกคน โดยไม่มีการตัดสินความคิดของใครว่าใช้ ไม่ได้หรือจริง

6. การสอนแบบนี้ควรจัดห้องเรียนให้สบาย และควรมีอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็น ในการทำแบบฝึกหัด

7. การให้อ่านเรื่องและเขียนอย่างสร้างสรรค์หลาย ๆ แบบ จะช่วยให้นักเรียน รู้จักแนวทางในการเขียนสร้างสรรค์ดียิ่งขึ้น

8. กระบวนการสอนควรเป็นประชาธิปไตย สร้างกฎในการเรียนร่วมกัน

9. การสอนแบบสร้างสรรค์ คือ การกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดของตนออกมา ครูควรเน้นและชมเชยความแตกต่าง ลักษณะเฉพาะ ความเป็นตัวของตัวเองและความคิด ริเริ่ม

ประโยชน์การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประทุมพร สุวรรณตรา (2523) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้หลายประการดังนี้

1. เป็นการฝึกทักษะและพัฒนาการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อ สิ่งแวดล้อมของเด็ก

2. เป็นการช่วยให้เด็กรู้จักวงศัพท์มากขึ้น ก่อให้เกิดความฉลาดในการเลือกใช้ ถ้อยคำ สำนวน วลี ที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน มีชีวิตชีวาแก่ผู้อ่านและก่อให้เกิดความสุข ความเพลิดเพลินในการเขียน

3. ทำให้เด็กรักการเขียน

4. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
 5. เด็ก ๆ จะแสดงความรู้สึกรักใคร่ แสดงปัญหาที่พบออกมาในการเขียน ทำให้ครูรู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนมากขึ้น
 6. การเขียนแบบสร้างสรรค์ จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เขียนให้มีความนับถือ ยอมรับตนเอง ภูมิใจตนเองและรู้จักยอมรับผู้อื่น
 7. การสอนแบบสร้างสรรค์ช่วยให้เด็กมีความรู้เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีที่มีคุณค่าต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประสบการณ์สะสมที่เด็กจะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป
 8. การเขียนแบบสร้างสรรค์จะเป็นการฝึกให้เด็กใช้การสังเกตธรรมชาติ อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหา และความรู้สึกอันดีงาม ความเห็นอกเห็นใจ ความรักเพื่อนมนุษย์ สัตว์ และธรรมชาติ
 9. การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นงานที่สนุกสนาน ทำง่าย เพราะมีการวางแผน หากวิธีการสอน ซึ่งเป็นการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้สอน เป็นงานที่สร้างความเชื่อมั่น และคุณค่าให้กับผู้สอนเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน
- จะเห็นว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญมาก และมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพด้วย จึงเป็นหน้าที่ของครู ผู้สอนที่จะต้องปลูกฝังให้เด็กได้ฝึกฝนตนเองจนสามารถสร้างสรรค์งานเขียนที่มีคุณภาพได้ตามวัยและศักยภาพของตน การฝึกให้เด็กคิดแล้วเขียนออกมาช่วยให้เด็กได้พัฒนาการทางการเขียนดีขึ้น และการฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้หลักเกณฑ์แล้วจะเป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนเขียนเชิงสร้างสรรค์ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

พิศมัย สิงห์แก้ว (2520 : 62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้เรื่องสั้นของ มณัส จรรยงค์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ " ปรากฏว่า การสอนโดยเรื่องสั้นของ

มนัส จรรยงค์ เป็นสื่อ หรือโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ช่วยให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการสอน

พิศวาท ลัดดากุล (2524 : 70 - 71) วิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จัมลิ้ม โกวิททางกูร (2530 : 70 - 80) วิจัยเรื่องการศึกษา "ผลลัพธ์ทัศนคติและพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบฝึกการเขียนอย่างเอกลัคนัย" ปรากฏผลว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างเอกลัคนัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ และนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ ทางด้านภาษาและความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปภาพสูงขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

เบนท์ลีย์ (Bentley. 1965 : 269 - 272) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ในสถาบันวิทยาลัยมินเนโซตา จำนวน 75 คน โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ มินเนโซตา Form X ผลปรากฏว่าความรู้ ความเข้าใจ และความจำไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่าการสอนให้เด็กเพียงแต่ท่องจำ และเข้าใจเท่านั้น ไม่ได้ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก และอาจเป็นการสะกดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอีกด้วย เพราะถ้าทุกคนมุ่งแต่จะท่องจำแล้ว ความคิดความอ่านก็ไม่คล่อง ดังนั้น การเรียนการสอนควรทำให้เด็กรู้จักคิดและคิดได้หลายแง่หลายมุม ไม่เชื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว และต้องสอนให้เด็กรู้จักประเมินค่าด้วย

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

ความหมายของความรับผิดชอบ

มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้คล้าย ๆ กันดังนี้

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 5 - 6) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงาน และติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดียิ่งขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปนั้น ทั้งในด้านที่เป็นผลดี และผลเสีย โดยแสดงออกในด้านปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา

พาณิชย์ เพชรจารี (2529 : 34) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง พากเพียร พยายาม ละเอียดยรอบคอบ มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเอง และส่วนรวม และยอมรับผลของการกระทำด้วยความเต็มใจ เพื่อที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น จนบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ชยรัตน์ ปราณี (2531 : 54) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความขยัน อดทน รับผิดชอบ มีจริยธรรมาปฏิบัติ พยายามทำงานของตนให้ลุล่วงด้วยดี นอกจากนี้ยังรับรู้และยอมรับการกระทำของตนเอง ไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะเป็นอย่างไร

พลีชีพ (1966 : 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า เป็นการผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำนึกนี้เกี่ยวกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

ลอว์รี่ (1966 : 143) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเท่ากับการเป็นการค้นหาอุปนิสัยของบุคคลว่ามีความรอบคอบ รับผิดชอบและเป็นที่ยอมรับไว้วางใจมากน้อยเพียงใด

จากความหมายของความรับผิดชอบตามที่มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย พอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ สนใจ เอาใจใส่ ละเอียดยรอบคอบ อดทน อดทน ตรงเวลา ไม่บิดพลิ้วความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองแก่ผู้อื่น พยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถขยันขันแข็งมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองดีที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สังคมเป็นระเบียบและสงบสุข การที่สังคมขาดความสงบอาจกล่าวได้ว่าเกิดจากบุคคลกลุ่มหนึ่ง ขาดคุณสมบัติ 5 ประการคือ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2514 : 55 - 57)

1. ความรับผิดชอบ
2. ความสม่ำเสมอ
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ความซื่อสัตย์
5. ความพยายามในการพึ่งตนเอง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า หากบุคคลมีความรับผิดชอบจะมีผลดีดังต่อไปนี้คือ

1. คนมีความรับผิดชอบย่อมจะทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา
2. คนมีความรับผิดชอบย่อมเป็นที่นับถือได้รับการสรรเสริญและเป็นคุณประโยชน์

ทั้งต่อตนเองและสังคม

3. ความรับผิดชอบเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรม และหลักเกณฑ์ของสังคมโดยไม่ต้องมีผู้อื่นบังคับ
4. ไม่เป็นต้นเหตุของความเสื่อม และความเสียหายแก่ส่วนรวม
5. ทำให้เกิดความก้าวหน้าสงบสุขเรียบร้อยแก่สังคม

การพัฒนาความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมตั้งแต่วัยเด็ก และจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนถึงวัยรุ่น ผู้ใหญ่จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก แนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกที่ควรให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาและค่อย ๆ ปลุกฝังความรับผิดชอบให้ เพราะนอกเหนือจากการมีวินัย และความรับผิดชอบตามธรรมชาติ อันเกิดขึ้นได้เองแล้ว เด็กยังเรียนรู้วินัย และความรับผิดชอบจาก

วัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอน ฝึกฝนจากบุคคลแวดล้อม ลักษณะเช่นนี้เป็นกฎเกณฑ์ธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม (กิ่งแก้ว อรรถากร. 2524 : 15 - 19)

มิตตัน และแฮร์ริส (Mitton and Harris. 1962 : 407 - 416) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกฝนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบดังนี้

1. การฝึกความรับผิดชอบควรเริ่มตั้งแต่อายุยังน้อย ๆ
2. เด็กทุกคนควรมีโอกาสฝึกความรับผิดชอบโดยการปฏิบัติจริง ให้เด็กมีส่วนร่วม

ในการทำงาน

3. จัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล
4. ควรให้เด็กทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา
5. ในการฝึกความรับผิดชอบ ผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่น ไม่ควรเร่งรัดเด็กจนเกินไป
6. ต้องระลึกไว้เสมอว่าในการทำงานนั้นเด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่
7. เด็กต้องการความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ ดังนั้น เมื่อมอบหมายงานให้ทำแล้ว

ก็ควรให้เด็กได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่

8. ทักษะคิดและพฤติกรรมความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก

9. ไม่ควรให้เด็กรับผิดชอบเกินความสามารถ

ก๊อ สวัสดิพาณิชย์ (2522 : 54) กล่าวว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบนั้นโรงเรียนควรมุ่งสอนให้เด็กสร้างสมหลักธรรมประจำใจ ดังต่อไปนี้

1. การรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนและเคารพสิทธิของผู้อื่น
2. การทำงานให้สำเร็จเป็นชิ้นเป็นอัน โดยไม่ทิ้งงานที่ได้รับไว้แล้ว
3. ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

งานวิจัยในประเทศ

นิภา วิจิตรสิริ (2525 : 49 - 50) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบไม่สูงกว่าก่อนการฝึกและผลจากการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการฝึก พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรรัตน์ แก่นทอง (2529 : 53) ได้ศึกษาการใช้บทบาทสมมติ พัฒนาความรับผิดชอบต่อชุมชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนดั่ง เทคนิคบทบาทสมมติมีความรับผิดชอบต่อชุมชนดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทั้งสองกลุ่มก็มีพัฒนาการทางด้านความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในด้านความรับผิดชอบ

อารีย์ เจริญพจน์ (2521 : 54 - 56) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ กับการสอนแบบปกติ ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ กับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน แต่การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบ จากการสอบถามครั้งแรกกับการสอบถามครั้งหลังของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ คะแนนความรับผิดชอบ จากการสอบถามครั้งหลังสูงกว่าคะแนนความรับผิดชอบจากการสอบถามครั้งแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผาณิต เพชรจรัส (2529 : 178) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนแบบจินตนาการกับการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และความรับผิดชอบของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศ

เพค และเวิงเฮิร์ส (1963 : 12) ศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศประชาธิปไตยจะมีความเป็นอิสระในตนเอง และรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัว ที่มีบรรยากาศอัตตาธิปไตย

พลาเฮอร์ตี และรุตเชล (1965 : 405 - 411) ได้ศึกษาเพื่อหาลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนสูง และนักเรียนที่ประสบผลการเรียนต่ำ โดยใช้แบบทดสอบ ซีพีไอ (The California Psychological Inventory : CPI) วัดบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ และใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการศึกษพบว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้คะแนนบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

แม็คเคลแลนด์ (1953 : 10) ได้ศึกษาลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงพบว่า บุคคลนั้นมีความรับผิดชอบสูงด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ จะเห็นว่า ความรับผิดชอบ เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้เกิดในตัวบุคคลได้โดยวิธีต่าง ๆ ตลอดจนถึงการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นพื้นฐานในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล การฝึกให้ทำงานเป็นกลุ่มหรืองานเดี่ยวที่เป็นอิสระให้ความเป็นประชาธิปไตย สามารถพัฒนาความรับผิดชอบแก่นักเรียนได้ ดังนั้น การสอนแบบฝึกเสริมทักษะ น่าจะสามารถพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่ตัวผู้เรียนได้เช่นกัน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการฝึกเสริมทักษะกับการฝึกตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความรับผิดชอบต่อการงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการฝึกเสริมทักษะกับการฝึกตามคู่มือครูแตกต่างกัน

3. ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ที่ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรมฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนรู้แตกต่างกัน

4. ความรับผิดชอบต่องานที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ที่ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรมฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนรู้แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนสตึก อําเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียน 240 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนสตึก อําเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ห้องเรียน ทั้งหมด 80 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. จากประชากร จำนวน 6 ห้องเรียน ซึ่งจัดห้องเรียนแบบคละกัน ผู้วิจัยเลือกสุ่มห้องเรียนมา 2 ห้อง โดยการจับฉลาก (Simple Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม

2. จัณฉลากห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง กลุ่มควบคุม 1 ห้อง
 กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรม
 กลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย
 - 1.1 นวัตกรรมในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 1.2 แผนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. แบบทดสอบ ประกอบด้วย
 - 2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 2.2 แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. นวัตกรรมในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ใช้ในการทดลองศึกษาค้นคว้าครั้งนี้
 เป็นแบบฝึกวิชาภาษาไทย การเขียน 2 (ท 042) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัย
 ดำเนินการดังนี้
 - 1.1 เลือกเนื้อหาสำหรับสร้างแบบฝึกนวัตกรรมในการเขียนร้อยแก้วเชิง
 สร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533
 และคู่มือครูวิชาการเขียน (ท 042) ของ ฐปะนิย นาคทรพรพ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6
 หน่วยดังนี้

หน่วยที่ 1 ร้อยแก้ว

หน่วยที่ 2 การเขียนอธิบาย

หน่วยที่ 3 การเขียนบรรยาย

หน่วยที่ 4 การเขียนพรรณนา

หน่วยที่ 5 การเขียนบันทึก

หน่วยที่ 6 การเขียนจดหมาย

เนื้อหาทั้งหมดนี้ใช้เวลา 14 คาบ คาบละ 50 นาที

1.2 ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ

1.2.1 ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายเนื้อหาหนังสือแบบเรียน คู่มือครู
วิชาการเขียน 2 (ท 042) เอกสารงานวิจัยและหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และ
แนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

1.2.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ
เพื่อทราบแนวทางการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะที่ดี

1.2.4 ตั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทาง
ในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

1.2.5 ศึกษาลักษณะของภาพที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สนใจและ
เป็นภาพที่ช่วยทำให้เกิดจินตนาการ เพื่อนำมาประกอบในแบบฝึก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดเชิงสร้างสรรค์
ทางภาษาของกิลฟอร์ด ซึ่งทอแรนซ์ได้นำมาปรับปรุงใช้เรียกว่า Torrance Tests of
Creative Thinking (TTCT) และได้มีผู้นำไปใช้เป็นแบบฝึกในการพัฒนาความคิด
สร้างสรรค์ ดังปรากฏในเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้ว

1.2.6 นำแบบฝึกเสริมทักษะไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านความคิดสร้างสรรค์ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านภาษาไทยตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำแบบฝึกเสริมทักษะมาแก้ไข เรื่องการใช้ภาษาและเพิ่มเติมเกี่ยวกับเกณฑ์การฝึกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.2.7 ทดลองใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตึก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ จำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อศึกษาความเหมาะสมและเวลาที่ใช้ ผู้วิจัยจัดบันทึกข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงความเหมาะสมของรูปภาพภาษาที่ใช้และเวลา

1.2.8 นำข้อบกพร่องของแบบฝึกเสริมทักษะมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

2. การสร้างแผนการสอน

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนโดยใช้แผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนมัธยมเขตการศึกษา 11 และคู่มือครูวิชาการเขียน 2 (ท 042) เป็นแนวทาง มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายของเนื้อหาเช่นเดียวกับแบบฝึกเสริมทักษะ แล้วนำมาสร้างแผนการสอน 6 หน่วย รวม 14 คาบ ดังนี้

แผนการสอนหน่วยที่ 1	ร้อยแก้ว	จำนวน 1 คาบ
แผนการสอนหน่วยที่ 2	การเขียนอธิบาย	จำนวน 3 คาบ
แผนการสอนหน่วยที่ 3	การเขียนบรรยาย	จำนวน 3 คาบ
แผนการสอนหน่วยที่ 4	การเขียนพรรณนา	จำนวน 3 คาบ
แผนการสอนหน่วยที่ 5	การเขียนบันทึก	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนหน่วยที่ 6	การเขียนจดหมาย	จำนวน 2 คาบ

2.2 ศึกษาแผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 11 และคู่มือครูวิชาการเขียน 2 (ท 042) แล้วกำหนดสิ่งต่อไปนี้

2.2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.2.2 กิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

2.2.2.2 ขั้นดำเนินการสอน

2.2.3 สื่อการเรียนการสอน

2.3 สร้างแผนการสอนทั้ง 6 หน่วย

2.4 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาไทยตรวจ
เพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.5 ทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตึก อ.สตึก
จ.บุรีรัมย์ จำนวน 10 คน เพื่อดูความเหมาะสมของกิจกรรมและเวลา แล้วนำแผนการสอนนั้น
มาปรับปรุงทั้งกิจกรรมและเวลาให้พอเหมาะ

2.6 นำแผนการสอนไปทดลองอีกครั้งหนึ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 30 คน

2.7 นำแผนการสอนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาแนวทางการสร้างข้อสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากหนังสือ
เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์
เป็นแบบทดสอบอัตนัย กำหนดให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ โดยให้นักเรียน
เขียนเรื่องเกี่ยวกับภาพนั้นจากความคิด จินตนาการ หรือประสบการณ์ของตนเป็นร้อยแก้ว

3.2.1 ปรีกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปภาพที่จะนำมาเป็นแบบทดสอบ

3.2.2 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตึก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ จำนวน 1 คน และทดลองกลุ่มย่อยอีก 10 คน เพื่อดูความเหมาะสมเรื่องเวลา และสัทวนภาษาที่ใช้เป็นคำสั่งให้ทำ

3.2.3 นำข้อสอบมาปรับปรุงสำนวนที่ใช้เป็นคำสั่งให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แล้วนำไปทดลองภาคสนาม กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตึก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ จำนวน 30 คน

3.2.4 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน โดยใช้ผู้ตรวจ 2 คน คือ ผู้วิจัยกับอาจารย์ผู้สอนภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อีก 1 คน จากนั้นตรวจกระดาษคำตอบ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 163 – 164)

ในการตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนโดยยึดหลักการตรวจให้คะแนนของ พิศวาท ลัดดากุล (2524 : 58) ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์การให้คะแนนเป็นส่วน ๆ ดังนี้

1. ความคิด	10	คะแนน คิดเป็น	2 ส่วน
2. วิธีการเขียน	5	คะแนน คิดเป็น	1 ส่วน
3. การใช้ภาษา	5	คะแนน คิดเป็น	1 ส่วน
4. กลไกประกอบการเขียน	5	คะแนน คิดเป็น	1 ส่วน
รวม	25	คะแนน รวม	5 ส่วน

ในแต่ละส่วนครอบคลุมรายละเอียดด้านต่าง ๆ ดังนี้

ความคิด หมายถึง ความคิดหรือจินตนาการเรื่องราวจากภาพที่กำหนดให้แสดง
ความคิดเนื้อหาแปลกใหม่มีคุณค่า

วิธีการเขียน หมายถึง การเลือกรูปแบบที่เหมาะสมการลำดับเรื่องดี การเปิดเรื่องและปิดเรื่องน่าสนใจ

การใช้ภาษา หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนได้ถูกต้องตรงตามความหมาย ภาษาสละสลวย มีการใช้คำให้ผู้อ่านเห็นภาพเกิดความรู้สึก ตลอดจนสามารถใช้สัญลักษณ์ และการเปรียบเทียบอย่างเหมาะสม

กลไกประกอบการเขียน หมายถึง ส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น ย่อหน้า เว้นวรรค สะกด การันต์ ลายมือ และความสะอาด เป็นต้น

จากนั้นได้สร้างแบบให้คะแนนการเขียน เพื่อใช้ในการตรวจดังนี้

เกณฑ์การพิจารณา	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	อ่อน 2	อ่อนมาก 1
ความคิด (2)					
วิธีการเขียน (1)					
การใช้ภาษา (1)					
กลไกประกอบ การเขียน (1)					
รวม 5 ส่วน					

ถ้าผู้ตรวจให้คะแนนเห็นว่าความสามารถด้านใดในงานเขียนนั้น อยู่ในเกณฑ์ใดก็ได้ ให้ขีด ✓ ที่ช่องเกณฑ์นั้น เช่น งานเขียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คนที่ 1 มีความคิดสร้างสรรค์ก็ขีด ✓ ที่ช่องความคิดสร้างสรรค์ให้ตรงกับเกณฑ์ดี ถ้าความสามารถในการใช้ภาษา ปานกลางก็ให้ขีด ✓ ลงในช่องการใช้ภาษาให้ตรงกับเกณฑ์ปานกลาง เป็นต้น จากนั้นนำมาคิดคะแนน โดยนำคะแนนในแต่ละช่องเกณฑ์การพิจารณาคูณด้วยน้ำหนักความสำคัญ แล้วนำมารวมกันเป็นคะแนนแบบทดสอบอัตนัย จากผู้ตรวจ 1 คน จากนั้นนำคะแนนของผู้ตรวจทั้งสองคนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนชนิดอัตนัยของนักเรียนแต่ละคน

4. แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงานในห้องเรียน ดำเนินการดังนี้

4.1 นำแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบของวิชา สิ่งมีชีวิตที่ (2527 : 122 - 128) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบหาคุณภาพไว้ดีแล้ว มาใช้ในการวิจัย โดยนำมาเฉพาะแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงาน ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกหรือการกระทำบางอย่างของนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไปมี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดข้อความ วัดทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียน จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดสถานการณ์ วัดทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียน จำนวน 8 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบ

0. ข้าพเจ้าทำงานตามอารมณ์ มากกว่าตามระเบียบหรือแผนงานที่วางไว้

- ก. จริง
- ข. ไม่จริง
- ค. ไม่แน่ใจ

00. อมรเป็นช่างซ่อมวิทยุ เขาก็มีหน้าก็มาซ่อมวิทยุเครื่องหนึ่งเป็นเวลานานแล้วแต่ไม่เสียที่ อมรไม่ยอมแพ้ยังพยายามแก้ไขต่อไป ถ้านักเรียนเป็นอมร จะทำเช่นนี้หรือไม่

- ก. ทำ
- ข. ไม่ทำ
- ค. ไม่แน่ใจ

4.2 วิธีการตรวจให้คะแนน ถือหลักการให้คะแนนดังนี้

1. สำหรับข้อคำถามในทางดี ถ้าตอบรับให้ 3 คะแนน ตอบปฏิเสธให้ 1 คะแนน และถ้าตอบว่า ไม่แน่ใจ ให้ 2 คะแนน

2. ข้อคำถามในทางปฏิเสธหรือทางลบ การตอบรับให้ 1 คะแนน ตอบปฏิเสธให้ 3 คะแนน ส่วนการตอบว่า ไม่แน่ใจให้ 2 คะแนน

4.3 นำนแบบสอบถามจากข้อ 1 ไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตึก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ ที่มาชกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้ t -test และแบ่งเป็นกลุ่มสูง - ต่ำ ด้วยเทคนิค 25 % นำข้อสอบแต่ละข้อมาหาค่าอำนาจจำแนก (t) ได้ค่า t ระหว่าง 1.92 - 11.38 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบัค (Cronbach: 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ที่ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอน โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกคู่มือครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 216) ซึ่งมีแผนการวิจัยดังนี้

แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัยมีดังนี้

R	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาแบบสุ่ม (Random Assipment)
ER	แทน	กลุ่มทดลอง (Experiment Group) ซึ่งได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
CR	แทน	กลุ่มควบคุม (Control Group) ซึ่งได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกตามคู่มือครู
X	แทน	การสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
X	แทน	การสอนโดยใช้แบบฝึกตามคู่มือครู
T ₁	แทน	การสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
T ₂	แทน	การสอบหลังการทดลอง (Posttest)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน
2. ทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียนในครั้งนี้ และวิธีประเมินผลการเรียนรู้
3. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบ
4. ดำเนินการสอน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยกำหนดให้
 - 4.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
 - 4.2 กลุ่มควบคุม สอนโดยการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

5. หลังจากเสร็จสิ้นการสอนตามที่กำหนดไว้ ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับชุดที่สอบก่อนการทดลอง

6. นำกระดาษคำตอบของแบบทดสอบ วัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อมาตรวจให้คะแนนแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test ในรูปผลต่างของคะแนน (Different Score)

2. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t-test แบบ Dependent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
	ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความแปรปรวน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 63)

$$s^2 = \frac{N \Sigma fx^2 - (\Sigma fx)^2}{N (N - 1)}$$

เมื่อ	s^2	แทน ความแปรปรวน
	f	แทน ความถี่ของคะแนน
	X	แทน คะแนนแต่ละตัว
	X^2	แทน คะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

2.1 การคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 163 - 164)

$$r_{tt} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2] [N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลคูณระหว่าง X กับ Y
	N	แทน	จำนวนหรือสิ่งที่ศึกษา

2.2 การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบของนักเรียนโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) จากสูตร (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 17)

$$\alpha = \frac{N}{N - 1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	N	แทน	จำนวนข้อในแบบสอบถาม

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความ
รับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ
t-test แบบ Difference Score (Scott. 1962 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S(MD_1 - MD_2)}$$

$$S(MD_1 - MD_2) = \sqrt{\frac{s^2}{n_1} + \frac{s^2}{n_2}}$$

$$s^2_D = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t	แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
MD ₁	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและหลัง การทดลองของทุกคนในกลุ่มทดลอง
MD ₂	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและหลัง การทดลองของทุกคนในกลุ่มควบคุม
S(MD ₁ - MD ₂)	แทน คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของ ค่าเฉลี่ยระหว่าง MD ₁ และ MD ₂
s ² _D	แทน ค่าความแปรปรวนของผลต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนและก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

D_1	แทน ผลต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับการเรียนก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง
D_2	แทน ผลต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับการเรียนก่อนเรียนของกลุ่มควบคุม
n_1	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

3.2 ทดสอบความแตกต่างของการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลองใช้สูตร t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 87)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ t	แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
D	แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
n	แทน จำนวนคู่

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
MD	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและหลังการทดลอง
S^2_D	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการสอบ ก่อนและหลังการทดลอง
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t ใน t-distribution
**	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
กลุ่มทดลอง	แทน กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
กลุ่มควบคุม	แทน กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู
3. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังจากที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังจากที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู ปรากฏผลในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	s ²	t
กลุ่มทดลอง	40	4.21	1.08	5.44**
กลุ่มควบคุม	40	2.68	2.10	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 แสดงว่า ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการำใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการำใช้แบบฝึกตามคู่มือครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนโดยการำใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการำใช้แบบฝึกตามคู่มือครู ปรากฏผลในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	S ²	t
กลุ่มทดลอง	40	6	18.67	3.28**
กลุ่มควบคุม	40	2.48	28.20	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนภายในกลุ่มก่อนและหลังจากที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

การทดสอบ	MD	S ²	t
ก่อนการทดลอง	11.80	2.18	25.69**
หลังการทดลอง	15.71	3.66	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนภายในกลุ่มทดลองและหลังจากได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะดังปรากฏในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่องานที่การงานของนักเรียนก่อนและหลัง
การทดลองของกลุ่มทดลอง

การทดสอบ	MD	S ²	t
ก่อนการทดลอง	57.47	7.09	8.78**
หลังการทดลอง	63.47	4.46	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่า ความรับผิดชอบต่องานที่การงานในห้องเรียนของนักเรียน
ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบต่องานที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู ซึ่งมีลำดับขั้นของการศึกษาค้นคว้า และผลของการศึกษาค้นคว้าโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
4. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่การงานในห้องเรียนก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู มีความรับผิดชอบต่องานที่การงานในห้องเรียนแตกต่างกัน

3. ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรมฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกัน

4. ความรับผิดชอบต่องานที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรมฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 ห้อง ห้องละ 40 คน รวม 240 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 80 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน โดยผู้วิจัยสุ่มมาที่ได้รับการสอนดังนี้

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรมฝึกเสริมทักษะ

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรมฝึกตามคู่มือครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แผนการสอนการฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 แผน

คือ

3.1 แผนการสอนการฝึกทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

3.2 แผนการสอนการฝึกทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจด้านความคิด 0.74

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจด้านวิธีการเขียน 0.71

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจด้านการใช้ภาษา 0.60

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจด้านกลไกประกอบการเขียน 0.69

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คนเท่ากับ 0.74

4.2 แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อการที่ทำงานในห้องเรียน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อการที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียนของวัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 122 - 128) ที่ได้ทำการหาคุณภาพไว้ดีแล้ว จำนวน 25 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (t) โดยใช้เทคนิค 25% และใช้ t-distribution ให้ใหม่เพื่อความเหมาะสมกับสภาพนักเรียน แต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 1.92 - 11.38 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

5. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 เป็นเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวมเวลาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คาบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

5.1 ทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อการที่ทำงานในห้องเรียน ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

5.2 ดำเนินการสอนตามแผนการสอนกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 14 คาบเท่ากัน โดยกลุ่มทดลองสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ กลุ่มควบคุมสอนโดยการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

5.3 ทดสอบหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่องานที่การทำงานในห้องเรียนฉบับเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Difference Score
2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่การทำงานในห้องเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Difference Score
3. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้นวัตกรรม โดยใช้นวัตกรรม โดยใช้ t-test แบบ Dependent
4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่การทำงานในห้องเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้นวัตกรรม โดยใช้นวัตกรรม โดยใช้ t-test แบบ Dependent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรมกับการใช้นวัตกรรมตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความรับผิดชอบต่องานที่การทำงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรมกับการใช้นวัตกรรมตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้นแบบฝึกตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปรากฏผลดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นแบบฝึกเสริมทักษะ กับแบบฝึกตามคู่มือครู จากสมมติฐานข้อที่ 1 ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียน โดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะ กับการใช้นแบบฝึกตามคู่มือครู แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะ กับการใช้นแบบฝึกตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า วิธีการให้นักเรียนทบทวนแบบฝึกเสริมทักษะส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าวิธีการให้นักเรียนทบทวนแบบฝึกตามคู่มือครู และสอดคล้องกับผลวิจัยของอุดมลักษณ์ ช้อยศิริ (2531 : 68) และปาริชาติ สุขประเสริฐ (2536 : 77) พบว่า ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการใช้นแบบฝึกตามคู่มือครู

เหตุที่ผลการทดลองครั้งนี้ปรากฏดังกล่าวนั้น เพราะแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นแบบฝึกที่สร้างขึ้นตามแนวความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของทอรัแรนซ์ จะใช้ภาษาเป็นสิ่งที่เร้าให้นักเรียนฝึกการคิดอย่างมีลำดับขั้นตอน นอกจากนี้ผู้สร้างแบบฝึกเสริมทักษะยังนำหลักทฤษฎีการสร้างแบบฝึกและทฤษฎีทางจิตวิทยาตลอดจนงานวิจัยอื่น ๆ มาสร้างแบบฝึก ทาให้นักเรียนได้ฝึกการประกอบแบบฝึกเสริมทักษะที่ดี จากการเพิ่มองค์ประกอบดังกล่าว เพ็ดดี้ (Petty. 1963 : 469 - 472) ได้กล่าวว่า แบบฝึกเป็นส่วนเพิ่มหรือการเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ และฮาร์เรส (Haress. n.d. : 93 - 94) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ว่า การเขียนแบบฝึกต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับนักเรียนและสร้างโดยใช้หลักจิตวิทยาในการแก้และสนองตอบโดยใช้แบบฝึกหลาย ๆ ชนิด เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจให้นักเรียนได้ฝึกการคิดการเขียนดังกล่าวลงในแบบฝึกเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะจริง แบบฝึกเสริมทักษะเป็นแบบฝึกที่ฝึกให้นักเรียนพัฒนาทางด้านความคิด และพัฒนาทางการเขียน ทาให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกการใช้ภาษา โดยมีรูปภาพเป็นสิ่งที่เร้าเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด และถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นประโยค ข้อความ และเรื่องราว ดังที่ประภาสรี สีหอาพา (2524 : 340) กล่าวว่า การเขียนเป็นการสังเคราะห์สิ่งที่เรียนมาโดยใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเอง ถ่ายทอดให้ผู้อื่นรู้ เมื่อนักเรียนได้ฝึกอย่างมีขั้นตอน และสม่ำเสมอเช่นนี้ ทาให้เกิดความคิดและสามารถเขียนเรื่องราวได้อย่างหลากหลาย ดังนั้น การใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ที่ได้รับการฝึกอย่างมีขั้นตอนและสม่ำเสมอ จึงเป็นผลทาให้ความสามารถทางการเขียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประทีป ศิริบงกช (2530 : 75 - 76) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนเรียงความปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทาให้ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

2. การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนของนักเรียน

ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัย ปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ นักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรเชษฐ์ รัชชัย (2536 : 90) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู

เหตุที่ผลการทดลองปรากฏดังกล่าว เพราะว่า การสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นหมู่คณะ ลงมือปฏิบัติจริง ทุกคนจะต้องรู้ว่าตนเองเป็นอะไร และทำหน้าที่อย่างไร ฝึกให้นักเรียนรู้จักการระดมพลังสมอง ร่วมกันคิดแก้ปัญหา มีอิสระในการคิด แต่ต้องไม่ก้าวท่ายสิทธิและหน้าที่ของคนอื่น มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแบ่งหน้าที่และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเต็มกำลังความสามารถของตน ทำให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง รู้จักหน้าที่ของตน เคารพหน้าที่ของคนอื่น และมองเห็นคุณค่าของความรับผิดชอบ การฝึกอย่างสม่ำเสมอและครูช่วยกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญอยู่ตลอดเวลา ทำให้นักเรียนปรับปรุงตนเองและทำให้เกิดความรับผิดชอบในที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

3. การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้อง

กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการraiseแบบฝึกเสริมทักษะสูงขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการraiseแบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นอย่างมีขั้นตอน ช่วยพัฒนาความสามารถทางการเขียนของนักเรียนได้ จากค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองจะเห็นว่า ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 11.80 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 15.71 ซึ่งนับว่า เพิ่มขึ้นจากเดิม แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของนักเรียนหลังจากการraiseแบบฝึกเสริมทักษะไปแล้ว

เหตุที่ผลการทดลองปรากฏดังกล่าว เพราะแบบฝึกเสริมทักษะที่ใช้ในการทดลองเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดแปลกใหม่ และฝึกให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ การฝึกเช่นนี้จะกระตุ้นให้นักเรียนคิดพัฒนาความคิดของตนเอง ดังนั้นในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะต้องเน้นความคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) ที่มีได้หมายถึง คำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงคำตอบเดียว ผู้เรียนจะต้องนำความรู้ความเข้าใจความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดคำตอบใหม่ ๆ หลายคำตอบ เมื่อนักเรียนได้ฝึกทักษะบ่อย ๆ สม่าเสมอ จะทำให้พัฒนาการในด้านความคิดและด้านการเขียนของนักเรียนดีขึ้น คะแนนหลังการทดลองจึงสูงกว่าก่อนการทดลอง สรุปได้ว่า การสอนโดยการraiseแบบฝึกเสริมทักษะส่งผลให้ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น

4. การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการraiseแบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการทดลอง

จากผลการวิจัยปรากฏว่า ความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการraiseแบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยของคะแนน หลังการทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลอง

การraiseแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นการฝึกให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ปลุกฝังให้เกิดความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงาน ร่วมมือร่วมใจกันหมู่คณะ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ถ้าคณะหรือกลุ่มใดร่วมมือร่วมใจกัน งานก็สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ในทางตรงข้าม ถ้ากลุ่มใดขาด

ความรับผิดชอบหรือปล่อยให้อีกคนหนึ่งคนเดียว งานก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยได้กระตุ้นให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างจากผลงานที่นักเรียนทำเสร็จนำมาเสนอหน้าห้อง กลุ่มใดมีความรับผิดชอบสูง งานจะสำเร็จ สำนวนภาษาที่ใช้ก็ได้รับการจัดเกลา กลุ่มใดเพื่อนไม่ร่วมมือขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่งานก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เสร็จไม่ทันเวลา เพราะแต่ละคนไม่รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ ถ้าไม่รับผิดชอบ หรือปลุกฝังให้มีตั้งแต่ยังเป็นเด็กเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่จะไม่รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนต่อสังคม และประพฤติดังนั้นไม่เหมาะสมที่จะเป็นพลเมืองดีของชาติด้วย ผู้วิจัยจึงได้พูดให้เห็นความสำคัญอย่างแท้จริงของความรับผิดชอบต่อหน้าที่ นักเรียนจึงได้ปรับปรุงตัวเองให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในบางครั้งก็เสนอแนวความคิดที่อยากทำในชั่วโมงต่อไปด้วย สรุปได้ว่า การสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะส่งผลให้ความรับผิดชอบของนักเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลทำให้ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนแตกต่างกัน เช่น ระดับสติปัญญา ทักษะคิด เพศ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาดูตามผลความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ดิษฐกมล. "กลวิธีการสอนวิชาทักษะ," ศูนย์ศึกษา. 13(1) : 12 - 13 ; 2509.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. ห้างหุ้นส่วน จำกัดศรีเดชา, 2528.
- ถ่อ สวัสดิพานิชย์. "แนวการสอนภาษาไทย," คู่มือครูภาษาไทย. เอกสารการนิเทศ การศึกษา กรมฝึกหัดครู, 2514.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือภาษาไทยการพูด และการเขียนเชิง สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2523.
- . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2525.
- กิ่งแก้ว อัดดากร. "ทำไมต้องมีวินัย," มนุษยศาสตร์ปริทัศน์. 3(1) : 15 - 19 ; ภาคเรียนที่ 1, 2524.
- เกรียงศักดิ์ พราวศรี. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยการ คิดแบบอเนกนัย การคิดแบบเอกนัย การสร้างมโนภาพ. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- จัมลิ้ม โกวิททางกูร. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทักษะคิด และพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบฝึกการเขียนอย่างเอกนัย. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- เจือ สตะเวทิน. "การเขียนอย่างสร้างสรรค์," ภาษาไทยจากฟ้าเมืองไทย. 80(1) : บรรณากิจการพิมพ์, 2522.
- ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ. โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, 2520.

- ขยรัตน์ ปราณี. การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนสังคมศึกษาโดยการสอนแบบซินติเคทกับการสอนตามคู่มือครู. ปริณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ชาญ ธัญพิทยากุล. คู่มือฝึกสอน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2517.
- ชาญชัย วิตรังสิมาและ เชิดวิทย์ ฤทธิประศาสน์. การพัฒนามุคคผล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2525.
- เชาวนา ยุทธสุริยพันธ์. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา และมัธยมระหว่างโรงเรียนสาธิต และโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ. ปริณานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2514. อัดสำเนา.
- ฐาปะนีย์ นาครทรรพ. การเขียนแบบสร้างสรรค์. เอกสารประกอบการเรียน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2522. อัดสำเนา.
- _____. การประพันธ์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ 2518.
- _____. การเขียน 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2524.
- _____. หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท 042 การเขียน ครั้งที่ 2. อักษรเจริญทัศน์, 2526.
- ฐาปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ. ภาษาไทยสำหรับครู : หนังสือประกอบการบรรยายวิชาภาษาไทย 5. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- เดือนตา สุวรรณจินดา. เรียนตามสบายที่รัมเมอร์ฮิล. ศักยิตสหาย, 2520.

เทพรัตน์ราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธรรัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี. สมเด็จพระ.

การพัฒนาวัตรกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

นิตยา ฤทธิโยธี. "การทำและการใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ," เอกสารเผยแพร่ความรู้ทาง

การสอนภาษาไทย หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา, 2520 อัดสำเนา.

———. "วิธีสอนให้เด็กเขียนอย่างสร้างสรรค์," ศูนย์ศึกษา, 21(7) : 60 - 70;

มกราคม - เมษายน, 2518.

นิภา วิจิตรศิริ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อชุมชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 โรงเรียนหนองแค "สรีรภิกขุ" จังหวัดสระบุรี. ปริญญาพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

นังอร พุ่มสะอาด. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถภาพสมองด้านการคิดแบบ

อเนกนัยทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ปริญญาพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

บุญเหลือ ทองเอี่ยม. การใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯการพิมพ์, 2520.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. ภาษาไทย วิชาที่ถูกลืม. กรุงเทพฯ : ดาวดั่งส์การพิมพ์,

2520.

ปาริชาติ สุขประเสริฐ. การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจ

ในผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริม

ทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

ประทุมพร สุวรรณตรา. การเขียนแบบสร้างสรรค์. ภาควิชาการประถมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2523.

- ประทีป ศิริบงกช. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ประเทิน มหาจันทร์. หลักการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 : โรงพิมพ์ คุรุสภา ลาดพร้าว, 2519.
- ประภาศรี สีหาอาโพ. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. ไทยวัฒนาพานิช, 2518.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. พื้นฐานของการใช้ภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือ พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- พาณิชย์ เพชรจรัส. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนแบบซินติเคท กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- พรรรัตน์ แก่นทอง. การใช้บทบาทสมมุติพัฒนาความรับผิดชอบต่อชุมชนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตน้ำผึ้ง. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- พรรณี รุทัย. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.
- พิศมัย สิ่งแก้ว. การใช้เรื่องสั้นของ มนัส จรรยงค์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

- พิสวาท ลัดดากุล. การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- มัลลิกา พงษ์ปรีตร. การสอนเพื่อตอบสนองสมรรถภาพมนุษย์. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2527.
- รักดี วิศิษฎ์พงษ์. การศึกษาความสามารถการเขียนร้อยแก้วด้วยคำสัญลักษณ์และเจตคติต่อการเขียนร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- รัชนิ ศรีไพพรรณ. "แบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทยสำหรับเด็กแรกเรียน," คู่มือครู-แนวความคิดและทฤษฎีบางประการเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอนเด็กเริ่มเรียน พุทธศักราชปีที่ 2. นครราชสีมา สำนักศึกษานิเทศการเขต 11, 2517.
- ส้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพรจำกัด, 2531.
- วนิดา วงศ์คำวัน. "การนำความคิดสร้างสรรค์มาใช้," วารสารข้าราชการ. 21(1) : 30 - 31 ; พฤศจิกายน 2519.
- วลัยรัตน์ อติแพทย์. การเขียน 1. กรุงเทพฯ : อรุณสา ลาดพร้าว, 2531.
- วรเชษฐ์ โชคชัย. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการกับการสอนตามแนวคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- วรรณารถ พ่วงสุวรรณ. การสร้างแบบฝึกการผันวรรณยุกต์สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.
- วัฒนา สิ่งสัมฤทธิ์. การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อเพื่อนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

- วรรณิ โสมประยูร. การเขียนแบบสร้างสรรค์. เอกสารประกอบการเรียนวิชาประถม 427
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- วรรณิ โสมประยูร. การเขียนแบบสร้างสรรค์ เอกสารประกอบการเรียนภาควิชาหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- วิจิตร วรุตบางกูร. "ความคิดสร้างสรรค์สำหรับครู," วารสารศึกษาศาสตร์.
1(2) : 41; มกราคม . พฤษภาคม 2520.
- วิไล ชินวงศ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถม
ปีที่ 3 โรงเรียนสามัคคีธนาพิ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2526. อัดสำเนา.
- ศศิธร (สุทธิแพทย์) ธัญญาลักษณ์นันท. การเขียนเชิงสร้างสรรค์. นครราชสีมา :
สหวิทยาลัยอีสานใต้, 2530. อัดสำเนา.
- ศศิธร สุทธิแพทย์. แบบฝึกหัดสำหรับสอนเรื่องวลีในวิชาภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. "การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์," คู่มือครูภาษาไทย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2529.
- . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533).
กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2534.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย. กรุงเทพฯ : ไทยสัมพันธ์, 2514.
- สุจิรต เพียรชอบ. การพัฒนาการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531.
- . หลักสูตรลักษณะแนวโน้มและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- สุดใจ เหล่าสุนทร. การศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคลใน
ลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2510.
หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา. สารศึกษานิเทศ. ศึกษาานิเทศก์ ภาควิชาภาษาไทย
ฝ่ายนิเทศการสอนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา, 2529.
- อาคม จันทสุนทร. การสอนเพื่อตอบสนองสมรรถภาพมนุษย์. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษา
นิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2527.
- อารี เจริญพจน์. เปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอน
แบบศูนย์การเรียนกับการสอนแบบปกติ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- อารี รังสินันท์. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง, 2532.
- . กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
แนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2527.
- . ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.
- . ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- . "บทบาทของพ่อแม่และครูที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก," คุรุปริทัศน์.
2(4) : 50 ; พฤศจิกายน 2520.
- อารี สันทรวี. "วิธีสอนแบบสร้างสรรค์," ชุมนุมทางวิชาการ. กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ พิมพ์ที่สหกรณ์ ขยายส่งฯ พระนคร, 2510.
- อุดมลักษณ์ ช้อยศิริ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้แบบฝึกกับใช้กิจกรรมตาม
คู่มือครู. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

- Anderson, Ronald D. and Others. Developing Children Thinking Through Science. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1970.
- Barnet J.A. Geoffery Broughton and Thomas Greenwood. Teacher's Hand Book 2 Success with English the Penguin Course. Middless, Penguin Book Company, 1969.
- Barry, Gerald C., Fr. "Teacher open-close Mindedness As A Predictor of Student Creativity Progress," Dissertation Abstracts International. 34 : 75 - 77 - A; June 1974.
- Bentley, Joseph C. "Creative and Academic Achievement," The Journal of Educational Research. 59 : 269 - 272 ; 1965.
- Blankenship, Dallas James. "A Study of the Effect of Creativity Training Upon the Self - Concept, Achievement and Creative Performance of First Grade Classroom," Dissertation Abstract International. 36 : 7147-A; May, 1976.
- Browne. C.G, and Thomass, Cohn. The Study of Leadership. Illinois, The Interstate printer and Publisher's Inc., 1958.
- Butt, David. The Teaching of Science A Self Directed Planning Guide. New York : Harper & Row Publisher, 1974.
- Coon, Arthur M. "Brainstroming : A Creative Problem Solving Technique," Psychological Abstract. 3: 7a; June, 1959.

- Davidson, Jene L. "The Relationship between Teacher's Questions and Pupils Responses during a Directed Reading Activity and Directed Reading Thinking Activity," Dissertation Abstracts International. 31(2) : 6273 - 6274 - A; 1971.
- Flaherty, Rita M. and Reutzel Eileen. "Personality Traits of High and low Achievers in College," The Journal of Educational Research. 58 : 409 - 441 ; May - June, 1965.
- Freud, A. "The Interpretation of Dream," in A-R Brill ZEd. The Basic Writing of Sigmund Freud. New York : The Modern Library, 1938.
- Getzels, J.W. and P.W. Jackson. Creativity and Intelligence. New York : John Wiley' Son Inc., 1962.
- Guilford, J.P. Personality. New York, McGraw-Hill, 1959.
- . "A Psychometric Approach to Creativity," in John Curtes Gowan, George D.Demo, and E.Paul Torrance, Creativity Its Educational Implication. New York : John Willeys sons, Inc., 1967.
- Hidreth, Certrude H. Introduction to the Gifted. McGraw-Hill Inc, 1966.
- Hook, Julius. N. Writing Creative. Lescing ton D.C. Health and Company, 1967.

- Moreno, Joseph M. and John D. Hogan. "The Influence of Race and Social Class Level on the Training of Creative Thinking and Problem Solving Abilities," The Journal of Educational Research. 70 : 91 - 95 ; November - December, 1976.
- Lawshe, C.H. Principle of Personal Testing. McGraw-Hill Book Company, 1966.
- Mcclelland, David C. The Achivement Motive. New York : Appleton Century Croffs, In, 1953.
- Mitton, Betty L. and Dale B. Harris. "The Development of Responsibility in Children" The Child : A Book of Reading. 46 : 407-416 ; 1962.
- Peck R.F. and R.T. Havighurt. Child Development and Personality. New York : John Willy and Son Inc., 1963.
- Pippo, Edwin B. Principles of Personal Management. 2 nd ed. New York : McGraw-Hill, 1966.
- Petty, Green. "Language Workbooks and Practics Materials," Development Language Skills in the Elementary Schools. New York : Allyn and Bacon, 1963.
- River Willga M. Teaching Foreign Larguage skills. The University of Chicago Press, 1968.

Roger, G.R. "Toward-a Theory of Creative," In Creativity. Harmon Worth Penjuin Books Ltd, 1970.

Rosenbaum, Peter S. "Language Instruction and the School," Report of the 20 th Annual Round table Meeting on Lihguistics and Language studies. Washington D.6, Geoge Town University Press, 1969.

Scott, William A, and Michael Wetheimer. Introduction to Psychological Research. 4th. ed, New York : John Wiley and Son Inc, 1967.

Smith, A. James. Creative Teaching of the Language Arts in Elementary School. Boston : Ally and Bacon Inc., 1973.

St.Romain, Madeleine Duvic. "A Study of Differences in Creative Writing of Children under Varying Stimuli," Dissertation Abstracts. 36 : 244 ; July, 1975.

Strom, Robert D. Psychology for the classroom. Prentice-Hall. Inc., Englewood Cliffs, New Jersen : 1969.

Taylor, I.A. Creativity. New York : Hasting House, 1959.

Torrance, Paul E. Guiding Creative Talent. New York : Prentice-Hall Inc, Englewood Cliff, N.J., 1962.

———. Education and The Creative Polential. The Lund Press, Inc., Mimeapoles, 1964.

Wallach Michall A. and Hogan Nathan. Mode of Thinking in Young Children. Holt, Rinehart and Winston Inc 1965.

Wolter, Daniel Ralph. "Effect of Feedback on Performance on a Creative Writing Task," Dissertation Abstracts. 36 : 6573; April, 1967.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

- แผนการสอนกลุ่มทดลอง
- แบบฝึกเสริมทักษะ
- แผนการสอนกลุ่มควบคุม
- แบบฝึกหัด

โครงการสอน

เนื้อหาที่นำมาสร้างแผนการสอน 6 หน่วย 14 คาบ มีดังนี้

1. ร้อยแก้ว	1 คาบ
2. การเขียนอธิบาย	3 คาบ
3. การเขียนบรรยาย	3 คาบ
4. การเขียนพรรณนา	3 คาบ
5. การเขียนบันทึก	2 คาบ
6. การเขียนจดหมาย	2 คาบ

แผนการสอน

การสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ	การสอนตามคู่มือครู
<u>ลำดับขั้นการสอน</u> 1. สันทนา อภิปราย ชักถาม โดยาใช้ภาพหรือข่าว วิดีทัศน์ สไลด์ 2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 3. ทบทวนความรู้เดิม เพื่อสำรวจหรือกระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงการเรียนรู้พื้นฐานที่จำเป็น 4. เสนอบทเรียนใหม่แก่นักเรียน 5. ศึกษาเอกสารประกอบการเรียน 6. นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังนี้ 6.1 เขียนคำถามทั้งหมดที่จำเป็นต้องถามเพื่อค้นหาว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น 6.2 เขียนสาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ที่อาจเป็นไปได้ทั้งหมด 6.3 เขียนผลลัพธ์ของการกระทำนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งหมด 6.4 เขียนวิธีการปรับปรุงสิ่งของ เหตุการณ์หรือการกระทำนั้น ๆ ในทางที่อาจเป็นไปได้ทั้งหมด ด้วยวิธีที่แปลกใหม่เพื่อพัฒนาให้ดีขึ้น 7. แจ้งผลการปฏิบัติ สรุป 8. ประเมินผล	1. ขั้นสร้างความสนใจ 2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ 3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม 4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่ 5. ขั้นแนะนำให้เกิดการเรียนรู้ 6. ขั้นแสดงพฤติกรรมหรือขั้นการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง 6.1 เขียนแสดงความคิดเป็นคำสั้น ๆ มาเรียงเรียงเป็นข้อความ 6.2 เขียนอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ 6.3 เขียนบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น 6.4 เขียนพรรณนาแสดงความคิดความรู้สึกและจินตนาการ 7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ 8. ขั้นประเมินผล 9. ขั้นสรุป

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 1 คาบที่ 1

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้นม.5

เรื่อง ร้อยแก้ว

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

ร้อยแก้วเป็นความเรียงที่สละสลวยไพเราะ เหมาะจะเจาะด้วยเสียงและความหมาย
พร้อมทั้งเป็นสื่อในการแสดงความคิด ความรู้สึก ซึ่งอยู่ในรูปของตัวอักษร

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดความรู้สึกเป็นถ้อยคำสำนวน แล้วถ่ายทอดให้
ผู้อ่านเข้าใจได้

จุดประสงค์ด้าน

1. นักเรียนบอกความหมายของร้อยแก้วได้
2. นักเรียนสร้างถ้อยคำตามรูปลักษณะต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนเขียนถ้อยคำแสดงโวหารต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

ร้อยแก้วจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน โดยใช้ข่าวที่ครูนำมาให้ดูเป็นตัวอย่าง
2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับการเขียนในรายวิชาการเขียน 1 (ท 042)

4. ครูอธิบายความหมายของร้อยแก้ว ตลอดจนภาษาที่นำมาใช้ในการสร้างคำ การแสดงความคิด

5. นักเรียนช่วยกันสร้างคำตามรูปลักษณะได้แก่ คำประสม คำซ้อน

6. นักเรียนศึกษาเรื่องราวในการเขียน 5 ชนิด จากเอกสารประกอบการเรียน

หมายเลข 1 เรื่องโวหาร

7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปวิธีการเขียนร้อยแก้ว การใช้ถ้อยคำสำนวน

8. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 1 (คาบที่ 1)

9. ครูดูผลการทำแบบฝึกเสริมทักษะแก้ไขข้อบกพร่อง

10. ครูสังเกตความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

2. หนังสือร้อยแก้วที่ได้รับรางวัล หรือผลงานของนักเรียนที่มีชื่อ เช่น ทมยันตี กฤษณา

อโศกสิน โสภาค สุวรรณ ฯลฯ

3. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 1 เรื่อง โวหาร

4. แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 1 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 2 คาบที่ 1

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนอธิบายเป็นกิจกรรมทางภาษาอย่างหนึ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นการที่อธิบายสิ่งใดได้จะต้องฝึกตนเองให้เป็นคนช่างสังเกต จัดจำข้อมูลต่าง ๆ เขียนด้วยคำและเนื้อความเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง สละสลวย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนรู้หลักเบื้องต้นง่าย ๆ เกี่ยวกับการเขียนอธิบายได้
2. นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิด เขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ ในรูปของประโยค

หรือข้อความได้

3. นักเรียนบอกรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

การเขียนอธิบาย จากหนังสือรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำภาพรถยนต์มาให้ให้นักเรียนดู และให้นักเรียนสังเกตส่วนประกอบต่าง ๆ
2. ให้นักเรียนอธิบายลักษณะที่น่าสนใจของรถยนต์แล้วออกไปเขียนบนกระดานดำ

คนละ 1 ลักษณะ

3. ครูอธิบายความหมายของคำว่า การอธิบาย และขั้นตอนการเขียนอธิบาย
4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ช่วยกันคิดตั้งหัวข้อ และเขียนอธิบายเป็นขั้น ๆ พยายามเขียนรายละเอียดต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ แล้วส่งตัวแทนออกมาเสนอผลงาน

5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปการเขียนอธิบาย
6. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 1)
7. ครูตรวจผลงานเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่อง
8. ดูความรับผิดชอบในการทำงานของกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. ภาพรถยนต์
3. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 2 คาบที่ 2

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การสร้างความคิดสังเขปของสิ่งที่จะอธิบายก่อนลงมือเขียน เพื่อช่วยให้งานเขียนเป็นไปอย่างสะดวกมีขั้นตอน ผู้อ่านได้รับสารอย่างครบถ้วนชัดเจน แสดงถึงคุณค่าของงานเขียนอธิบายนั้น ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเลือกใช้ถ้อยคำเขียนขยายเนื้อหาให้มีรายละเอียดต่าง ๆ ชัดเจน
แจ่มแจ้งได้

จุดประสงค์น้าทาง

1. นักเรียนรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำในการเขียนอธิบายให้ได้ความหมายชัดเจน
2. นักเรียนรู้จักเขียนขยายความได้
3. นักเรียนรู้จักการลำดับเรื่องให้เป็นไปตามขั้นตอน
4. นักเรียนรู้จักเขียนเป็นข้อความหรือประโยคได้

เนื้อหา

การเขียนอธิบายจากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูเขียนประโยคต่าง ๆ ให้นักเรียนดูบนกระดานดำแล้วให้นักเรียนลองช่วยกันจัดเรียงตามลำดับก่อนหลัง และเป็นไปตามขั้นตอนของรายละเอียดเหล่านั้น
2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมาแล้วในคาบที่ 1
4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ให้นักศึกษาเรื่อง การเขียนอธิบายจากหนังสือเรียนการเขียน 2 (ท 042)
5. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเรียบเรียงลำดับข้อความที่ครูแจกให้แล้วส่งตัวแทนออกมาเสนอผลงานหน้าห้องเรียน
6. ครูและนักเรียนช่วยกันพิจารณาความถูกต้องของข้อความ พร้อมทั้งสรุปให้นักเรียนทราบถึงลักษณะข้อความจากที่ใช้เขียนอธิบาย และวิธีการเขียนอธิบาย
7. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 2)
8. ตรวจผลงานพร้อมทั้งซักถามปัญหาต่าง ๆ
9. สังเกตการร่วมกิจกรรมและความรับผิดชอบการทำงานเป็นกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 2 เรื่อง อันตรายจากการใช้กระดาสั่งพิมพ์บรรจุหรือห่อหุ้มอาหาร
3. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 2)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 2 คาบที่ 3

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนอธิบายเริ่มจากสิ่งที่เรามีความรู้ มีประสบการณ์ และฝึกตนเองให้เป็นคนช่างสังเกต จดจำข้อมูล เขียนด้วยคำ ถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เพื่อพัฒนาการทางด้านความคิดคล่อง (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality)

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มเขียนเป็นประโยค หรือข้อความได้อย่างถูกต้องสละสลวย

จุดประสงค์น้าทาง

1. นักเรียนรู้จักเลือกใช้คำที่จะเขียนอธิบายได้
2. นักเรียนรู้จักใช้ภาษาสื่อความคิดของตนให้ผู้อื่นทราบได้
3. นักเรียนรู้จักเขียนอธิบายเป็นข้อความหรือเป็นเรื่องราวได้

เนื้อหา

การเขียนอธิบายจากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 3 เรื่อง สายลมแสงแดด ของ วิชาศ มณีวัต ให้นักเรียนอ่าน ใช้เวลาประมาณ 3 นาที แล้วช่วยกันหาหัวข้อหรือความคิดสังเขป พร้อมทั้งครูช่วยอธิบายเพิ่มเติม
2. แจ่งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมาแล้วในคาบที่ 1 - 2
4. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนข้อสังเขปเรื่อง "นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ในฐานะเป็นเยาวชนของชาติอย่างไร" เพื่อรวบรวมไว้เป็นข้อมูลในการเขียนอธิบาย ซึ่งประกอบด้วย
 - 4.1 สิ่งที่จะอธิบาย
 - 4.2 จุดมุ่งหมาย
 - 4.3 ลักษณะเด่นและรายละเอียด
 - 4.4 ประโยชน์หรือคุณค่า
 - 4.5 ข้อคิดหรือข้อสังเกต
5. ครูและนักเรียนช่วยกันเขียนข้อมูลที่ได้ช่วยกันรวบรวมไว้ จากข้อที่ 4 โดยนำลักษณะเด่น มาเรียบเรียงและขยายความให้มีรายละเอียดชัดเจนขึ้น เช่น การยกตัวอย่าง บอกเหตุผล
6. ช่วยกันอ่าน ค้นหาหาสิ่งที่ยังบกพร่อง และช่วยกันแก้ไข เช่น จัดรูปประโยคให้ถูกต้อง การใช้ถ้อยคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น
7. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 3)
8. คัดเลือกผลงานที่ดีเด่นของนักเรียนมาเสนอให้ทุกคนทราบและร่วมอภิปรายผล
9. สังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการศึกษา 2 (ท 042)
2. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 3 เรื่อง สายลมแสงแดด
3. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 3)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 3 คาบที่ 1

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนบรรยาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนบรรยายเป็นการเขียนโดยคำนึงถึงเนื้อความต่อเนื่องของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ เป็นสำคัญ วิธีเขียนบรรยาย ผู้เขียนจะกล่าวถึงลักษณะเด่นมาเรียบเรียงให้มีเนื้อความกลมกลืน และเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อความหมายให้ชัดเจน แจ่มแจ้ง การเขียนบรรยายมี 4 แนวคือ แนวนำเที่ยว แนวเล่าประวัติ แนวบรรยายภาพและวิธีการ แนวสร้างสรรค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ในการเลือกใช้ถ้อยคำเขียนบรรยาย เพื่อสื่อความหมายให้แจ่มแจ้งในรูปของประโยคหรือข้อความได้

จุดประสงค์ปลายทาง

1. นักเรียนบอกความหมายและวิธีการเขียนบรรยาย
2. นักเรียนรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำมาเรียบเรียงเป็นข้อความให้ได้ความหมายชัดเจน

ถูกต้องสละสลวย

3. นักเรียนเขียนเล่าเรื่องในรูปของประโยคหรือข้อความได้
4. นักเรียนรู้จักใช้ความคิดเพื่อจะถ่ายทอดความรู้สึกต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เขียนบรรยายให้ผู้อื่นทราบได้

เนื้อหา

การเขียนบรรยาย จากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูเปิดเพลงเพื่อชีวิตของแอ๊ด คาราบาว ให้นักเรียนฟัง เมื่อเพลงจบ ครูชี้ให้เห็นถึงใจความของเพลง ซึ่งอยู่ในลักษณะการบรรยายเรื่องหรือเหตุการณ์ ท้าให้ผู้ฟังมองเห็นภาพต่าง ๆ ตามไปด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ถือว่าเป็นส่วนสำคัญของการเขียนบรรยาย
2. ครูอธิบายลักษณะและวิธีการ เขียนบรรยาย
3. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้นักเรียนหาข้อความต่าง ๆ ที่นักเรียนคิดว่าเป็นการเขียนบรรยาย แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน
4. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 1)
5. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยพร้อมทั้งอภิปรายซักถามปัญหา
6. สังเกตความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. วิทยู เทปเพลงเพื่อชีวิต
3. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 3 คาบที่ 2

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนบรรยาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนบรรยายเป็นการบอกเรื่องราว มีลำดับต่อเนื่องกันคือมีเหตุการณ์อย่างหนึ่ง แล้วมีเหตุการณ์อีกอย่างหนึ่งเกิดตามมา หรือมีเหตุการณ์อย่างหนึ่งเป็นเหตุนำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นผล อีกหลายอย่าง

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นเหตุเป็นผลกัน

จุดประสงค์ด้านทาง

1. นักเรียนรู้จักเขียนบรรยายถ่ายทอดความคิด ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างแจ่มแจ้ง
2. นักเรียนรู้จักแยกสิ่งที่เป็นเหตุและผลของเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

การเขียนบรรยายจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร และมีผลอย่างไรให้นักเรียนช่วยกันตั้งปัญหาและหาคำตอบเช่น ถ้าคาบนี้ครูไม่เข้าสอน นักเรียนคิดว่า จะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้างหรือ ถ้านักเรียนไม่ทำการบ้าน เป็นต้น

2. ครูสรุปประเด็นการเขียนบรรยายว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นและมีผลให้เกิดเหตุการณ์อื่นต่อไปอีกได้ หากจะบรรยายเหตุการณ์นั้นเราต้องบรรยายให้เป็นไปตามลำดับ จึงจะสื่อความหมายได้ครบถ้วน ชัดเจน และถ้าจะให้เข้าใจความละเอียดมาก ๆ ก็ต้องเขียนอธิบายแทรกเข้าไปด้วย

3. ครูเขียนคำว่า บ้าน โรงเรียน ที่ว่าการอำเภอ บนกระดานดำ ให้นักเรียนเขียนบรรยายลักษณะเด่นที่เป็นจุดสนใจ พร้อมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ ให้เข้าใจความสละสลวยสมบูรณ์

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการเขียนบรรยาย
5. นักเรียนทบทวนแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 2)
6. ตรวจผลงานดูความสามารถด้านการเขียนข้อความ
7. นำผลงานที่ดีเด่นของนักเรียนมาอ่านให้ฟังทั้งห้อง ชื่นชมดีให้ทราบ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 2)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 3 คาบที่ 3

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนบรรยาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนบรรยายสามารถเขียนเป็นเรื่องราวจากประสบการณ์ โดยแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของผู้เขียนช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคล่องในการคิด (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ความคิดริเริ่ม (Originality)

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนบรรยายความคิดความรู้สึกและจินตนาการของตนเองได้

จุดประสงค์น้าทาง

1. นักเรียนรู้วิธีการเขียนบรรยาย
2. นักเรียนรู้จักการเลือกใช้ถ้อยคำที่จะนำมาเขียนบรรยายเรื่องได้
3. นักเรียนรู้จักวิธีการเล่าเรื่องที่เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์และทำให้ผู้ฟังมองเห็นภาพตามไปด้วยได้

เนื้อหา

การเขียนบรรยายจากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำภาพอุบัติเหตุจากหนังสือพิมพ์รายวัน มาให้นักเรียนดู แล้วชวนสนทนาถึงเหตุการณ์นั้น ๆ และให้นักเรียนลองเล่าอุบัติเหตุที่แต่ละคนพบเห็นให้เพื่อน ๆ ฟัง และครูสรุปให้เห็นว่าเรื่องราวที่เล่ามานี้ หากนำมาถ่ายทอด โดยการเขียนที่ใช้ภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว ก็จะเป็นการเขียนแบบบรรยายนั่นเอง

2. ครูอธิบายเกี่ยวกับเรื่องการเขียนบรรยายและภาษาที่จะนำมาใช้ในการเขียนบรรยาย จะต้องเป็นภาษาเขียนไม่ใช่ภาษาพูด ถ้อยคำที่นำมาใช้จะต้องทำให้มองเห็นภาพ
3. ให้นักเรียนดูภาพความสวยงามของธรรมชาติ ช่วยกันเขียนบรรยายภาพนั้นเสร็จแล้ว ครูและนักเรียนช่วยกันจัดกลาภาษาให้เหมาะสมและถูกต้อง
4. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 3 (คาบที่ 3)
5. ตรวจสอบผลงานการใช้ภาษาในการเขียนพร้อมทั้งแนะนำข้อบกพร่องต่าง ๆ
6. สังเกตการเสนอความคิดเห็นที่เรียน เรื่อง การเขียนบรรยาย

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพอุบัติเหตุจากหนังสือพิมพ์
2. ภาพความสวยงามของธรรมชาติ
3. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 3)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 4 คาบที่ 1

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนพรรณนา

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนพรรณนาเป็นงานเขียนที่มีศิลปะในการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน ให้เหมาะสม ทั้งเสียงและความหมาย เพื่อจะทำให้งานเขียนมีคุณค่าในเชิงสร้างสรรค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนพรรณนา เพื่อดำยทอดความรู้สึกนึกคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้ ภาษาที่สละสลวยและสื่อความหมายได้ชัดเจน แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์น้าทาง

1. นักเรียนรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำ เพื่อให้เกิดความไพเราะ สละสลวย
2. นักเรียนเขียนข้อความที่แสดงความหมายเชิงเปรียบเทียบได้
3. นักเรียนเขียนถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเอง จากคำหรือภาพที่กำหนดให้

เนื้อหา

การเขียนพรรณนาจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูเขียนข้อความบนกระดานดำ แล้วบอกนักเรียนว่า ข้อความดังกล่าวนี้แม้ว่าจะ สื่อความหมายได้ชัดเจนแล้ว แต่ยังขาดรายละเอียดและความเด่นชัด ขอให้นักเรียนช่วยกันหาคำมา ขยายเพื่อให้เกิดความละเอียดและเด่นชัดมากขึ้น

2. ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาข้อความที่เขียนไว้แล้วให้นักเรียนช่วยกันเติมข้อความที่จะขยายหรือเพิ่มเติมรายละเอียดให้ชัดเจน สละสลวย ตามความเหมาะสม "เขานั่งมอง พระอาทิตย์ตกดิน เหมือนกับชีวิตเขาที่พบแต่ความผิดหวัง" ("เขานั่งทอดอาลัยอยู่คนเดียวอย่างเหงา ๆ มองดูพระอาทิตย์กำลังจะอัสดง ลับขอบฟ้า คงเหลือไว้แต่ความมืดมิด เหมือนกับชีวิตเขาที่พบกับความผิดหวัง มองหาหนทางหรือ แสงสว่าง ไม่เจอ")

3. ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายข้อความที่นักเรียนช่วยกันเติมในข้อ 1 ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ครูอธิบายเพิ่มเติมเรื่อง การเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

4. นักเรียนอ่านตัวอย่าง การเขียนพรรณนาความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ จากหนังสือเรียน พร้อมทั้งหาคำขยายที่ทำให้ข้อความนั้นเกิดความรู้สึกเพราะ

5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปหลักเกณฑ์การเขียนพรรณนา

6. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 1)

7. ครูตรวจสอบแบบฝึกและชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

2. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 4 คาบที่ 2

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนพรรณนา

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนพรรณนาเป็นการเรียบเรียงถ้อยคำสัพพจนันต์เชิงอธิบายหรือบรรยายสิ่งที่พบเห็นตามความรู้สึกของผู้เขียน อารมณ์ ที่ทำให้เกิดความประทับใจหรือสะท้อนใจของผู้เขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มในการเขียนเป็นประโยค หรือข้อความได้

จุดประสงค์น้าทาง

1. นักเรียนอธิบายลักษณะของการเขียนพรรณนาได้
2. นักเรียนสร้างคำตามรูปลักษณะต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนแต่งประโยคที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบได้

เนื้อหา

การเขียนพรรณนาจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงเรื่องการประกวดร้องเพลงหรือเนื้อเพลงที่ร้อง ชี้ให้เห็นถึงความละเอียดอ่อนในการใช้ถ้อยคำสัพพจนันต์ให้คล้องจองกัน และการถ่ายทอด อารมณ์ทั้งของผู้แต่งและผู้ร้อง เปิดโอกาสให้นักเรียนวิจารณ์พอสมควร

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันให้ความหมายและขยายของเขียนพรรณนาตามที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาจากหนังสือเรียนการเขียน 2 (ท 042)
3. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำสำนวน การจัดลำดับความ และการสื่อความหมาย
4. นักเรียนช่วยกันหาคำประเภทที่อ่านแล้วมองให้ภาพ สำนวนเปรียบเทียบกับเอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 4 เรื่องอยู่กับถั่ง
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและเฉลยงานที่ให้ทำกันข้อ 4
6. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 2)
7. นักเรียนแลกเปลี่ยนและตรวจผลงานของเพื่อน
8. ครูดูความสามารถในการพิจารณาความคิดของผู้อื่น

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 4 เรื่องอยู่กับถั่ง
3. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 2)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 4 คาบที่ 3

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนพรรณนา

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนพรรณนามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เขียนถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดออกมาเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพในจิตของผู้เขียน หรือเกิดอารมณ์คล้ายตามผู้เขียนด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในการเขียนพรรณนาเป็นเรื่องราวโดยใช้ภาษาเขียนที่สละสลวยและสื่อความหมายได้ชัดเจน แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์น้าทาง

1. นักเรียนรู้จักสังเกตการเขียนพรรณนาจากงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ ได้
2. นักเรียนรู้จักเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อถ่ายทอดความคิดของตนเองได้
3. นักเรียนรู้จักการเลือกใช้ถ้อยคำได้เหมาะสม

เนื้อหา

การเขียนพรรณนาจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูเล่าให้นักเรียนฟังถึงความประทับใจในการเตรียมตัวที่จะเข้าทำงานวันแรกในชีวิตหลังจากจบการศึกษาแล้ว

2. ให้นักเรียนบางคนลองเล่าถึงความประทับใจของตนเองให้เพื่อน ๆ ฟัง
3. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมาจากสองคาบที่แล้ว
5. ครูอธิบายถึงลักษณะการเขียนพรรณนาแต่ละประเภท (การพรรณนาธรรมชาติ)
6. ครูยกข้อความการเขียนพรรณนาประเภทต่าง ๆ จากหนังสือเรียน แล้วให้

นักเรียนช่วยกันตอบคำถามเหล่านั้น

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการเขียนพรรณนา
8. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 3)
9. ครูตรวจผลงานชิ้นนี้และแก้ไขข้อบกพร่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 3)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 5 (คาบที่ 1)

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนบันทึก

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนบันทึกเป็นการจดเรื่องราวที่ได้พบเห็นตามที่เป็นจริงไว้เพื่อเตือนความจำ หรือเพื่อการศึกษาค้นคว้า จัดเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ต้องการศิลปะในการเขียนพอสมควร

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มเขียนบันทึกงานเชิงสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนรู้จักเขียนร้อยแก้วในรูปบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์ได้
2. นักเรียนบอกลักษณะและองค์ประกอบของการเขียนบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์ได้
3. นักเรียนบอกสิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้
4. นักเรียนรู้จักแสดงแง่คิดเชิงสร้างสรรค์ในการเขียนบันทึกตามควรแก่วัยได้

เนื้อหา

การเขียนบันทึกจากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูหยิบสมุดบันทึกมาให้นักเรียนดู แล้วตั้งคำถามถามนักเรียนถึงวัตถุประสงค์ของการใช้สมุดบันทึก ครูอธิบายเสริมถึงการใช้สมุดบันทึกว่า มีไว้สำหรับบันทึกเรื่องราวที่เจ้าของได้ผ่านพบในชีวิตลงไป

2. ครูอธิบายให้นักเรียนทราบถึงลักษณะองค์ประกอบของการบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์
3. นักเรียนช่วยกันคิดหาคำที่จะนำมาใช้เขียนบันทึกว่าควรจะใช้ถ้อยคำภาษาอย่างไร พร้อมทั้งครูช่วยอธิบายเพิ่มเติม
4. นักเรียนลองเขียนสิ่งที่ประทับใจตัวเองสั้น ๆ ประมาณ 3 – 4 บรรทัด ใช้เวลา 3 นาที
5. ครูและนักเรียนช่วยกันอ่านผลงานแก้ไขข้อบกพร่อง สรุปการเขียนบันทึก
6. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 5 (คาบที่ 1)
7. ครูสังเกตความรับผิดชอบในการทำงาน
8. ครูตรวจผลงานการทำแบบฝึกเสริมทักษะ เสนอแนะ แก้ไขข้อบกพร่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 5 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนบันทึก

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนบันทึกเรื่องจากประสบการณ์เป็นการเขียนเรื่องราวจากข้อมูลที่ผู้บันทึกได้พบเห็นหรือรับทราบมาตามที่เป็นจริงเท่านั้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มเขียนบันทึกในลักษณะที่เป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์ปลายทาง

1. นักเรียนรู้จักเขียนร้อยแก้วในรูปแบบบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์ได้
2. นักเรียนบอกลักษณะและองค์ประกอบของการเขียนบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์ได้
3. นักเรียนบอกสิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้
4. นักเรียนรู้จักแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ในการเขียนบันทึกตามควรแก่วัย

เนื้อหา

การเขียนบันทึกจากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูอ่านบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนบอกว่าผู้บันทึกมีอาชีพอะไร เมื่อนักเรียนตอบถูกต้อง ครูอธิบายเพิ่มเติม ในการบันทึกนี้ผู้อ่านสามารถค้นหาสิ่งสำคัญที่ผู้เขียนได้ประสบด้วยตนเอง ทำให้สามารถเดาได้ว่าผู้บันทึกมีอาชีพอะไร

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมาจากคาบที่แล้ว
4. ครูอธิบายวิธีการเขียนบันทึกและการนำเอาการเขียน อธิบาย การเขียนบรรยาย และการเขียนพรรณนามาใช้ในการเขียนบันทึก
5. ครูเขียนข้อความบางอย่างบนกระดานดำแล้วให้นักเรียนช่วยกันเปลี่ยนข้อความนั้นให้เป็นการเขียนบันทึก
6. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายงานที่ทาแก้ไข ข้อบกพร่อง และสรุปเพิ่มเติม
7. นักเรียนทาแบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)
8. ครูตรวจผลงานและเสนอแนะข้อบกพร่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 6 (คาบที่ 1)

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนจดหมาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

จดหมายเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้ ถ้าผู้เขียนจดหมายใช้ภาษาสละสลวย และมีแนวเขียนเชิงสร้างสรรค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม เลือกใช้ถ้อยคำในการเขียนจดหมายเชิงสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์ด้านทาง

1. นักเรียนรู้จักเขียนร้อยแก้วในรูปของจดหมาย
2. นักเรียนบอกลักษณะและองค์ประกอบของจดหมายได้
3. นักเรียนรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำและแต่งประโยคเขียนจดหมายได้อย่างเหมาะสมและ

สละสลวย

เนื้อหา

การเขียนจดหมายจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำวรรณกรรมประเภทจดหมาย 2 – 3 เล่ม มาให้นักเรียนดู ชักถามนักเรียน ถึงใจความในจดหมายตามที่นักเรียนทราบ จากนั้นครูชี้แจงเพิ่มเติมว่า จดหมายทั้งหมดที่นำมาเป็น ตัวอย่างนี้จัดอยู่ในลักษณะของวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์
2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ครูอธิบายลักษณะและองค์ประกอบของการเขียนจดหมายเชิงสร้างสรรค์
4. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 5 ให้นักเรียนอ่าน และให้นักเรียน สังเกตเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำสำนวนที่แสดงความคิดและความรู้สึกของผู้เขียน
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเขียนจดหมายเชิงสร้างสรรค์
6. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 6 (คาบที่ 1)
7. ครูตรวจผลงานชิ้นข้อบกพร่อง เสนอแนะ

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. วรรณกรรมประเภทจดหมายของนักเขียนที่มีชื่อ เช่น พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน เสด็จประพาสต้น จดหมายจากเมืองไทย จดหมายจากวังวังหว้า นิกกับพิม
3. แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 6 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มทดลอง หน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนจดหมาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

จดหมายที่เขียนถึงกันในชีวิตจริงของบุคคลนั้น หากได้มีการพิมพ์ขึ้นเผยแพร่ ผู้คนนิยมอ่านอย่างแพร่หลาย ก็จัดเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม เลือกใช้ถ้อยคำในการเขียนจดหมายเชิงสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์ด้านทาง

1. นักเรียนรู้จักเขียนร้อยแก้วในรูปของจดหมาย
2. นักเรียนบอกลักษณะและองค์ประกอบของจดหมายได้
3. นักเรียนรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำและแต่งประโยคเขียนจดหมายได้อย่างเหมาะสมและ

สละสลวย

เนื้อหา

การเขียนจดหมายจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

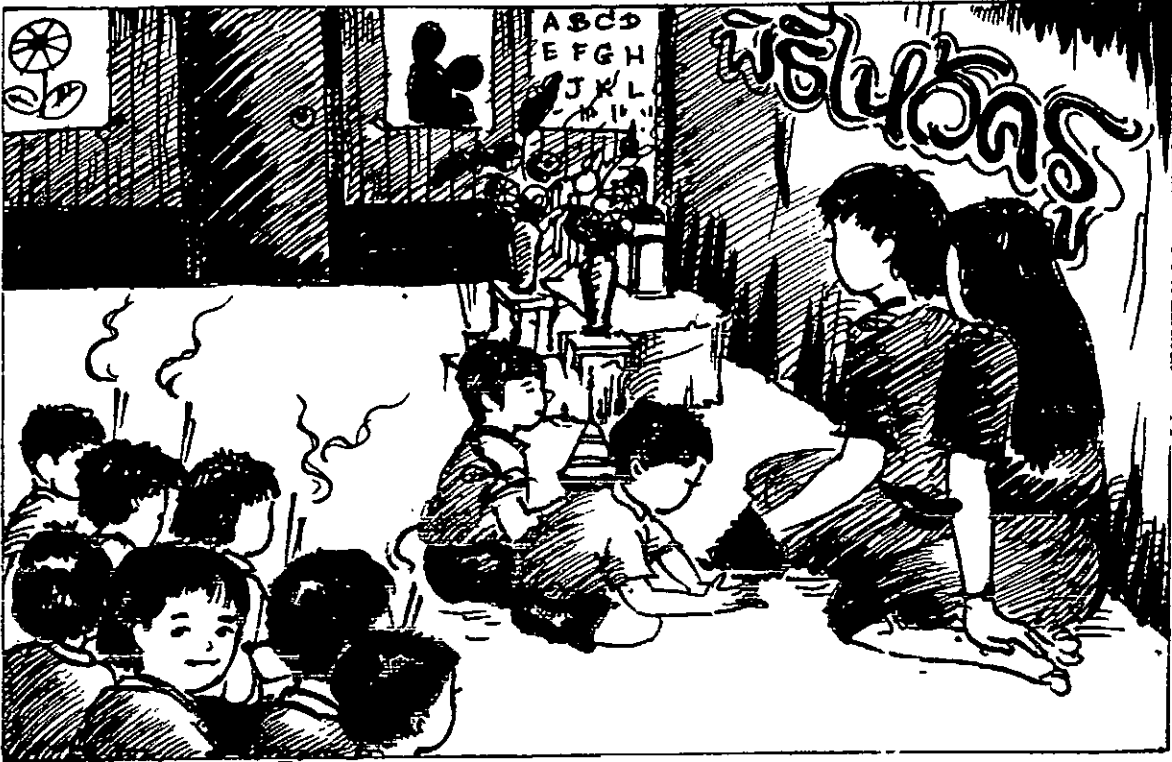
1. ครูอ่านจดหมายฉบับหนึ่งให้นักเรียนฟัง พร้อมกับถามนักเรียนว่าจดหมายที่อ่านนี้ จัดเป็นจดหมายลักษณะใด เมื่อได้คำตอบที่ถูกต้องแล้ว ครู อธิบาย เพิ่มเติมว่า จดหมายที่เรา เขียนถึงเพื่อน ๆ อาจกลายเป็นจดหมายที่มีคุณค่าได้ในภายหลัง ไม่ว่าจะเป็นจดหมายเล่าเรื่อง จดหมายถามทุกข์สุขต่าง ๆ
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ครูแจกจดหมายให้กลุ่มละ 1 ฉบับ เป็นจดหมายส่วนตัวที่เขียนถึงเพื่อนำให้แต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาแก้ไขข้อความในจดหมาย แล้วนำ มาเขียนใหม่ให้เป็นจดหมายเชิงสร้างสรรค์
3. ครูรวบรวมผลงานพิจารณาว่า กลุ่มใดเขียนดีที่สุด แล้วให้กลุ่มนั้นส่งตัวแทนออกมา เสนอผลงาน
4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป
5. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)
6. ครูตรวจผลงานแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนะ
7. ครูสังเกตการทำงานกลุ่มเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการร่วมมือกัน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. ตัวอย่างจดหมาย
3. แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)

แบบฝึก เสริมทักษะกลุ่มทดลอง

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 1 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกให้เขียนแสดงความคิด

กิจกรรม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนตั้งคำถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนดูภาพข้างบนแล้วเขียนคำถามเท่าที่จะคิดได้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในภาพนี้ให้มากที่สุด เพื่อให้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้นมากที่สุด ต้องไม่ถามคำถามซึ่งสามารถตอบได้โดยการดูจากภาพ

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนสาเหตุ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสาเหตุของการกระทำในภาพดังกล่าว สิ่งนั้นอาจจะเป็นสิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นก่อนหน้าเหตุการณ์ในภาพหรือเกิดขึ้นมานานแล้วก็ได้ นักเรียนควรจะเดาสาเหตุให้ได้มากที่สุด

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 2 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกแสดงความสามารถทางการคิด

กิจกรรม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนตั้งคำถาม

คำชี้แจง จากภาพข้างบน ให้นักเรียนลองใช้ความสังเกตแล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับ
สิ่งที่เกิดขึ้นในภาพนั้น ซึ่งคำถามนี้ไม่สามารถหาคำตอบได้จากภาพโดยตรง ให้นักเรียนพยายาม
เขียนให้ได้มากที่สุด

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนคิดหาเหตุผล

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนทำตอนที่ 1 แล้ว นักเรียนคิดว่าเหตุใดจึงจัดให้มีคอนเสิร์ตบล็อกข่าวขึ้น
จงให้คำอธิบายประกอบด้วยว่าเพราะเหตุใด นักเรียนจึงคิดเช่นนั้น

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 2)

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกให้สามารถเลือกใช้ถ้อยคำเขียนอธิบายขยายความได้

กิจกรรม ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้

ยอช. ดับลิว ไซลด์ เป็นลูกคนยากจน แต่เมื่อเด็ก ๆ นั้นมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ใครจะเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ "เล็ดเยอร์" และตีพิมพ์มาเป็นสำนักงานหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น แต่เขาจะทำอย่างไรได้ เพราะเขาเป็นแต่เพียงเด็กจน ๆ ซึ่งมีรายได้เพียงสิบดาร์และ 2 เหรียญเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ไซลด์ ก็มีได้ละความตั้งใจจริง และเขาคงมีความปรารถนาเข้มแข็งอยู่ดังเดิม หลังจากที่เขาได้เข้าทำงานอยู่ในร้านจำหน่ายหนังสือแห่งหนึ่ง และเก็บเงินได้ราวสองสามร้อยเหรียญแล้ว เขาก็เริ่มงานเป็นผู้พิมพ์หนังสือจากนายทุนที่ บรรดาหนังสือพิมพ์ที่เขาพิมพ์จากนายนั้น ปรากฏว่าเป็นที่สนใจของคนหมู่มากอยู่หลายเรื่อง เขารู้ดีว่า เขาทำหนังสือเช่นไรจึงจะเป็นที่ถูกใจประชาชน งานของเขาจึงเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นลำดับ

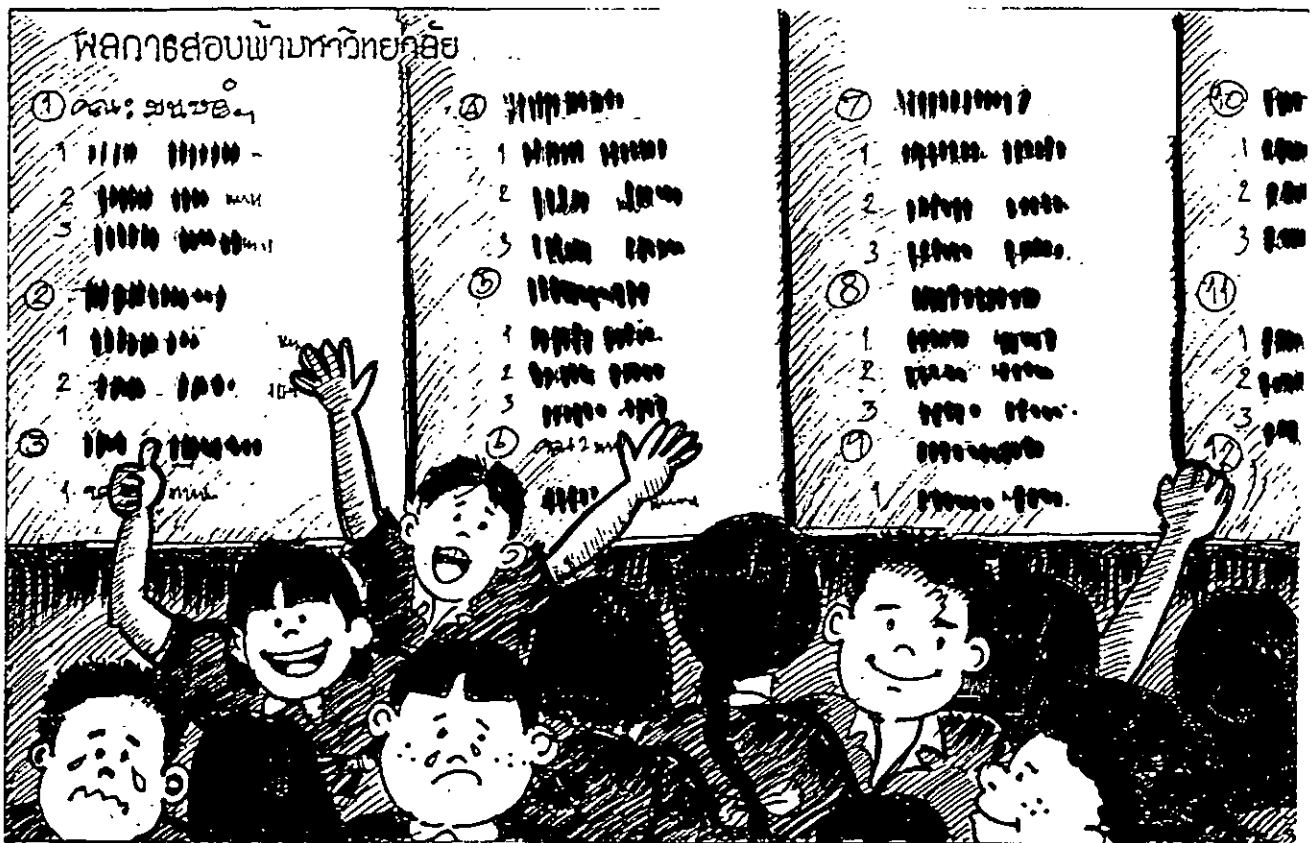
เนื่องจากได้ทราบความจริงว่า การพิมพ์หนังสือพิมพ์ "เล็ดเยอร์" นั้นมีแต่ขาดทุนทุก ๆ วัน มิตรสหายของเขาจึงพยายามจัดขวางมิให้ ไซลด์ ซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ แต่ก็หาเป็นผลสำเร็จไม่ และในไม่ช้าความฝันของเด็กยากจนคนหนึ่งก็บรรลุถึงผลสำเร็จ ไซลด์ซื้อหนังสือพิมพ์ "เล็ดเยอร์" ไว้ เขาเพิ่มค่ารับขึ้นอีกเท่าตัว ลดค่าจ้างความลงไป และในที่สุดทุก ๆ คนต่างก็พากันอัศจรรย์ใจอีกครั้งหนึ่งในความก้าวหน้า และความมั่นคงของหนังสือพิมพ์ "เล็ดเยอร์" ถ้าเราในบางปีได้รับเกือบ 400,000 เหรียญทอง เขามียอมลดค่าจ้างคนงานของเขาลง แม้เมื่อโรงพิมพ์ทุกหนทุกแห่งจะได้กระทำได้ดังนั้นแล้วก็ตาม

(สร้างตนเองของ ไซยวัฒน์)

คำชี้แจง

นักเรียนคิดว่าอะไรทำให้ไซลด์ได้เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ "เล็ดเยอร์" ขอให้นักเรียนคิดถึง การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ทำให้ไซลด์สมหวังครั้งนี้ ให้นักเรียนเขียนเป็นข้อ ๆ และแยก ๆ ในกระดาษคำตอบ

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 3)

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกการเขียนอธิบาย

กิจกรรม

สมมุติว่า นักเรียนสอบเทียบ ม.6 ได้แล้ว นักเรียนลองสมัครสอบเข้ามหาวิทยาลัยและได้แบบานสิ่งศักดิ์สิทธิ์เอาไว้แล้วจะทำการแก้บนเมื่อสอบได้ ผลปรากฏว่า นักเรียนสอบติดคณะแพทย์ตามที่ตั้งใจไว้ นักเรียนจะเลือกเรียนมหาวิทยาลัยหรือว่าจะเรียนต่ออาชีพ ม.6

คำชี้แจง

นักเรียนคิดว่าผลการสอบได้ครั้งนี้เป็นเพราะอะไร ำให้เขียนอธิบายเหตุผล

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 3 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกแสดงความคิด

กิจกรรม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนตั้งคำถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนดูภาพข้างบนแล้วเขียนคำถามเท่าที่จะคิดได้ ถามเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้ เพื่อที่จะเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นและจะต้องไม่เป็นคำถามที่สามารถตอบได้โดยการดูจากภาพ เมื่อหมดเวลาแล้วให้ทำตอนที่ 2 ต่อไป (เวลา 10 นาที)

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนสาเหตุ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเดาสาเหตุของการกระทำในภาพดังกล่าว สิ่งนั้นอาจจะเป็นสิ่งที่ไม่พึงเกิดขึ้นก่อนหน้าเหตุการณ์ในภาพ นักเรียนควรพยายามเดาสาเหตุให้ได้มากที่สุด

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 3 (คาบที่ 2)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกเขียนบรรยาย

กิจกรรม ให้นักเรียนอ่านบทความต่อไปนี้

การอุปสมบท

ถึงจะล่วงเลยวันเข้าพรรษามานานแล้วก็ตาม แต่ผู้เขียนก็อดที่จะเขียนถึงเรื่องการลาอุปสมบทไม่ได้ เพราะพุทธศาสนิกชนนิยมให้บุตรหลานที่เป็นชายอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์อุปสมบท ถ้าเป็นข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ ตลอดจนลูกจ้างคนงานที่ทำงานอยู่กับโรงงานทั่ว ๆ ไป มักนิยมลาอุปสมบทช่วงก่อนวันเข้าพรรษาไม่กี่วัน แล้วไปลาสิกขาบทเอาเมื่อออกพรรษา ฉะนั้นวัดทั่ว ๆ ไป ในฤดูเข้าพรรษาจึงมีพระภิกษุสงฆ์จำนวนมาก

สำหรับข้าราชการมีระเบียบวางไว้ถ้าชายใดที่เป็นพุทธศาสนิกชนยังไม่เคยลาอุปสมบทมาก่อน มีสิทธิลาอุปสมบทได้ไม่เกิน 120 วัน หรือ 4 เดือน และมีสิทธิได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนด้วย หลักเกณฑ์การลาอุปสมบทมีดังนี้

1. ต้องยื่นใบลาต่อผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าก่อนวันลาอุปสมบทไม่น้อยกว่า 60 วัน
2. ต้องเสนอใบลาตามลำดับจนถึงเจ้ากระทรวงหรือผู้ได้รับมอบหมาย
3. เมื่อได้รับอนุญาตตามข้อ 2 แล้ว ถึงจะหยุดราชการเพื่ออุปสมบทได้และหลักฐานนี้ทาง

อุปัชฌาย์จะขออุปสมบทเป็นหลักฐานด้วยว่าได้รับอนุญาตถูกต้องไหม ถ้าไม่ถูกต้องพระอุปัชฌาย์จะไม่อุปสมบทให้

ผู้เขียนตั้งใจที่ก่อนวันเข้าพรรษาได้มีโอกาสร่วมทำบุญงานอุปสมบทหลายราย บางรายเป็นหลาน บางรายเป็นบุตรชายของเพื่อน บางงานก็จัดใหญ่จัดแบบเสียเท่าไรไม่ว่า ขอให้ตั้งใจไว้ก่อนแบบโบราณท่านว่า "ตาน้ำพรักละลายแม่น้ำ" ก็มีบางงานก็กินหัวแล้วเดินเข้าโบสถ์ไม่ต้องมีพิธีรีตองอะไรให้หมดเปลือกโดยใช่เหตุ ผู้เขียนอดปลื้มใจร่วมกับบรรดาเครือญาติของเพื่อนเหล่านั้นไม่ได้ สำหรับพวกชอบหน้าใหญ่ ถ้าเป็นผู้มีฐานะก็คงไม่เป็นไร ดีเสียอีกที่ช่วยให้ช่วยลดช่องว่างระหว่างคนร่ำรวยกับคนจนได้ทางอ้อม คือได้ทำบุญและให้ทานไปในตัว เพราะก่อนงานก็มีสุกดิบ

ส่วหน้า 2 - 3 วัฒมาแล้ว แต่สงสารคนยากจนที่กลัวเสียหน้าแบบโบราณท่านว่า "ข้างจี๊ดตามข้าง" นับเป็นเรื่งน่าสงเวหาใจมาก เพราะเมื่อลูกหลานอุปสมบทจนลาสิกขาบทยออกมาแล้ว 2 - 3 ปี ทยมพ่อยมแม่มายังใช้หนี้ไม่หมด ผู้เขียนว่าแทนที่จะได้บุญกลับจะกลายเป็นตกรรททั้งเป็นมากกว่า และอดที่จะเตือนพุทธศาสนิกชนที่คิดจะให้บุตรหลานอุปสมบทในปีต่อ ๆ ไป จงหยุดคิดชั่งใจดูก่อนว่า จะบวชแบบสกุสนนาศเฮฮา กับบวชแบบพุทธศาสนาแท้ ๆ อย่างไหนจะดี ผู้เขียนขออนุญาตคัดลอก "ธรรมะในสัปดาห้เข้าพรรษา" ของสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายกคือ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ดังนี้

"การบวชที่แท้จริงคือ โคนผมที่วัด ปุงหมผ้าขาวเข้าพรรษาที่เดียวเตรียมบริหาร 8 อย่าง ให้พร้อมเท่านั้นก็นับว่าพอแล้ว "และอีกตอนหนึ่งท่านทรงนิพนธ์ไว้ว่า "การบวชมิใช่สำเร็จเพียงแต่การโกนผม ปุงผ้าเหลือง พักอยู๋ในวงวัดเท่านั้น ต้องเร่งศึกษาให้ทราบระเบียบของพระพุทธองค์ ท่านว่าห้ามอะไรบ้าง ณะนอะไรบ้าง ต้องระมัดระวังตน ไม่ละเมิดฝ่าฝืนข้อที่ห้ามปรามทั้งต่อหน้า และลับหลัง ถ้าปล่อยไปตามเรื่งไม่มีการศึกษาอบรมฝึกฝนก็จะ เฝ้ากับมาช่วยกันทำลายพระศาสนา บันทอนพระศาสนาให้คอดคือเสื่อมทรามลงไป

ผู้เขียนเคยลาอุปสมบทเมื่อหลายปีมาแล้วระหว่างเข้าพรรษาที่โบมัสการพระอุปัชฌาซึ่ง จาพรรษาอยู่อีกวัดหนึ่ง ท่านเตือนว่าเป็นพระนั้นต่างจกฆราวาสอยู่ที่มีศีล 227 ข้อ และต้องลง ทาวัตรานพระอุปัชฌาเป็นประจำ พระอุปัชฌาของผู้เขียนยังสอนต่อไปว่า พระสงฆ์พิเศษแตกต่างไป จกฆราวาสจริง ๆ เพียงข้อเดียวคือ การลงทาวัตรานพระอุปัชฌา ซึ่งฆราวาสที่เคร่งครัดเขา สามารถถือปฏิบัติศีล 227 ข้อได้ ยกเว้นข้อเดียวเขาทำไม่ได้คือลงโบสถ์ทาวัตร

จึงสรุปว่าพระภิกษุต่างจกฆราวาสอยู่ที่ดีองเคร่งครัดในศีล 227 ข้อนั้นเอง จึงจะถือว่าเป็น พระที่บริสุทธิ์ควรแก่การนัสการกราบไหว้

คำชี้แจง

ำนี้มักเรียนคิดถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเป็นไปในอนาคตไม่ว่าจะเป็นตัวบุคคล พิธีการและ ผลที่เกิดขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนั้น เขียนบรรยายตามความคิดเห็นความรู้สึกลักของนักเรียนเอง

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 3)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียนบรรยาย

กิจกรรม ให้นักเรียนอ่านบทความต่อไปนี้

บ้านเรือนไทย

ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับบ้านเรือนไทยเดิมของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อเร็ว ๆ นี้ ทราบว่ามีข้อดีในแง่ของความโปร่ง ร่มเย็นและสงบเสงี่ยมเป็นแบบแผนของการดำเนินชีวิตที่ไม่เร่งร้อน เช่น ปัจจุบัน โปร่งระบายความร้อนได้ดีมีชายคายื่นยาวกันแดดกันฝน และต้องปลูกต้นไม้ให้ร่มเงารอบบ้าน มีระเบียบไว้วางใจพักผ่อน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะให้ความร่มเย็นแก่ผู้อาศัยเป็นอย่างดี

ผู้เขียนอ่านแล้วดีใจและเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันชั้นสูงวิจัยผลออกมา ท้าให้น่าเชื่อว่า "บ้านไทยเหมาะที่สุดสำหรับดินฟ้าอากาศเมืองไทย" เพราะบ้านเรือนไทยเดิมนั้นไม่มุ่งเพื่อกันแดดกันฝนเท่านั้น แต่ไทยเราเป็นชาติที่เจริญช้านานแล้ว ย่อมมีวัฒนธรรมของชาติเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นต่างหาก รูปร่างลักษณะเรือนไทยเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของไทยอย่างแท้จริง เช่น ผาบ้านเป็นไม้กระดานเรียกว่า "ผาปะกน" คือเอาแผ่นไม้มาเพราะต่อกันเข้าด้วยวิธีเจาะรางเข้าลิ้นอย่างประณีตและแข็งแรง โดยไม่ใช้ตะปูตอกเลย แต่มีลิ้นซึ่งทำด้วยไม้เนื้อแข็ง หลังคาแหลมสูงชายคาองอนขึ้นเล็กน้อย ตรงจอมักทำเป็น "ปั้นลม" การมุงหลังคาสมัยเดิมนิยมมุงจาก หรือถ้าใช้กระเบื้องก็นิยมใช้กระเบื้องหางมนและดินเผาหรือกระเบื้องไม้แบบบ้านรุ่นเก่า ทำเป็นรูปกระเบื้องแบบบ้านชาวเมืองเหนือมีทั่ว ๆ ไป การตั้งเสานิยมให้ปลายเสาสอบเข้าหากันพองาม หลังคาสร้างทรงสูงระหงมีเชิงชายและต่อพะไลยื่นออกมาอย่างกว้างขวาง เพื่อกันแดดฝนมิให้แดดกระเซ็นเข้ามาภายใน ลักษณะตามที่กล่าวมาแล้วเป็นลักษณะที่เหมาะสมกับภูมิประเทศดินฟ้าอากาศเมืองไทย เป็นที่สุด

เช่น ใต้ถุนบ้านสูงเพราะกันน้ำท่วม กันสัตว์ร้าย เวลาค้าสินค้า หรือไว้ผูกวัวควาย หรือไว้นั่งคุยหรือรับแขก คล้าย ๆ เป็นบ้าน 2 ชั้น แต่ชั้นแรกอยู่กับดิน บางทีก็มีแคร่ไม้ไผ่ไว้นอนหรือนั่งพักผ่อนในฤดูร้อนตอนกลางวัน นอกจากตัวเรือนแล้วยังมีชายยื่นออกมาเพื่อเป็นที่นั่งเล่นด้วย ส่วนมากนิยมปลูกเรือน 3 ห้อง ฝาทุกด้านทำเป็นกรอบลูกฟักหรือฝาปะกน มีกรอบหน้าต่างมีบานเปิด 2 บาน ใช้เตี้ยๆ ไม้เป็นที่สำหรับเปิดปิดแทนบานพับ ดังนั้น ประตูบ้านจึงต้องตั้งอยู่บนพริ้ง ซึ่งท้าวพัชรดี ประตูลง จะเข้าออกก็ต้องก้าวข้าม โบราณจึงห้ามเหยียบธรณีประตูและไม่ให้สะดุชธรณีประตูด้วย บางครั้งปลูกหลังเดียวโดด ๆ และมีชานหน้าไว้สำหรับนั่งเล่น ถ้า 2 หลังแปดก็มีชานกลาง แต่ถ้าอยู่ติดกันหลายหลังต้องมีนอกชานขยายออกกว้าง เชื่อมติดต่อกันหมดทุกหลัง มีเรือนเล็ก ๆ หน้าเรือนใหญ่ ซึ่งเรียกว่า "หอนอน" แยกออกมาและนิยมปลูกพันธุ์ไม้ในกระถางไว้ดูเล่น พันธุ์ไม้นิยมปลูกไม้ดอกไม้กลั่น ไม้ดัดหรือบอน โกสน ตลอดจนถึงอ่างปลาเงินปลาทอง ถ้าจะให้ถูกต้องอย่างไทยโบราณต้องหาฤกษ์ลงเสาเอก หาทิศทางให้ต้องโฉลก เมื่อปลูกเสร็จแล้วก่อนเข้าพักอาศัยต้องทำบุญเลี้ยงพระ 9 องค์ หน้าบ้านนิยมหันไปทางทิศตะวันออก ไม้ใหญ่ต้องปลูกทิศตะวันออก เช่น ต้นชัยพฤกษ์ เป็นต้น

ทว่าคนไทยปัจจุบันไม่นิยมปลูกบ้านแบบไทยเดิม เหตุผลเพราะอุปกรณ์การก่อสร้างแพงกว่าบ้านแบบไทยประยุกต์ หรือบ้านแบบชาวตะวันตก ถึงแม้จะไม่เหมาะกับภูมิประเทศเมืองไทย แต่ราคากการปลูกสร้างถูกกว่า แต่จะให้ความสะดวกสบายจริง ๆ แล้ว รัฐบาลแบบไทยเดิมไม่ได้ ทำนุบำรุงที่อยู่ในเมืองใหญ่ ๆ ยากที่จะสัมผัสกับชีวิต และบ้านไทยแบบโบราณ น่าจะหาความรู้ความเพลิดเพลินด้วยการทัศนศึกษาไปชมบ้านไทยเดิมได้ เมื่อออกห่างตัวเมืองไปมาก ๆ หรือถ้าอยู่ในกรุงเทพฯ หาได้หลายแห่ง เช่น พระตำหนักเรือนต้นในวังสวนจิตรลดา และวังสวนผักกาด ที่ถนนศรีอยุธยา เป็นต้น หรือล่องเรือเข้าไปตามลำคลองซุดชัยพฤกษ์ คลองบางราวนก คลองบางคูเวียง คลองอ้อม คลองบางกรวย ในเขตจังหวัดนนทบุรี จะมีบ้านไทยโบราณหน้าตาอีกขึ้น หรือล่องเรือขึ้นเหนือไปตามแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่านปทุมธานีและอยุธยา โดยเฉพาะที่วังโบราณใกล้ ๆ หลวงพ่อพระมงคลบพิตรมี "คุ้มขุนแผน" คือบ้านไทยเดิมมาจากนิบรยาภาษาไทย ๆ ให้อุบายกระบวน ถ้าอยู่ทางภาคเหนือ แถวจังหวัดลำพูน ลำปาง เชียงใหม่ ยังมีให้ชมมากมาย ดูแล้วท้าวให้สบายตา จิตใจอ่อนช้อยไป

ตามทรวดทรงของบ้านไทย เข้ากับธรรมชาติยิ่งนัก ไม่เหมือนรูปตึกเป็นแท่งสูง ๆ ดูแล้วทึ่งใจ
 แจ่มกระจ่าง เมื่อผู้ฟังทราบดังนี้แล้วถึงแม้จะไม่มีโอกาสอยู่บ้านแบบไทยเดิมก็ตาม จะไม่หาโอกาส
 ทัศนศึกษาเพื่อเป็นอนุสรณ์สิ่งทั้ง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยแท้ทีเดียวหรือ

(จากสารคดี 5 นาที 100 เรื่องประเทืองปัญญา โดย นายพาณิษ ภัคตรีเจริญ)

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนบรรยายแสดงความคิด ความรู้สึก ที่จะช่วยกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม
 ของไทยไว้ มีความยาวประมาณ 10 บรรทัด เวลา 20 นาที

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 4 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียนพรรณนา

กิจกรรม

ให้นักเรียนแสดงความสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนนำกลุ่มคำที่กำหนดให้ มาเขียนเพิ่มเติมรายละเอียด และทำให้อ่านมองเห็นภาพตามไปด้วย

กลุ่มคำ

เสียงนกร้อง ความเหนื่อยยากของพ่อแม่ อาภาศบุรีสุทธิ์ ถึงเวลาแล้ว บ้านตามชนบท
จุดตะเกียง ความสุขสมหวังของพ่อแม่ ท้องตำราเรียน ชาวนา หลังสอบปริญา ทดแทนบุญคุณ

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 2)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียนพรรณนา

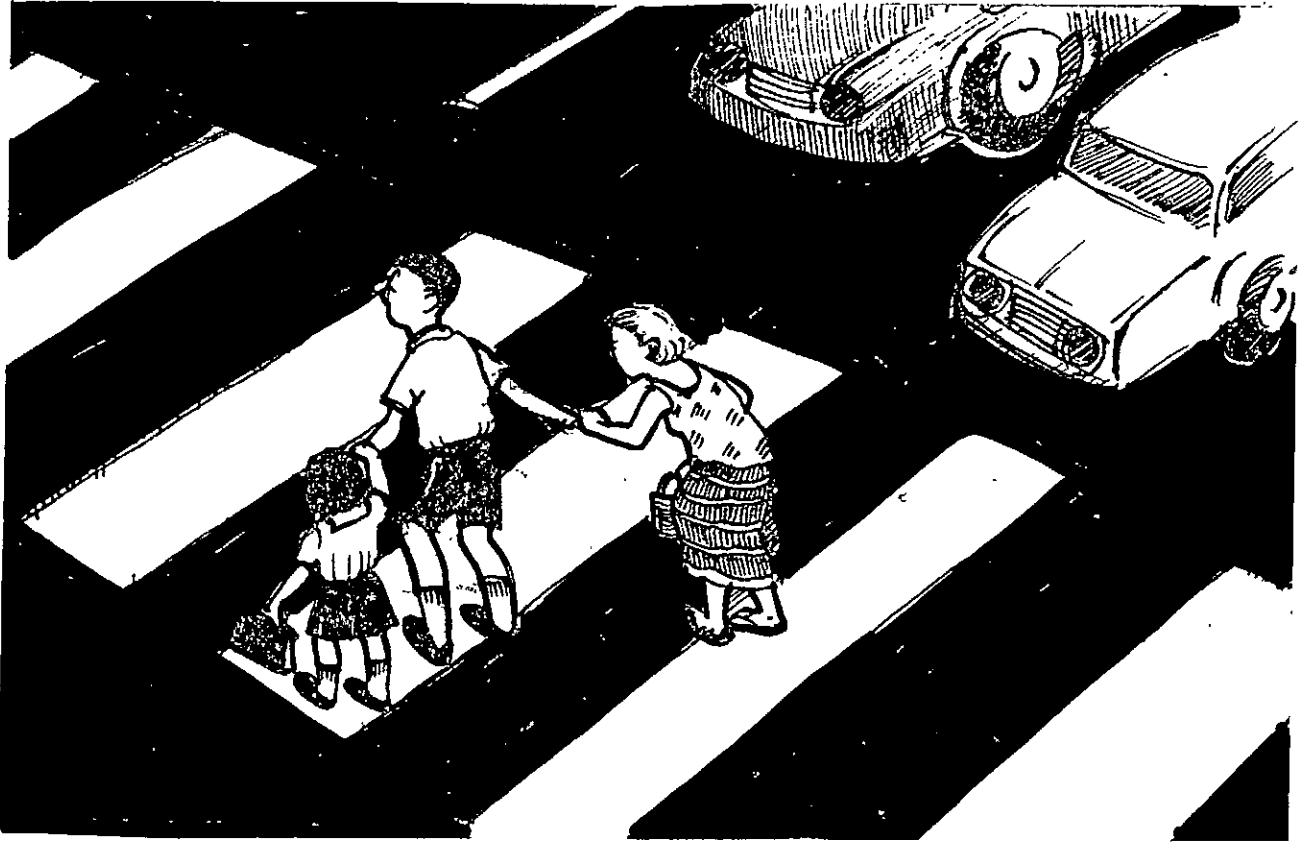
กิจกรรม

ให้นักเรียนแสดงความสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนพรรณนาเรื่อง "โรงเรียนในจินตนาการของข้าพเจ้า" ให้นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระ ไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักความเป็นจริงให้ได้ประมาณ 10 - 15 บรรทัด เวลา 20 นาที

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 4 (คาบที่ 3)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการ เขียนพรรณนา

กิจกรรม

ให้นักเรียนแสดงความสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนดูภาพข้างบน แล้วเขียนพรรณนาเป็นเรื่องราว โดยใช้จินตนาการอย่างอิสระ พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องให้แปลก และน่าสนใจ มีความยาวประมาณ 10 - 15 บรรทัด เวลา 20 นาที

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 5 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียน

กิจกรรม

วันที่ 2 กรกฎาคม 2538

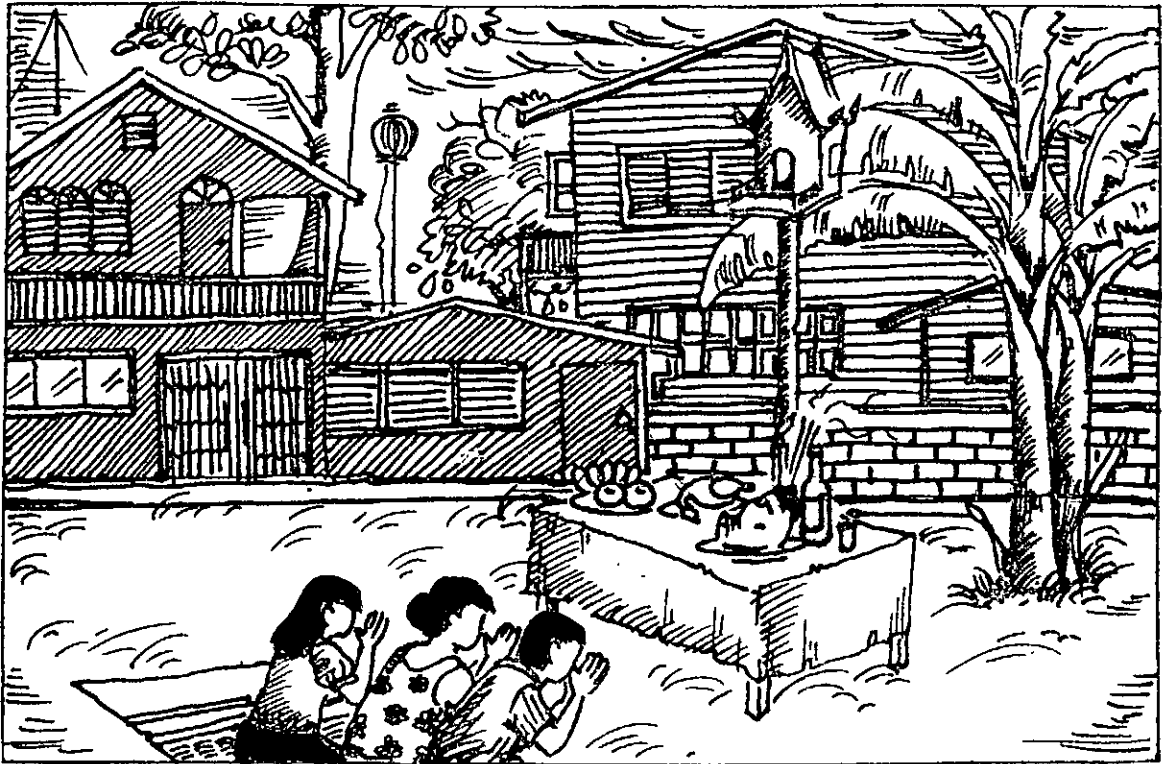
วันนี้ฉันพบเหตุการณ์ประทับใจที่ต้องนำมาบันทึกไว้เพื่อเป็นเครื่องยืนยันว่า ฉันมีสิทธิ์
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎร เป็นครั้งแรกฉันรู้สึกว่

จากข้อความในบันทึกที่เขียนไว้ข้างบนนักเรียนจงเขียนบันทึกเหตุการณ์เดิมลงไป
เพื่อเป็นการบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์ที่มีคุณค่ามาก

คำชี้แจง

ขอให้นักเรียนใช้ความพยายามเขียนให้ได้มาก ๆ ชัดเจน และได้ใจความ มีความยาว
ประมาณ 10 บรรทัด เวลา 20 นาที

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียน

กิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนแสดงความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์ ความยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนดูภาพข้างบนแล้วเขียนบันทึกแสดงความรู้สึกต่อการกระทำนั้น ๆ ของบุคคลในภาพ และลองหาวิธีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้น ๆ ในทางที่เป็นไปได้

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 6 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียน

กิจกรรม

ให้นักเรียนแสดงความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์ ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม

คำชี้แจง

สมมติให้นักเรียนเขียนจดหมายถึงลูกที่กำลังเรียนหนังสืออยู่ที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ โดยสอนให้ลูกเรียนหนังสือ และสอนให้ลูกศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของคนในกรุงเทพฯ พร้อมทั้งปฏิบัติตาม เพื่อที่จะนำไปเผยแพร่ที่หมู่บ้านของตนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สมกับความเป็นพ่อแม่ที่รักลูกตั้งตรงใจ มีความยาวประมาณ 1 หน้ากระดาษ เวลา 20 นาที

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียน

กิจกรรม

ให้นักเรียนแสดงความสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือก 1 หัวข้อจากตัวอย่างข้างล่าง แล้วรวบรวมความคิดจากหัวข้อนั้น ๆ เป็นข้อ ๆ จัดลำดับ ความสำคัญ แล้วเขียนเป็นเรื่องยาวประมาณ 10 บรรทัด เวลา 15 นาที เลือกทำเพียง 1 ข้อ

1. คนไทยไม่มีข้าวกิน
2. ผู้หญิงกับความงาม
3. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา
4. การเมืองไทย

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 1 คาบที่ 1

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง ร้อยแก้ว

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

ร้อยแก้วเป็นความเรียงที่สละสลวยไพเราะเหมาะเจาะด้วยเสียงและความหมาย พร้อมทั้งเป็นสื่อในการแสดงความคิด ความรู้สึก ซึ่งอยู่ในรูปของตัวอักษร

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดความรู้สึกเป็นถ้อยคำสั้นวน แล้วถ่ายทอดให้ผู้อ่านเข้าใจได้

จุดประสงค์ปลายทาง

1. นักเรียนบอกความหมายของร้อยแก้วได้
2. นักเรียนสร้างถ้อยคำตามรูปลักษณะต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนเขียนถ้อยคำแสดงโวหารต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

ร้อยแก้วจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน โดยใช้ข่าวที่ครูนำมาให้ดูเป็นตัวอย่าง

2. แจ้างจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับการเขียนในรายวิชาการเขียน 1 (ท 042)
4. ครูอธิบายความหมายของร้อยแก้ว ตลอดจนภาษาที่นำมาใช้ในการสร้างคำ การแสดง

ความคิด

5. นักเรียนช่วยกันสร้างคำตามรูปลักษณะได้แก่ คำประสม คำซ้อน เป็นต้น
6. นักเรียนศึกษาโวหารในการเขียน 5 ชนิด จากเอกสารประกอบการเรียน

หมายเลข 1

7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปวิธีการเขียนร้อยแก้ว การใช้ถ้อยคำสำนวน
8. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหน่วยที่ 1 (คาบที่ 1)
9. ดูผลการทำแบบฝึกหัดของนักเรียน พร้อมทั้งชี้แจงแก้ไขข้อบกพร่อง
10. สังเกตความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. หนังสือร้อยแก้วที่ได้รับรางวัลหรือผลงานของนักเขียนที่ชื่อ เช่น ทมยันตี กฤษณา

อโศกสิน โสภาค สุวรรณ ฯลฯ

3. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 1 เรื่อง โวหาร
4. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 1 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 2 คาบที่ 1

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนอธิบายเป็นกิจกรรมทางภาษาอย่างหนึ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นการที่อธิบายสิ่งใดได้จะต้องฝึกตนเองให้เป็นคนช่างสังเกต จดจำข้อมูลต่าง ๆ เขียนถ้อยคำและเนื้อความเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง สละสลวย

จุดประสงค์ปลายทาง

1. นักเรียนรู้หลักเบื้องต้นง่าย ๆ เกี่ยวกับการเขียนอธิบายได้
2. นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิด เขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ ในรูปของประโยค

หรือข้อความได้

3. นักเรียนบอกรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

การเขียนอธิบาย จากหนังสือรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำภาพรถยนต์มาให้ให้นักเรียนดู และให้นักเรียนสังเกตส่วนประกอบต่าง ๆ
2. ให้นักเรียนอธิบายลักษณะที่น่าสนใจของรถยนต์แล้วออกไปเขียนบนกระดานดำ

คนละ 1 ลักษณะ

3. ครูอธิบายความหมายของคำว่า การอธิบาย และขั้นตอนการเขียนอธิบาย
4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ช่วยกันคิดตั้งหัวข้อและเขียนอธิบายเป็นขั้น ๆ พยายามเขียนรายละเอียดต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ แล้วส่งตัวแทนออกมาเสนอผลงาน

5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปการเขียนอธิบาย
6. นักเรียนทบทวนแบบฝึกหัด หน่วยที่ 1 (คาบที่ 2)
7. ตรวจผลงานเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่อง
8. ดูความรับผิดชอบในการทำงานของกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. ภาพรถยนต์
3. แบบฝึกหัด หน่วยที่ 2 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 2 คาบที่ 2

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การสร้างความคิดสังเขปของสิ่งที่จะอธิบายก่อนลงมือเขียน เพื่อช่วยให้งานเขียนเป็นไปอย่างสะดวกมีขั้นตอน ผู้อ่านได้รับสารอย่างครบถ้วนชัดเจน แสดงถึงคุณค่าของงานเขียนอธิบายนั้น ๆ ประกอบไปด้วย

1. การสังเกตรวบรวมข้อมูลในธรรมชาติ
2. การสังเกตรวบรวมข้อมูลของบุคคล
3. การอธิบายเหตุผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเลือกใช้ถ้อยคำเขียนขยายเนื้อหาให้มีรายละเอียดต่าง ๆ ชัดเจน
แจ่มแจ้งได้

จุดประสงค์ด้านทาง

1. นักเรียนรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำในการเขียนอธิบายให้ได้ความหมายชัดเจน
2. นักเรียนรู้จักเขียนขยายความได้
3. นักเรียนรู้จักการลำดับเรื่องให้เป็นไปตามขั้นตอน
4. นักเรียนรู้จักเขียนเป็นข้อความหรือประโยคได้

เนื้อหา

การเขียนอธิบายจากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูเขียนประโยคต่าง ๆ ให้นักเรียนดูบนกระดานดำแล้วให้นักเรียนลองช่วยกันจัดเรียงตามลำดับก่อนหลัง และเป็นไปตามขั้นตอนของรายละเอียดเหล่านั้น
2. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมาแล้วในคาบที่ 1
4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ให้นักศึกษาเรื่อง การเขียนอธิบายจากหนังสือเรียนการเขียน 2 (ท 042)
5. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเรียบเรียงลำดับข้อความที่ครูแจกให้แล้วส่งตัวแทนออกมาเสนอผลงานหน้าห้องเรียน
6. ครูและนักเรียนช่วยกันพิจารณาความถูกต้องของข้อความ พร้อมทั้งสรุปให้นักเรียนทราบถึงลักษณะข้อความจากที่ใช้เขียนอธิบาย และวิธีการเขียนอธิบาย
7. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน่วยที่ 2 (คาบที่ 2)
8. ตรวจผลงานพร้อมทั้งซักถามปัญหาต่าง ๆ
9. สังเกตการร่วมกิจกรรมและความรับผิดชอบการทำงานเป็นกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 2 เรื่อง อันตรายจากการใช้กระดาสั่งพิมพ์บรรจุหรือห่อหุ้มอาหาร
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 2 (คาบที่ 2)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 2 คาบที่ 3

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนอธิบายเริ่มจากสิ่งที่เรามีความรู้ มีประสบการณ์ และฝึกตนเองให้เป็นคนช่างสังเกต จดจำข้อมูล เขียนด้วยคำ ถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เพื่อพัฒนาการทางด้านความคิดคล่อง (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality)

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มเขียนเป็นประโยค หรือข้อความได้อย่างถูกต้องสละสลวย

จุดประสงค์ด้านทาง

1. นักเรียนรู้จักเลือกใช้คำที่ง่ายที่จะเขียนอธิบายได้
2. นักเรียนรู้จักใช้ภาษาสื่อความคิดของตนเองให้ผู้อื่นทราบได้
3. นักเรียนรู้จักเขียนอธิบายเป็นข้อความหรือเป็นเรื่องราวได้

เนื้อหา

การเขียนอธิบายจากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 3 เรื่อง สายลมแสงแดด ของ วิชาศ มณีวัต ให้นักเรียนอ่าน ใช้เวลาประมาณ 3 นาที แล้วช่วยกันหาหัวข้อหรือความคิดสังเขป พร้อมทั้งครูช่วยอธิบายเพิ่มเติม
2. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมาแล้วในคาบที่ 1 - 2
4. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนข้อสังเขปเรื่อง "นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมในฐานะเป็นเยาวชนของชาติอย่างไร" เพื่อรวบรวมไว้เป็นข้อมูลในการเขียนอธิบาย ซึ่งประกอบด้วย
 - 4.1 สิ่งที่จะอธิบาย
 - 4.2 จุดมุ่งหมาย
 - 4.3 ลักษณะเด่นและรายละเอียด
 - 4.4 ประโยชน์หรือคุณค่า
 - 4.5 ข้อคิดหรือข้อสังเกต
5. ครูและนักเรียนช่วยกันเขียนข้อมูลที่ได้ช่วยกันรวบรวมไว้ จากข้อที่ 4 โดยนำลักษณะเด่น มาเรียบเรียงและขยายความให้มีรายละเอียดชัดเจนขึ้น เช่น การยกตัวอย่าง บอกเหตุผล
6. ช่วยกันอ่าน ค้นหาหาสิ่งที่ยังบกพร่อง และช่วยกันแก้ไข เช่น จัดรูปประโยคให้ถูกต้อง การใช้ถ้อยคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น
7. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน่วยที่ 2 (คาบที่ 3)
8. คัดเลือกผลงานที่ดีเด่นของนักเรียนมา เสนอให้ทุกคนทราบและร่วมอภิปรายผล
9. สังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท .042)
2. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 3 เรื่อง สายลมแสงแดด
3. แบบฝึกหัด หน่วยที่ 2 (คาบที่ 2)

แผนการสอนควบคุม หน่วยที่ 3 คาบที่ 1

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนบรรยาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนบรรยายเป็นการเขียนโดยคำนึงถึงเนื้อความต่อเนื่องของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ เป็นสำคัญ วิธีเขียนบรรยาย ผู้เขียนจะกล่าวถึงลักษณะเด่นมาเรียบเรียงให้มีเนื้อความกลมกลืน และเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อความหมายให้ชัดเจน แจ่มแจ้ง การเขียนบรรยายมี 4 แนวคือ แนวนาเที่ยว แนวเล่าประวัติ แนวบรรยายภาพและวิธีการ แนวสร้างสรรค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ในการเลือกใช้ ถ้อยคำ เขียนบรรยาย เพื่อสื่อความหมายให้แจ่มแจ้งในรูปของประโยคหรือข้อความได้

จุดประสงค์น้าทาง

1. นักเรียนบอกความหมายและวิธีการเขียนบรรยาย
2. นักเรียนรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำมาเรียบเรียงเป็นข้อความให้ได้ความหมายชัดเจน

ถูกต้องสละสลวย

3. นักเรียนเขียนเล่าเรื่องในรูปของประโยคหรือข้อความได้
4. นักเรียนรู้จักใช้ความคิดเพื่อจะถ่ายทอดความรู้สึกต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เขียนบรรยาย

ให้ผู้อื่นทราบได้

เนื้อหา

การเขียนบรรยาย จากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูเปิดเพลงเพื่อชีวิตของแอ๊ด คาราบาว ให้นักเรียนฟัง เมื่อเพลงจบ ครูชี้ให้เห็นถึงใจความของเพลง ซึ่งอยู่ในลักษณะการบรรยายเรื่องหรือเหตุการณ์ ทำให้ผู้ฟังมองเห็นภาพต่าง ๆ ตามไปด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ถือว่าเป็นส่วนสำคัญของการเขียนบรรยาย
2. ครูอธิบายลักษณะและวิธีการ เขียนบรรยาย
3. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้นักเรียนข้อความต่าง ๆ ที่นักเรียนคิดว่าเป็นการเขียนบรรยาย แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน
4. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน้าที่ 3 (คาบที่ 1)
5. ดูผลงานที่นักเรียนรวบรวมมาส่ง
6. ดูความรับผิดชอบต่อการทำงาน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. วิทยู เทปเพลงเพื่อชีวิต
3. แบบฝึกหัด หน้าที่ 3 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 3 คาบที่ 2

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนบรรยาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนบรรยายเป็นการบอกเรื่องราว มีลำดับต่อเนื่องกันคือมีเหตุการณ์อย่างหนึ่ง แล้วมีเหตุการณ์อีกอย่างหนึ่งเกิดตามมา หรือมีเหตุการณ์อย่างหนึ่งเป็นเหตุนำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นผลอีกหลายอย่าง

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นเหตุเป็นผลกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนรู้จักเขียนบรรยายถ่ายทอดความคิด ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างแจ่มแจ้ง
2. นักเรียนรู้จักแยกสิ่งที่เป็นเหตุและผลของเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

การเขียนบรรยายจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร และมีผลอย่างไรให้นักเรียนช่วยกันตั้งปัญหาและหาคำตอบเช่น ถ้าคาบนี้ครูไม่เข้าสอน นักเรียนคิดว่า จะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้างหรือ ถ้านักเรียนไม่ทำการบ้าน เป็นต้น

2. ครูสรุปประเด็นการเขียนบรรยายว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นและมีผลให้เกิดเหตุการณ์อื่นต่อไปอีกได้ หากจะบรรยายเหตุการณ์นั้นเราต้องบรรยายให้เป็นไปตามลำดับ จึงจะสื่อความหมายได้ครบถ้วน ชัดเจน และถ้าจะทำให้ได้ใจความละเอียดมาก ๆ ก็ต้องเขียนอธิบายแทรกเข้าไปด้วย

3. ครูเขียนคำว่า บ้าน โรงเรียน ที่ว่าการอำเภอ บนกระดานดำ ให้นักเรียนเขียนบรรยายลักษณะเด่นที่เป็นจุดสนใจ พร้อมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ใจความละเอียดสมบูรณ์

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการเขียนบรรยาย

5. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน่วยที่ 3 (คาบที่ 2)

6. ตรวจผลงานและเสนอแนะข้อบกพร่องต่าง ๆ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

2. แบบฝึกหัด หน่วยที่ 3 (คาบที่ 2)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 3 คาบที่ 3

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนบรรยาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนบรรยายสามารถเขียนเป็นเรื่องราวจากประสบการณ์ โดยแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของผู้เขียนช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคล่องในการคิด (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ความคิดริเริ่ม (Originality)

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนบรรยายความคิดความรู้สึกและจินตนาการของตนเองได้

จุดประสงค์ปลายทาง

1. นักเรียนรู้วิธีการเขียนบรรยาย
2. นักเรียนรู้จักการเลือกใช้คำที่จะนำมาเขียนบรรยายเรื่องได้
3. นักเรียนรู้จักวิธีการเล่าเรื่องที่เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์และทำให้ผู้ฟังมองเห็นภาพ

ตามไปด้วยได้

เนื้อหา

การเขียนบรรยายจากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำภาพอุบัติเหตุจากหนังสือพิมพ์รายวัน มาให้นักเรียนดู แล้วชวนสนทนาถึงเหตุการณ์นั้น ๆ และให้นักเรียนลองเล่าอุบัติเหตุที่แต่ละคนพบเห็นให้เพื่อน ๆ ฟัง และครูสรุปให้เห็นว่าเรื่องราวที่เล่ามานี้ หากนำมาถ่ายทอด โดยการเขียนที่ใช้ภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว ก็จะเป็นการเขียนแบบบรรยายนั่นเอง
2. ครูอธิบายเกี่ยวกับเรื่องการเขียนบรรยายและภาษาที่จะนำมาใช้ในการเขียนบรรยายจะต้องเป็นภาษาเขียนไม่ใช่ภาษาพูด ถ้อยคำที่นำมาใช้จะต้องทำให้มองเห็นภาพ
3. ให้นักเรียนดูภาพความสวยงามของธรรมชาติ ช่วยกันเขียนบรรยายภาพนั้นเสร็จแล้ว ครูและนักเรียนช่วยกันจัดกลาภาษาให้เหมาะสมและถูกต้อง
4. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน่วยที่ 3 (คาบที่ 3)
5. ตรวจผลงานการใช้ภาษาในการเขียนพร้อมทั้งแนะนำข้อบกพร่องต่าง ๆ
6. สังเกตการเสนอความคิดเห็นในขณะที่เรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพอุบัติเหตุจากหนังสือพิมพ์
2. ภาพความสวยงามของธรรมชาติ
3. แบบฝึกหัด หน่วยที่ 3 (คาบที่ 3)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 4 คาบที่ 1

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนพรรณนา

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนพรรณนาเป็นงานเขียนที่มีศิลปะในการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน ให้เหมาะสม ทั้งเสียงและความหมาย เพื่อจะทำให้งานเขียนมีคุณค่าในเชิงสร้างสรรค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนพรรณนา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้ ภาษาที่สละสลวยและสื่อความหมายได้ชัดเจน แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์น้าทาง

1. นักเรียนรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำ เพื่อให้เกิดความไพเราะ สละสลวย
2. นักเรียนเขียนข้อความที่แสดงความหมายเชิงเปรียบเทียบได้
3. นักเรียนถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเอง จากคำหรือภาพที่กำหนดให้

เนื้อหา

การเขียนพรรณนาจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูเขียนข้อความบนกระดานดำ แล้วบอกนักเรียนว่า ข้อความดังกล่าวนี้แม้ว่าจะ สื่อความหมายได้ชัดเจนแล้ว แต่ยังขาดรายละเอียดและความเด่นชัด ขอให้นักเรียนช่วยกันหา คำนายาย เพื่อให้เกิดความละเอียดและ เด่นชัดมากขึ้น

2. ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาข้อความที่เขียนไว้แล้ว ช่วยกันเติมข้อความที่จะขยายหรือเพิ่มเติมรายละเอียดให้ชัดเจน สละสลวย ตามความเหมาะสม "เขานั่งมองพระอาทิตย์ตกดิน เหมือนกับชีวิตเขาที่พบแต่ความผิดหวัง" ("เขานั่งทอดอาลัยอยู่คนเดียวอย่างเหงา ๆ มองดูพระอาทิตย์กำลังจะอัสดง ลับขอบฟ้า คงเหลือไว้แต่ความมืดมิด เหมือนกับชีวิตเขาที่พบกับความผิดหวัง มองหาหนทางหรือ แสงสว่าง ไม่เจอ")

3. ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายข้อความที่นักเรียนช่วยกันเติมในข้อ 1 ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ครูอธิบายเพิ่มเติมเรื่อง การเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

4. นักเรียนอ่านตัวอย่าง การเขียนพรรณนาความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ จากหนังสือเรียน พร้อมทั้งหาคำขยายที่ทักให้ข้อความนั้นเกิดความรู้สึกเพราะ

5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปหลักเกณฑ์การเขียนพรรณนา
6. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน่วยที่ 4 (คาบที่ 1)
7. ครูตรวจสอบแบบฝึกและชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่อง
8. ครูดูความตั้งใจและความรับผิดชอบในการทำงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. แบบฝึกหัด หน่วยที่ 4 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 4 คาบที่ 2

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนพรรณนา

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนพรรณนาเป็นการเรียบเรียงถ้อยคำสำนวนเชิงอธิบายหรือบรรยายสิ่งที่พบเห็นตามความรู้สึกของผู้เขียน อารมณ์ ที่ทำให้เกิดความประทับใจหรือสะท้อนใจของผู้เขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มในการเขียนเป็นประโยค หรือข้อความได้

จุดประสงค์ด้าน

1. นักเรียนอธิบายลักษณะของการเขียนพรรณนาได้
2. นักเรียนสร้างคำตามรูปลักษณะต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนแต่งประโยคที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบได้

เนื้อหา

การเขียนพรรณนาจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงเรื่องการประกวดร้องเพลงหรือเนื้อเพลงที่ร้อง ชี้ให้เห็นถึงความละเอียดอ่อนในการใช้ถ้อยคำสำนวนให้คล้องจองกัน และการถ่ายทอด อารมณ์ทั้งของผู้แต่งและผู้ร้องเปิดโอกาสให้นักเรียนวิจารณ์พอสมควร

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันให้ความหมายและข้อบ่งชี้ของเจียนพรรณนาตามที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาจากหนังสือเรียนการเขียน 2 (ท 042)
3. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำสำนวน การจัดลำดับความ และการสื่อความหมาย
4. นักเรียนช่วยกันหาคำประเภทที่อ่านแล้วมองเห็นภาพ สำนวนเปรียบเทียบกับเอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 4 เรื่องอยู่กับกิ่ง
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและเฉลยงานที่ให้ทำในข้อ 3
6. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน่วยที่ 4 (คาบที่ 2)
7. นักเรียนแลกเปลี่ยนและตรวจผลงานของเพื่อน
8. ครูดูความสามารถในการพิจารณาความคิดของผู้อื่น

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 4 เรื่องอยู่กับกิ่ง
3. แบบฝึกหัด หน่วยที่ 4 (คาบที่ 2)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 4 คาบที่ 3

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนพรรณนา

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนพรรณนามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เขียนถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดออกมาเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพจิตของผู้เขียน หรือเกิดอารมณ์คล้อยตามผู้เขียนด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นการเขียนพรรณนาเป็นเรื่องราวโดยใช้ภาษาเขียนที่สละสลวยและสื่อความหมายได้ชัดเจน แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์น้าทาง

1. นักเรียนรู้จักสังเกตการเขียนพรรณนาจากงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ ได้
2. นักเรียนรู้จักเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อถ่ายทอดความคิดของตนเองได้
3. นักเรียนรู้จักการเลือกใช้ถ้อยคำได้เหมาะสม

เนื้อหา

การเขียนพรรณนาจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูเล่าให้นักเรียนฟังถึงความประทับใจในการเตรียมตัวที่จะเข้าทำงานวันแรกในชีวิตหลังจากจบการศึกษาแล้ว

2. ให้นักเรียนบางคนลองเล่าถึงความประทับใจของตนเองให้เพื่อน ๆ ฟัง
3. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมาจาก 2 คาบที่แล้ว
5. ครูอธิบายถึงลักษณะการเขียนพรรณนาแต่ละประเภท (การพรรณนาธรรมชาติ, การพรรณนาดังตัวละคร)
6. ครูยกข้อความการเขียนพรรณนาประเภทต่าง ๆ จากหนังสือเรียน แล้วให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามเหล่านั้น
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการเขียนพรรณนา
8. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน่วยที่ 4 (คาบที่ 3)
9. ครูตรวจผลงานชิ้นนี้และแก้ไขข้อบกพร่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. แบบฝึกหัด หน่วยที่ 4 (คาบที่ 3)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 5 (คาบที่ 1)

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนบันทึก

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนบันทึกเป็นการจดเรื่องราวที่ได้พบเห็นตามที่เป็นจริงไว้เพื่อเตือนความจำ หรือเพื่อการศึกษาค้นคว้า จัดเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ต้องการศิลปะในการเขียนพอสมควร

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มเขียนบันทึกในเชิงสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์ด้านทาง

1. นักเรียนรู้จักเขียนร้อยแก้วในรูปบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์ได้
2. นักเรียนบอกลักษณะและองค์ประกอบของการเขียนบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์ได้
3. นักเรียนบอกสิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้
4. นักเรียนรู้จักแสดงแง่คิดเชิงสร้างสรรค์ในการเขียนบันทึกตามควรแก่วัยได้

เนื้อหา

การเขียนบันทึกจากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูหยิบสมุดบันทึกมาให้นักเรียน แล้วตั้งคำถามถามนักเรียนถึงวัตถุประสงค์ของการใช้สมุดบันทึก ครูอธิบายเสริมถึงการให้สมุดบันทึกว่า มีไว้สำหรับบันทึกเรื่องราวที่เจ้าของได้ผ่านพบในชีวิตลงไป
2. ครูอธิบายให้นักเรียนทราบถึงลักษณะองค์ประกอบของการบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์
3. นักเรียนช่วยกันคิดหาคำที่จะนำมาใช้เขียนบันทึกว่าควรจะใช้ถ้อยคำภาษาอย่างไร พร้อมทั้งครูช่วยอธิบายเพิ่มเติม
4. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน้าที่ 5 (คาบที่ 1)
5. ครูและนักเรียนช่วยกันอ่านผลงานแก้ไขข้อบกพร่อง สรุปการเขียนบันทึก

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. แบบฝึกหัด หน้าที่ 5 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนบันทึก

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การเขียนบันทึกเรื่องจากประสบการณ์เป็นการเขียนเรื่องราวจากข้อมูลที่ผู้บันทึกได้พบเห็นหรือรับทราบมาตามที่เป็นจริงเท่านั้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มเขียนบันทึกงานลักษณะที่เป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์นําทาง

1. นักเรียนรู้จักเขียนร้อยแก้วในรูปบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์ได้
2. นักเรียนบอกลักษณะและองค์ประกอบของการเขียนบันทึกเรื่องราวจากประสบการณ์ได้
3. นักเรียนบอกสิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้
4. นักเรียนรู้จักแสดงแง่คิดเชิงสร้างสรรค์ในการเขียนบันทึกตามควรแก่วัย

เนื้อหา

การเขียนบันทึกจากหนังสือเรียนรายวิชา การเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูอ่านบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนบอกว่าผู้บันทึกมีอาชีพอะไร เมื่อนักเรียนตอบถูกต้อง ครูอธิบายเพิ่มเติม ในการบันทึกนี้ผู้อ่านสามารถค้นหาสิ่งสำคัญที่ผู้เขียนได้ประสบด้วยตนเอง ท้าให้สามารถเดาได้ว่าผู้บันทึกมีอาชีพอะไร

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมาจากคาบที่แล้ว
4. ครูอธิบายวิธีการเขียนบันทึกและการนำเอาการเขียน อธิบาย การเขียนบรรยาย และการเขียนพรรณนามาใช้ในการเขียนบันทึก
5. ครูเขียนข้อความบางอย่างบนกระดานดำแล้วให้นักเรียนช่วยกันเปลี่ยนข้อความนั้นให้เป็นการเขียนบันทึก
6. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายงานที่ตนเองทำ โจทย์พร้อม และสรุปเพิ่มเติม
7. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)
8. ครูดูความตั้งใจและความรับผิดชอบในการทำงาน
9. ครูตรวจผลงานและเสนอแนะข้อบกพร่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. แบบฝึกหัด หน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 6 (คาบที่ 1)

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนจดหมาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

จดหมายเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้ ถ้าผู้เขียนจดหมายใช้ภาษาสละสลวย และมี
แนวเขียนเชิงสร้างสรรค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม เลือกใช้ถ้อยคำ
ในการเขียนจดหมายเชิงสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์น้าทาง

1. นักเรียนรู้จักเขียนร้อยแก้วในรูปของจดหมาย
2. นักเรียนบอกลักษณะและองค์ประกอบของจดหมายได้
3. นักเรียนรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำและแต่งประโยคเขียนจดหมายได้อย่างเหมาะสมและ

สละสลวย

เนื้อหา

การเขียนจดหมายจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำวรรณกรรมประเภทจดหมาย 2 – 3 เล่ม มาให้นักเรียนดู ชักถามนักเรียน ถึงใจความในจดหมายตามที่นักเรียนทราบ จากนั้นครูชี้แจงเพิ่มเติมว่า จดหมายทั้งหมดที่นำมาเป็น ตัวอย่างนี้จัดอยู่ในลักษณะของวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์
2. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ครูอธิบายลักษณะและองค์ประกอบของการเขียนจดหมายเชิงสร้างสรรค์
4. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 5 เรื่อง การเขียนจดหมาย เล่าเรื่อง ให้นักเรียนอ่าน แล้วให้นักเรียนสังเกตเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำสำนวนที่แสดงความคิดและความรู้สึกของผู้เขียน
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเขียนจดหมายเชิงสร้างสรรค์
6. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน่วยที่ 6 (คาบที่ 1)
7. ครูสังเกตความสนใจและการมีสมาธิในการอ่าน
8. ครูตรวจผลงานซึ่งข้อบกพร่องเสนอแนะ

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. วรรณกรรมประเภทของจดหมายของนักเขียนที่มีชื่อ เช่น พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน เสด็จประพาสต้น จดหมายจากเมืองไทย จดหมายจากวังหลวง นิกกับพิม
3. แบบฝึกหัด หน่วยที่ 6 (คาบที่ 1)

แผนการสอนกลุ่มควบคุม หน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)

วิชา การเขียน 2 (ท 042)

ชั้น ม.5

เรื่อง การเขียนจดหมาย

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

จดหมายที่เขียนถึงกันในชีวิตจริงของบุคคลนั้น หากได้มีการพิมพ์ขึ้นเผยแพร่ ผู้คนนิยมอ่านอย่างแพร่หลาย ก็จัดเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม เลือกใช้ถ้อยคำในการเขียนจดหมายเชิงสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนรู้จักเขียนร้อยแก้วในรูปของจดหมาย
2. นักเรียนบอกลักษณะและองค์ประกอบของจดหมายได้
3. นักเรียนรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำและแต่งประโยค เขียนจดหมายได้อย่างเหมาะสม

และสละสลวย

เนื้อหา

การเขียนจดหมายจากหนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอ่านจดหมายฉบับหนึ่งให้นักเรียนฟัง พร้อมกับถามนักเรียนว่าจดหมายที่อ่านนี้ จัดเป็นจดหมายลักษณะใด เมื่อได้คำตอบที่ถูกต้องแล้ว ครู อธิบาย เพิ่มเติมว่า จดหมายที่เรา เขียนถึงเพื่อน ๆ อาจกลายเป็นจดหมายที่มีคุณค่าได้ในภายหลัง ไม่ว่าจะเป็นจดหมายเล่าเรื่อง จดหมายถามทุกข์สุขต่าง ๆ
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ครูแจกจดหมายให้กลุ่มละ 1 ฉบับ เป็นจดหมายส่วนตัวที่เขียนถึงเพื่อนให้แต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาแก้ไขข้อความในจดหมาย แล้วนำมาเขียนใหม่ให้เป็นจดหมายเชิงสร้างสรรค์
3. ครูรวบรวมผลงานพิจารณาว่า กลุ่มใดเขียนดีที่สุด แล้วให้กลุ่มนั้นส่งตัวแทนออกมา เสนอผลงาน
4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป
5. นักเรียนทำแบบฝึกหัด หน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)
6. ตรวจผลงาน แก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนะ
7. ครูสังเกตการทำงานกลุ่ม เกี่ยวกับความรับผิดชอบและการร่วมมือกัน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชาการเขียน 2 (ท 042)
2. ตัวอย่างจดหมาย
3. แบบฝึกหัด หน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)

แบบฝึกหัดกลุ่มควบคุม

แบบฝึกหัด หน่วยที่ 1 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกให้ เขียนแสดงความคิด

กิจกรรม

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนคิดว่าเกี่ยวข้องกับงานพิธีไหว้ครูมาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนนำคำจากตอนที่ 1 มาเขียนเรียงเรียงให้ได้ใจความ มีความยาว

ประมาณ 8 - 10 บรรทัด

แบบฝึกหัด หน่วยที่ 2 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกให้เห็นความสามารถทางการคิด

กิจกรรม

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนคิดคำที่เกี่ยวข้องกับคอนเสิร์ตและการบอลลูนมาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนนำคำจากตอนที่ 1 มาเขียนอธิบายให้ได้อย่างน้อย 6 คำ

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 2 (คาบที่ 2)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกให้สามารถเลือกใช้ถ้อยคำเขียนอธิบายขยายความได้

กิจกรรม ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้

ยอช. ดับลิว ไชลด์ เป็นลูกคนยากจน แต่เมื่อเด็ก ๆ นั้นมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ใครจะเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ "เล็ดเยอร์" และดิغمหิมาเป็นสำนักงานหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น แต่เขาจะทำอย่างไรได้ เพราะเขาเป็นแค่เพียงเด็กจน ๆ ซึ่งมีรายได้เพียงสิบดาร์ลละ 2 เหรียญเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ไชลด์ ก็ได้แสดงความตั้งใจจริง และเขาคงมีความปรารถนาเข้มแข็งอยู่ดังเดิม หลังจากที่เขาได้เข้าทำงานอยู่ในร้านจำหน่ายหนังสือแห่งหนึ่ง และเก็บเงินได้ราวสองสามร้อยเหรียญแล้ว เขาก็เริ่มงานเป็นผู้พิมพ์หนังสือจำหน่ายทันที บรรดาหนังสือพิมพ์ที่เขาพิมพ์จากหน้านั้น ปรากฏว่าเป็นที่สนใจของคนหมู่มากอยู่หลายเรื่อง เขารู้ดีว่า เขาทำหนังสือเช่นไรจึงจะเป็นที่ถูกใจประชาชน งานของเขาจึงเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นลำดับ

เนื่องจากได้ทราบความจริงว่า การพิมพ์หนังสือพิมพ์ "เล็ดเยอร์" นั้นมีแต่ขาดทุนทุก ๆ วัน มิตรสหายของเขาจึงพยายามจัดขบวนม้าให้ ไชลด์ ซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ แต่ก็หาเป็นผลสำเร็จไม่ และนานเข้าความฝันของเด็กยากจนคนหนึ่งก็บรรลุถึงผลสำเร็จ ไชลด์ซื้อหนังสือพิมพ์ "เล็ดเยอร์" ไว้ เขาเพิ่มค่ารับขึ้นอีกเท่าตัว ลดค่าจ้างความลงใบ และในที่สุดทุก ๆ คนต่างก็พากันอัศจรรย์ใจอีกครั้งหนึ่งในความก้าวหน้า และความมั่นคงของหนังสือพิมพ์ "เล็ดเยอร์" กว่าการบางปีได้รับเกือบ 400,000 เหรียญทอง เขาไม่ยอมลดค่าจ้างคนงานของเขาเลย แม้เมื่อโรงพิมพ์ทุกหนทุกแห่งจะได้กระทำดังนี้แล้วก็ตาม

(สร้างตนเองของ ไซยวัฒน์)

คำชี้แจง

จากเรื่องที่อ่านให้อธิบายคำว่า "เล็ดเยอร์" ตามความเข้าใจของนักเรียน

แบบฝึกหัด หน่วยที่ 2 (คาบที่ 3)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียนอธิบาย

กิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนอธิบายเกี่ยวกับวิธีการดูหนังสือสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งนักเรียนสอบได้

อันดับ 1 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด หน่วยที่ 3 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกแสดงความคิด

กิจกรรม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนตั้งคำถาม

ให้นักเรียนคิดหาคำที่เกี่ยวข้องกับรถโดยสารประจำทางที่วิ่งรับส่งนักเรียนทุกวัน

คิดให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนนำคำจากตอนที่ 1 เขียนบรรยายให้ได้ใจความยาวประมาณ 10 บรรทัด

แบบฝึกหัด หน่วยที่ 3 (คาบที่ 2)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกเขียนบรรยาย

กิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนบรรยายถ่ายทอดความคิด ความรู้เกี่ยวกับ การอุปสมบท โดยให้ความยาวประมาณ 15 บรรทัด ใช้เวลา 20 นาที

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 3 (คาบที่ 3)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียนบรรยาย

กิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนบรรยายแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยไว้
ให้มีความยาวประมาณ 10 บรรทัด เวลา 50 นาที

แบบฝึกหัด หน่วยที่ 4 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียนพรรณนา

กิจกรรม

ให้นักเรียนในกลุ่มคำที่กำหนดให้มา เขียนเพิ่มเติมรายละเอียด และทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพตามไปด้วย

กลุ่มคำ

อากาศยามเช้า	ดวงอาทิตย์	น้ำค้าง
เสียงร้องของนกกา	ความสดชื่น	โรงเรียน
สภาพสิ่งแวดล้อม		

แบบฝึกหัด หน่วยที่ 4 (คาบที่ 2)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียนพรรณนา

กิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนพรรณนาเรื่อง "ดอกไม้กับผู้หญิง" มีความยาวประมาณ 10 - 15

บรรทัด เวลา 20 นาที

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 4 (คาบที่ 3)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียนพรรณนา

กิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนพรรณนาภาพจินตนาการว่า ถ้านักเรียนถูกลือตเตอร์รางวัลที่ 1
มีความยาวประมาณ 10 - 15 บรรทัด

แบบฝึกหัด หน่วยที่ 5 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียน

กิจกรรม

สมมุติว่า นักเรียนเขียนเรียงความส่งเข้าประกวดแล้วได้รับรางวัลชนะเลิศ

นักเรียนมีความรู้สึกตื่นเต้น ดีใจมาก ไม่สามารถจะเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังได้ ให้นักเรียนเขียน.

บันทึกความรู้สึกเหล่านั้นให้มีความยาว 10 - 15 บรรทัด เวลา 20 นาที

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียน

กิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนบันทึกความทรงจำตั้งแต่เลิกจนกระทั่งโตว่านักเรียนได้ทำ
ความชอบอะไรบ้างที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และต่อส่วนรวม

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 6 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียน

กิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนจดหมายเล่าเรื่อง ถ้านักเรียนไปเที่ยวที่ไหนสักแห่งหนึ่ง เขียนถึงสถานที่ และภูมิประเทศที่นักเรียนได้ไปชมส่งถึงเพื่อนที่ชอบพอกันใช้ภาษาตนเองคุยกันเล่น แทรกข้อคิด ขำขัน เล็ก ๆ น้อย ๆ ไว้บ้าง เป็นการใช้เวลาว่างที่คุ้มค่าด้วย มีความยาวประมาณ 1 หน้ากระดาษ เวลา 20 นาที

แบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเขียน

กิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนจดหมายถึงพ่อแม่ เล่าถึงเรื่องการเรียนและชีวิตความเป็นอยู่ที่มหาวิทยาลัยฯ ห้าง พร้อมทั้งตอบรับที่พ่อแม่ส่งเงินมาให้

เอกสารประกอบการเรียน

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 1

โวหาร คือ ท่วงการเขียนแนวต่าง ๆ มีชื่อตามลักษณะการเขียน ได้แก่ บรรยาย
โวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร และสาธกโวหาร

ตัวอย่างบรรยายโวหาร

ครั้งหนึ่งช้อยหายใบข้างนอกคันทันก กลับมาหอบอ้อยที่ตัดมาเป็นท่อนสั้น ๆ มาหลายท่อน
ช้อยเรียกพลอยมาดูแล้วแบ่งอ้อยท่อนสั้น ๆ นั้นให้ครึ่งจกวน แล้วบอกให้ช้อยเลี้ยง พร้อมทั้ง
อธิบายว่า ในท่อนอ้อยนั้นมีตัวด้วงมะพร้าว ซึ่งช้อยไปรับอาสาคนที่ห้องเครื่องต้นว่าจะเอามาเลี้ยง
ให้จนครบกำหนด เมื่อถึงเวลาที่เขาต้องการตัวด้วงมะพร้าวเหล่านั้นไปทอดตั้งเครื่องก็จะนำไปคืน
ช้อยบอกให้พลอยเอาอ้อยฟังที่หู พลอยก็ทำตาม ได้ยินเสียงด้วงกัดกินอ้อยอยู่ข้างในถนัด ช้อยและ
พลอยเป็นห่วงใยด้วงเหล่านั้นเป็นรักเป็นเวร แม้เวลานอนก็เอาไปวางข้างหมอน เพื่อฟังเสียง
ด้วงกัดอ้อยจนหลับไป

(สี่แผ่นดิน ของศรีกฤติ ปราโมช)

ข้อสังเกต

การเขียนท่วงบรรยายมักจะทำให้ภาพที่เคลื่อนไปตามลำดับเหตุการณ์ สถานที่หรือ
เหตุผลดังตัวอย่างข้างต้นที่บรรยายพฤติกรรมของช้อย และพลอยไปตามลำดับ

การเขียนที่นิยมใช้บรรยายโวหารเป็นส่วนสำคัญ ได้แก่ การเล่านิทาน การเล่าเรื่อง
และการเขียนบรรยาย เป็นต้น ส่วนการเขียนร้อยแก้วทั่ว ๆ ไป มักจะใช้บรรยายโวหารสลับ
กับโวหารชนิดอื่น ๆ

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร

เพียงขวดยาหนึ่งลอยเนิบอย่างเตี้ยวตายอยู่กลางทะเลหลวง มันโผล่ขึ้นมาพลุกพล่านลงใบ เลื้อยเรื้อยไปตามเกลียวคลื่น ว่างเปล่า และเคว้งคว้างเหมือนคนพเนจร ที่ร่อนเร่อยู่กลางสมุทรทราย แลเป็นจุดลึบอยู่ไกล ๆ เกือบไม่รู้ว่าจะอะไร มันลอยเรื้อยเปื่อยไปเช่นนั้น สหายและตะไคร่คลุม เป็นคราบอยู่รอบคอ ลักษณะประการหนึ่งนักโทษที่ถูกตัดสินเนรเทศตัวสันจันทงอยู่กลางสมุทรชีวิต แต่ก็ต้องขัดเซเรื้อยไป หากจะฝืนถึงแผ่นดินสักอัน ก็เป็นเพียงภาพลับ ๆ ส่อ ๆ อันเหลือจะหวัง ฟ้าปรากฏเป็นจริง

(“มันจักไม่หายไป” จาก ขอบฟ้าชลิตทอง ของอุษเชนี)

ข้อสังเกต

การเขียนแบบพรรณนา เป็นการเขียนเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ธรรมชาติ อารมณ์ และความคิดคำนึง มักเน้นหยุดอยู่ที่จุดใดจุดหนึ่ง

ตัวอย่างนี้ผู้เขียนพรรณนาลักษณะขวดยาหนึ่งที่ลอยขึ้นมาเท่านั้น หากแต่ใช้โวหารเปรียบเทียบไปถึงคนพเนจร และนักโทษ

ตัวอย่างเทศนาโวหาร

ศัพท์ที่เราเรียกติดปากว่า “โพร” หรือ “ผู้ดี” หาได้วัดกันด้วยความมั่งคั่งสมบูรณ์ หรือการมีตระกูลไม่ แต่ความหมายอันแท้จริงอยู่ที่คุณธรรม และจรรยาบรรณนั่นเอง ผู้ที่ได้รับการอบรมศึกษาดี มีจรรยาบรรณดี ถึงหากจะเป็นคนจนก็ได้ชื่อว่า ผู้ดี ส่วนผู้ที่มีจรรยาบรรณรวม แม้จะเป็นลูกเจ้าพระยา หรือจะมั่งคั่งสมบูรณ์สักปานใด ก็ได้ชื่อว่า โพร ฉะนั้นคำว่า “โพร” กับ “ผู้ดี” จึงอยู่ที่จรรยาบรรณเป็นหลักสำคัญขอให้ลูกเจ้าเข้าใจให้ถูกต้องตามนี้ และท้าวให้เป็นผู้ดีตามความหมายนี้ด้วย

(พ่อสอนลูก ของ ทวี บุญเกิด)

ข้อสังเกต

เทศนาโวหาร เป็นการเขียนตนเองชี้แจง ชักชวน สั่งสอน หรือยั่วยุความคิดโดยมี เหตุผลหรือหลักฐานมาประกอบเพื่อชักจูงให้ผู้อ่านเห็นจริง เชื่อถือ และปฏิบัติตาม

จากตัวอย่างเมื่อแสดงถึงความหมายของ "โพร" และ "ผู้ดี" แล้วก็สั่งสอนขอให้ ทำตัวเป็นผู้ดีในความหมายที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจรรยาบรรณด้วย

ตัวอย่างสาธกโวหาร

ลูกคงเคยได้ฟังนิทานเรื่อง "ปลาบู่ทอง" กันแล้วทุกคน ลูกจะรู้สึกสงสาร "เอื้อย" ที่ถูกแม่เลี้ยงใจร้าย และน้องเลี้ยงจื่อจางรังแกข่มเหงสารพัด แต่เอื้อยเป็นผู้มีความอดทนอย่าง ยอดเยี่ยม แม้จะถูกแก้งถูกทารุณกรรมสักเท่าใดก็ก้มหน้าอดทนและพยายามทำแต่ความดีและด้วยความมีคุณธรรมข้อนี้ เอื้อยจึงได้รับความสุขอันนับปลาย ส่วนแม่เลี้ยงและน้องเลี้ยง ซึ่งมีนิสัยชั่วร้าย นั้น ก็ต้องรับกรรมที่ตัวทำไว้ตอนท้าย แม้เป็นเพียงนิทานแต่ถ้าเรารู้จักสังเกตนิสัยของตัวสำคัญในเรื่องว่าใครมีความชั่วอย่างไรก็เป็นประโยชน์ ทำให้เราได้ข้อคิดดี ๆ จากนิทานเสมอ

(จากใจแม่ ของฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

ข้อสังเกต

ลักษณะการเขียนแบบสาธก เป็นการเขียนที่ยกตัวอย่างประวัติศาสตร์ เหตุการณ์ หรือนิทานประกอบเพื่อเน้นความเรื่องที่เขียนให้ชัดเจน มักใช้ประกอบเทศนาโวหาร

นอกจากนี้ยังมีโวหารย่อยอีกชนิดหนึ่ง ชื่อ อุปมาโวหาร เป็นการเขียนในลักษณะ เปรียบเทียบใช้ประกอบโวหารอื่น ๆ เพื่อความหมายที่ลึกซึ้ง กว้างขวาง และชัดเจน มักมี คำต่อไปนี้เป็นส่วนประกอบได้แก่ คำว่า เหมือน ดัง แจก รวากับ ดูราว ดูจ เพียง ฯลฯ ตัวอย่างเช่น

"จะแลเห็นคนเดินเหมือนอย่างกับจอกที่ไหลลอยมาตามกระแสน้ำ รถที่แล่นมาเหมือนกับแห่นล่สวะในเวลาหน้าน้ำ"

(พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน ของรัชกาลที่ 5)

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 2

"อันตรายจากการใช้กระดาษสิ่งพิมพ์บรรจุหรือห่อหุ้มอาหาร"

1. ภาชนะเหล่านี้ทำมาจากวัสดุหลายชนิด แตกต่างกันไปบ้างก็ทำด้วยกระดาษ บางชนิดก็เป็นพลาสติก แก้ว อลูมิเนียมพอยส์ เป็นต้น
2. ซึ่งโดยมากมักทำด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ที่อ่านแล้วเป็นส่วนใหญ่ รองลงไปได้แก่ นิตยสารต่าง ๆ
3. ปัจจุบัน เราจะพบว่า อาหารสำเร็จรูปจำนวนมากไม่ย่อย บรรจุในภาชนะลักษณะต่าง ๆ กันตามความเหมาะสม เช่น ห่อ กล่อง ของ ถู เป็นต้น
4. ที่นิยมได้แก่ กระดาษ และพลาสติก ภาชนะที่ทำด้วยกระดาษที่พบมากได้แก่ ถูกระดาษ
5. อันอาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคได้เพราะสีหรือหมึกพิมพ์บนกระดาษที่นำมาทำเป็นภาชนะบรรจุหรือห่อหุ้มอาหารดังกล่าวมีหลายชนิด
6. นอกจากนี้ กระดาษสิ่งพิมพ์ยังเป็นกระดาษที่ไม่สะอาดมีคราบสิ่งสกปรกต่าง ๆ ซึ่งอาจติดมาขณะพับเป็นถุง และหรือขณะขนส่งที่ผู้รับซื้อกระดาษมักขนรวมกับเศษเหล็ก เศษพลาสติก
7. ดังนั้นจึงไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งที่จะกระดาษสิ่งพิมพ์เหล่านี้มาใช้ห่อหรือสัมผัสโดยตรงกับอาหารสำเร็จรูปที่พร้อมสำหรับรับประทาน
8. โดยเฉพาะอาหารที่มีความชื้นสูงหรืออาหารที่มีน้ำมัน เช่น สับปะรด มะม่วงดอง กุ้งยี่งก ขนมหครก ปาท่องโก๋ ไข่ยาง เนื่อเค็ม เป็นต้น
9. บางชนิดประกอบด้วยสีที่ทำมาจากตะกั่ว โครเมียม แคลเซียม เซเลเนียม ซึ่งเป็นโลหะหนักที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย
10. และในบางครั้งหากกระดาษชิ้นยังเป็นแหล่งเพาะเชื้อราหรือแบคทีเรีย

(สารคดี 5 นาที 100 เรื่องประเทืองปัญญา เขียนโดย นายพณิช ภัคตร์เจริญ)

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 3

"สายลมแสงแดด"

...กลางเนื้อชอบกลางยา ทุกคนควรจะหาความสุขตามความชอบใจชอบของตน โดยเฉพาะอันที่จริงงานอดิเรก ถ้าจะพูดว่าเป็นบันไดแห่งความสุขเห็นจะไม่ถูกต้องนัก มันเป็นเพียงสิ่งที่จะช่วยให้เราพ้นไปเสียจากโลกชั่วคราว คือทำให้ลืมความเดือดเนื้อร้อนใจได้เป็นพัก ๆ ในขณะที่เรากำลังเพลิดเพลินอยู่กับงานอดิเรกนั้น เราจะรู้สึกราวกับว่าได้ออกจากโลกนี้ไปอยู่ในโลกที่เราชอบและสนใจแต่ผู้เดียว ส่วนบันไดแห่งความสุขที่แท้จริง ได้แก่ การมีมิตรจิตต่อบุคคลและสิ่งต่าง ๆ พร้อมกันไปด้วย

การมีมิตรจิตต่อบุคคลนี้ จันหมายความถึงว่า สามารถจะชอบพอกบหากับบุคคลได้ในทุก ๆ ลักษณะ ไม่ว่าเขาจะมีความสนใจและชอบใจชอบในทางใดเราอาจจะสมาคมกับเขาด้วยมิตรจิตได้ทั้งสิ้น เราไม่ต้องการชมเขา หรือให้เขามานิยมยกย่องเราเป็นเทวดาไป โดยคิดเสียว่า บุคลิกลักษณะของทุกคนย่อมผิด ๆ กับเป็นธรรมดาในโลกนี้คนที่ดีพร้อมย่อมจะไม่มี ถ้าคิดได้เช่นนี้ สิ่งที่กวนใจผู้อื่นก็จะเป็นเพียงข้อที่น่าขัน อันอาจจะอภัยได้เสมอสำหรับเรา คนที่นึกเช่นนี้และถือหลักเช่นนี้ นอกจากจะเป็นผู้มีความสุขของตนเองแล้วยังเป็นเพื่อนที่ดีของบุคคลอื่นด้วย ซึ่งจะยิ่งทำให้ตนเองมีความสุขยิ่งขึ้นไปอีก แต่มิตรจิตทั้งมวลที่ว่านี้ ต้องออกมาจากส่วนลึกของหัวใจจริง ๆ ต้องไม่เกิดจากการฝืนใจ ซึ่งเห็นว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่ง ...

(สายลมแสงแดด ของวิลาศ มณีวัต)

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 4

อยู่กับก๋ง (การพรรณาสัตว์ลุ่มน้ำในสังคม)

ทางไปโรงเรียนของฉันมีหลายทาง เพราะเป็นโรงเรียนประชาบาลที่อยู่กับวัด แล้ววัดบ้านนอกคือศูนย์กลางของชาวบ้าน เป็นศาลาธรรมและศาลาประชาคมด้วย ถนนรถยนต์ ทางเกวียน และทางเดินเท้าหลายสายจึงพุ่งเข้าสู่วัด

ทางไปโรงเรียนของฉัน อยู่ทิศทางตรงกันข้ามกับทางไปตลาดกลาง ซึ่งฉันต้องเดินไปซื้อกับข้าวทุกเช้า

ถ้ายึดเอาตลาดห้องแถวหอมช่อที่ฉันอยู่กับก๋งเป็นจุดตั้ง แล้ววัดระยะทางด้วยเชือกเส้นยาวอย่างตรงดิ่งแล้ว ระยะทางจากห้องแถวถึงโรงเรียนยาวพอ ๆ กัน แต่เวลาเดินจริง ๆ แล้ว ทางไปโรงเรียนไกลกว่า เพราะเป็นเส้นทางที่ลัดเลี้ยวกว่าทางไปตลาด อันไม่ยอกย้อนหักเห

ทุกเช้าที่ไปโรงเรียน ฉันจะต้องเดินออกจากห้องแถวไปผ่านน้ำริมคลองที่ไปอาบน้ำก่อน แล้วเลี้ยวขวาไปตามทางเลียบฝั่งคลองประมาณสามร้อยเมตร จึงถึงฟาร์มโดยสารประจำอำเภอ ซึ่งเป็นลานดินกว้างขวาง มีผู้คนพลุกพล่านแทบตลอดวัน มีหาบเร่และร้านค้าอยู่หย่อมหนึ่ง แต่นับได้ว่าฟาร์มนี้เป็นแหล่งชุมชนที่สำคัญแห่งหนึ่งประจำอำเภอ ที่ไม่มีเรื่องราวที่น่าสนใจเกิดขึ้นไม่น้อยจากฟาร์มดังกล่าว ถ้าเดินตรง ๆ ไปตามถนนเลียบฝั่งคลองอีกร้อยเมตร จะถึงที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ ซึ่งชาวตลาดเรียกกันสั้น ๆ สะดวกปากว่า "อำเภอ" กับ "โรงพัก"

แต่ฉันจะเลี้ยวตัดลงทางขวามืออีก เดินไปตามทางเดินเล็ก ซึ่งทะลุออกทางด้านหลังอำเภอ ผ่านที่ทำการสหกรณ์อำเภอ สุขศาลา สโมสรข้าราชการ บ้านพักพวกข้าราชการอำเภอ และตำรวจ ถัดไปเป็นตลาดร้านค้ามากมาย เรียกกันว่า "ตลาดอำเภอ"

ตัวตลาดแห่งนี้ ปลุกเป็นห้องแถวไม้สองชั้นอย่างมั่นคง เป็นแถวยาว ๆ หลายสิบห้อง มีสองปากหันหน้าเข้าหากัน ตรงกลางเป็นถนนซีเมนต์ขนาดกว้างพอที่รถบรรทุกสองคันจะแล่นสวนกันได้สบาย ถนนสายนี้เริ่มจากข้างที่ว่าการอำเภอพุ่งผ่านตลาดออกไปจนเชื่อมกับทางหลวงแผ่นดิน เป็นระยะทางประมาณสองกิโลเมตร หันจากห้องแถวที่เป็นตลาดออกไปไม่กี่สิบก้าวก็เข้าเขตโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ

(จากนิยายเรื่อง อยู่กับก๋ง ของหยก บุรพา)

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 5

ที่ระลึกทำงานของครู

15 สิงหาคม 2537

พรณีศิษย์รัก

ขณะที่ครูกำลังเขียนจดหมายถึงเธออยู่นี้ กุหลาบสีแดงดอกหนึ่งกำลังแย้มบานอยู่ใน
คนโทเล็ก ๆ เบื้องหน้าของครู กลีบดอกสีแดงเข้มมองดูสว่างอยู่กลางใบสีเขียวแก่เข้มด้วย
เฟิร์นพอย สีสดกับคนโทศาสีทและผ้ารองฉลุลายสีขาว กลิ่นหอมอ่อน ๆ รวยรินเมื่อลมพัดซย
มาเบา ๆ ทำให้ความเหนื่อยล้าของครูคลายลง ครูรู้สึกชุ่มชื่นใจขึ้น มีอะไรเพราะกลิ่นกุหลาบ
เท่านั้น ชื่นใจจนน้ำใจดีของเธอด้วย

ครูได้รู้จักเธอเมื่อสองปีก่อน เธอเป็นเด็กผู้หญิงรูปร่างแบบบาง สีหน้าท่าทางเอาจริง
เอาจังต่อชีวิต เราพบกันเพราะเธอมีปัญหา ครูจำได้ว่าครูฟังปัญหาของเธอด้วยความเห็นใจ
แต่ช่วยเธอแก้ปัญหาได้น้อยเหลือเกิน ปัญหาคือความทุกข์ซ้ำเติมพรณี เมื่อความจริงอย่างย้ง
อย่างหนึ่งในชีวิตคือทุกข์ ชีวิตของเธอจึงหลีกเลี่ยงปัญหาไปไม่พ้น ทั้งครูและเธอต่างก็ว่ายวน
ในวังแห่งความทุกข์พอ ๆ กัน ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าเราไม่รู้แจ้งแห่งปัญหา และได้หาวิธีแก้ไข
อย่างถูกต้องหรือเปล่าเท่านั้นเอง

ทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี คนโทใบเล็กบนโต๊ะครูจะได้รับการเปลี่ยนดอกไม้ใหม่
โดยครูไม่เคยเห็นคนเปลี่ยนหรือเจ้าของดอกไม้เลย แต่ครูรู้ว่าคน ๆ นั้นเป็นเธอ พรณีเธอ
เคยเล่าให้ครูฟังว่า บ้านที่เธอไปอาศัยเขาอยู่นั้น มีที่ว่างแคบ ๆ อยู่แห่งหนึ่ง ที่เธอใช้เวลา
ว่างทำสวนเล็ก ๆ ไว้เพื่อความสบายใจของเธอ ครูไม่เคยเห็นสวนของเธอว่างงดงามเพียงใด
แต่อย่างน้อยครูขอทายว่า เธอคงปลูกต้นเยอบีร่า เบญจมาศสีขาว และกุหลาบ ดอกไม้เหล่านี้
คงไม่บานบ่อยนัก เธอเข้ามาปักแจกันให้ครูครั้งละหนึ่งดอกเสมอ ไม่มีมากกว่านั้น และบางวัน
ครูได้เห็นดอกหน้าสีสวย จัดอย่างมีศิลปะ ครูมองดูอย่างซาบซึ้งใจยิ่งเสียกว่าได้รับกระเช้า
ดอกกล้วยาราคาแพง

เธอเคยคิดถึงคำ "ค่า" กับคำว่า "ราคา" บ้างไหม พระณีแจ่มกันดอกเบญจมาศ
เพียง 1 ดอกที่บวกกับน้ำใจอันดีงามของเธอ ช่วยทำให้เธอสบายใจที่ได้เป็นผู้ให้และช่วยทำให้
ครูสบายใจ ปลื้มใจที่ได้เป็นผู้รับความสุขใจเช่นนี้ ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างมี "ค่า" สูงแม้ว่าจะมี
ราคาต่ำ

สิ่งที่มีค่า คือ สิ่งที่เราต้องการ

สิ่งที่มีค่า คือ สิ่งที่มีความหมายลึกซึ้งต่อเรา

สิ่งที่มีค่า คือ สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกสูงส่ง

สิ่งที่มีค่า คือ ตัวแทนของความคิด ความงาม และความจริง

ครูตั้งใจที่นักเรียนของครูหลายคนมีความสุขสบายใจด้วยการทำให้ วันหนึ่งครูได้เห็นสมพร
นั่งยอง ๆ อยู่ข้างห้องเรียนชั้นล่าง อุ่มลูกหมาตัวเบ๊อนปากมอมอยู่อย่างรักใคร่เอ็นดู พลาญป้อน
อาหารที่แบ่งออกจากกล่องข้าวกลางวันให้มันอย่างเพลิดเพลิน หน้าตาของสมพรแจ่มใสเบิกบาน
เหลือเกินราวกับอยู่ในงานรื่นเริงจริง เช่นเดียวกับสีหน้าอันปลื้มเปรมของมาลัยที่ได้เสียสละ
ผ้าเช็ดหน้าสีขาวผืนที่น่ารักมาก ขุนน้ำเป็นเช็ดหน้าที่เประระนี้่มากของป้าซุบเมื่อตอนเป็นลม
ครูน่าจะพระณีว่าความสุข ความอึดเอมใจนั้นหาได้ไม่ยาก หาได้ด้วยการมีน้ำใจ เมตตาต่อคน
รอบข้าง มองไปรอบ ๆ ตัวเสียบ้าง อย่าหลงมองแต่ตัวเอง เราจะพบว่า ผู้ที่อยู่รอบตัวเรานั้น
เขาก็มีปัญหามีความทุกข์ไม่น้อยกว่าตัวเราเลย

ดอกไม้เพียงดอกหนึ่ง ข้าวสักก้อนหนึ่งและผ้าเช็ดหน้าผืนเล็ก ๆ อาจมีราคาไม่ถึง
หนึ่งบาท แต่มันมีค่าเทียบเท่าน้ำทิพย์แต่ละหยด แต่ละหยดที่จะชุบย้อมหัวใจคน ทั้งคนให้และคนรับ
ให้สดสะอาดและชื่นบาน

ครูเขียนจดหมายฉบับนี้เพื่อขอขอบใจเธอ พระณี และถึงแม้ว่าสิ้นปีนี้เธอจะเรียนจบไปจาก
โรงเรียนนี้แล้ว เธอจะเรียนต่อที่ไหนก็ตาม คนโศกดินใบเล้กบนโต๊ะนี้จะไม่ว่างเปล่า ดอกไม้อัน
งดงามเช่นวันนี้ จะเป่งบานอยู่ในเมฆภาพของครูตลอดไป

ด้วยความรักและปรารถนาดี

สุมน อมรวิวัฒน์

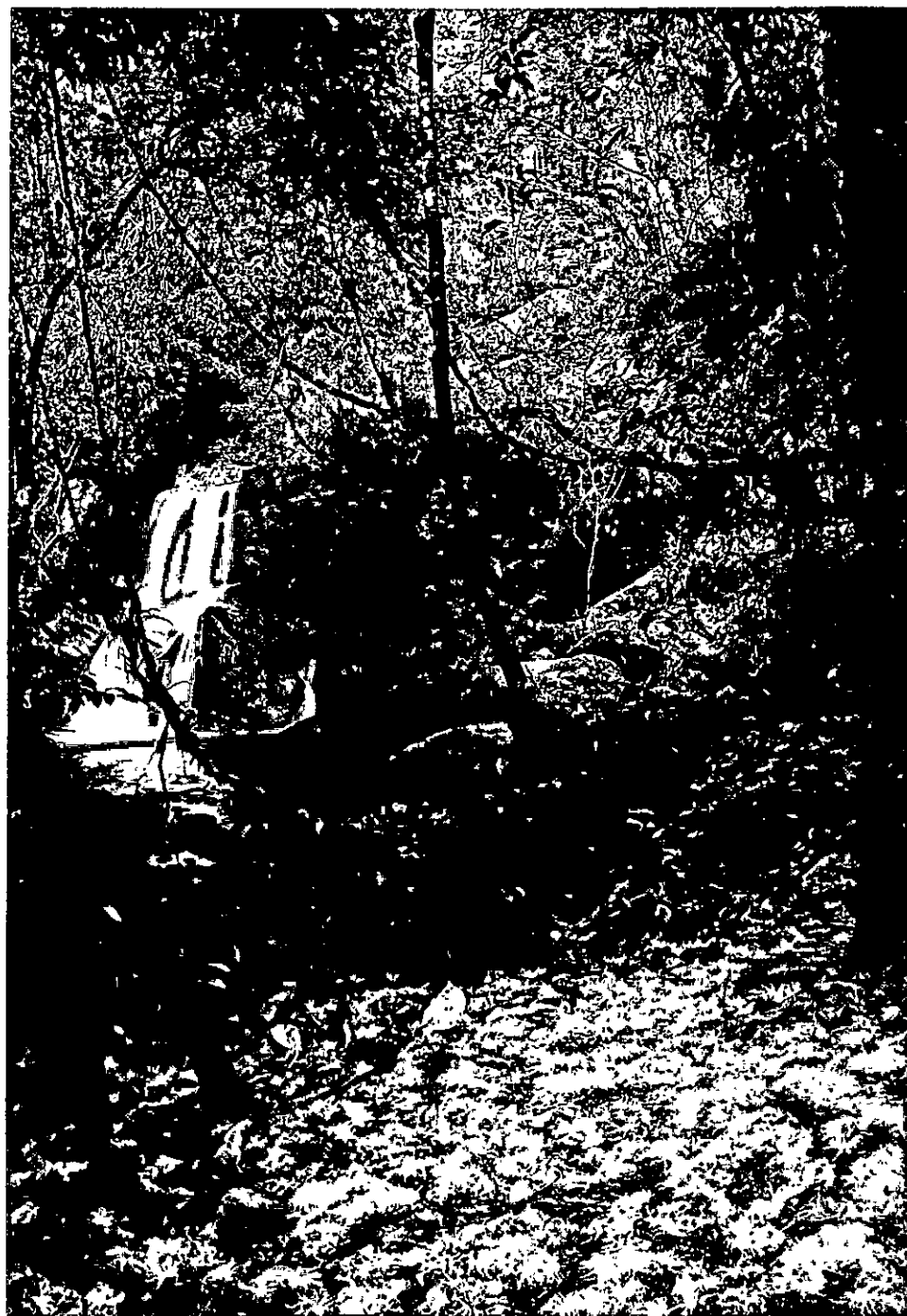
ภาคผนวก ข.

- **แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์**
- **แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน**

แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาภาพที่กำหนดให้ แล้วเขียนเป็นเรื่องถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์และจินตนาการเกี่ยวกับภาพนั้นเป็น "ร้อยแก้ว" พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วย นักเรียนสามารถเลือกรูปแบบการเขียนได้อย่างอิสระ กำหนดให้มีความยาวไม่ต่ำกว่า 1 หน้ากระดาษ ใช้เวลาทำ 50 นาที

แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน

แบบสอบถาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียนในเรื่องทั่ว ๆ ไป ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน จะนำไปศึกษาค้นคว้าเพื่อประโยชน์ต่อโรงเรียน บิดามารดา ผู้ปกครองของนักเรียนและต่อนักเรียนเอง ตลอดจนนักเรียนรุ่นต่อ ๆ ไป อีกด้วย

2. แบบสอบถามมี 2 ตอน ๑. ระยะเวลาในการทำทั้งหมด 30 นาที

ตอนที่ 1 เป็นข้อความ จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นเรื่องราว จำนวน 8 ข้อ

3. ให้นักเรียนอ่านข้อความ หรือเรื่องราวที่กำหนดให้ แล้วให้นักเรียนพิจารณาว่า นักเรียนมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือเคยปฏิบัติเช่นนั้นหรือไม่เพียงใด คำตอบของนักเรียนจะไม่มีถูกหรือผิด เพราะนักเรียนแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการกระทำแตกต่างกันขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด

4. วิธีตอบ ให้นักเรียนเลือกตัวเลือก ก ข หรือ ค ที่กำหนดให้เพียงตัวเดียวที่เป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด เมื่อเลือกได้ตัวเลือกใดแล้ว ให้นำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบในช่องของคำตอบที่ตรงกับตัวเลือกนั้น

ตัวอย่าง

(0) ข้าพเจ้าเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมายเสมอ

ก. จริง

ข. ไม่จริง

ค. ไม่แน่ใจ

(00) บรมไม่ชอบออกกำลังกาย และไม่เคยเล่นกีฬาเลย เขาเป็นหัดบอย ๆ เมื่อมีเพื่อนคนหนึ่ง

แนะนำว่าการออกกำลังกายจะช่วยทำให้ดีขึ้น เขาจึงออกกำลังกายทุก ๆ เข้า

ถ้านักเรียนเป็นบรมจะทำเช่นนั้นหรือไม่

ก. ทำ

ข. ไม่ทำ

ค. ไม่แน่ใจ

กระดานคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค
0			X
00	X		

ข้อ (0) หมายความว่า นักเรียนเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้งบางคราว

ข้อ (00) หมายความว่า ถ้านักเรียนเป็นปรมา นักเรียนจะทำเช่นเดียวกับปรมา

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวที่กำหนดให้แต่ละเรื่อง แล้วตอบคำถามโดยสมมุติตนเองเป็นบุคคลในเรื่องนั้น ๆ

1. อเนกขอให้นักช่วยตรวจทานคำผิดจากบทความที่พิมพ์ เพื่อจะนำลงในวารสารของโรงเรียน นีทรายว่าผกาตรวจแล้วไม่มีคำผิด จึงบอกอเนกว่าไม่มีคำผิด ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ตรวจ ถ้านักเรียนเป็นนที จะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ

ข. ไม่ทำ

ค. ไม่แน่ใจ

2. อมรเป็นช่างซ่อมวิทยุ เขาก็มีหน้าก็มตาซ่อมวิทยุเครื่องหนึ่งเป็นเวลานานแล้ว แต่ก็ไม่ได้สักที อมรไม่ยอมแพ้ยังพยายามแก้ไขต่อไป ถ้านักเรียนเป็นอมร จะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ

ข. ไม่ทำ

ค. ไม่แน่ใจ

3. มิตรเพื่อการงานที่ครูมอบหมาย เมื่อถึงเวลาที่ต้องจะทำ ก็ไม่ทำ ไปทำสิ่งอื่นที่ตนชอบแทน ถ้านักเรียนเป็นมิตร จะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ

ข. ไม่ทำ

ค. ไม่แน่ใจ

4. สุวิทย์ทำหน้าที่บันทึกผลการแข่งขันกรีฑา ในการแข่งขันกีฬาจังหวัด ซึ่งต้องรอคอยผลการแข่งขันเป็นเวลานาน ด้วยความเบื่อหน่ายสุวิทย์จึงฝากให้นักเรียนรุ่นน้องบันทึกแทนเป็นครั้งแรก ถ้านักเรียนเป็นสุวิทย์ จะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ

ข. ไม่ทำ

ค. ไม่แน่ใจ

5. ขรินทร์เป็นลูกจ้างร้านทำขนมปังแห่งหนึ่ง เขามาทำงานตรงเวลา เมื่องานยังค้างอยู่ ก็ยอมทำเกินเวลาเพื่อให้งานเสร็จ ไม่หลบเลี่ยงงานถึงแม้โอกาสจะอำนวย ถ้านักเรียนเป็นขรินทร์ จะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ

ข. ไม่ทำ

ค. ไม่แน่ใจ

6. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำงานมาส่งคนละชิ้น คนกอร์มีราคาที่สูงงานเรื่องนี้ จึงห้ามารดา
ท่านแทน แล้วนำมาส่งครู ถ้านักเรียนเป็นคนกอร์ จะทำเช่นนี้หรือไม่

- ຄ. ຫ້າ ຈ. ໄຟ​ຫ້າ ກ. ໄຟ​ແປ່​ໃຈ

7. มณฑลได้รับมอบหมายให้ทำรายงานเรื่องหนึ่ง เธอพยายามศึกษาแนวทางจากตำราต่าง ๆ
 ปรึกษาคู และรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ พร้อมทั้งค้นคว้าตามห้องสมุดต่าง ๆ ที่พอจะไปได้ หลังจาก
 ปรับปรุงแก้ไขจนดีแล้วจึงเขียนส่ง ถ้านักเรียนเป็นมณฑล จะทำเช่นนี้หรือไม่

- [illegible]

8. วิชาขอใบทำงานที่ตนทำสมบูรณ์ไม่บกพร่อง จึงทำงานอย่างมีแผนงาน และปรับปรุงงานมีคุณภาพ ดีเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยยอมเสียเวลาทุ่มเทให้กับงาน ถ้านักเรียนเป็นวิชา จะทำเช่นนี้หรือไม่

- ក. កា ខ. ឈ្មោះ គ. ឈ្មោះ

ภาคผนวก ค.

- ตารางค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อนักที่การงานในห้องเรียน
- ตารางแสดงคะแนนความรับผิดชอบต่อนักที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 5 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์	ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจ
ด้านความคิด	0.74
ด้านวิธีการเขียน	0.71
ด้านการใช้ภาษา	0.60
ด้านกลไกประกอบการเขียน	0.69

ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คน เท่ากับ 0.74

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจํานน (t) ของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อนักเรียน
ในห้องเรียนของนักเรียน

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	X	S ²	X	S ²	
1	3	0	1.88	0.81	8.00
2	2.6	0.69	1.68	0.67	1.92
3	2.76	0.51	1.64	0.74	6.59
4	2.72	0.66	2.16	0.96	2.80
5	2.36	0.79	1.44	0.69	7.07
6	3	0	1.80	0.89	8.00
7	2.76	0.51	1.64	0.74	6.59
8	2.8	0.48	1.48	0.64	7.76
9	2.68	0.73	1.64	0.79	5.47
10	3	0	1.52	0.64	11.38
11	2.68	0.73	1.60	0.74	5.68
12	3	0	2.08	0.89	6.51
13	2.28	0.78	2.72	0.66	2.44
14	2.92	0.27	1.56	0.85	9.06
15	3	0	1.96	0.91	6.93
16	2.56	0.79	2.28	0.82	4.95
17	3	0	1.60	0.84	10.00

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	x	s ²	x	s ²	
18	2.88	0.32	2.44	0.94	2.44
19	2.64	0.69	1.76	0.91	4.40
20	2.76	0.51	2.12	0.86	3.37
21	2.96	0.20	2.04	0.82	5.75
22	2.96	0.20	2.16	0.83	5.00
23	3	0	2.12	0.90	5.87
24	2.68	0.73	1.64	0.79	5.47
25	3	0	2	0.85	6.25

n = 100 มีค่าความเชื่อมั่น .82

ตาราง 7 แสดงคะแนนความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนก่อนและ
หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	Pretest	Posttest	D	Pretest	Posttest	D
1	60	65	5	62	61	-1
2	61	61	0	63	64	1
3	69	73	4	59	62	3
4	66	69	3	54	52	-2
5	67	70	3	62	58	-4
6	39	60	1	64	65	1
7	50	59	9	68	68	0
8	58	65	7	57	68	11
9	59	63	4	55	52	-3
10	64	60	-4	61	67	6
11	60	65	5	57	55	-2
12	65	70	5	53	60	7
13	50	65	13	71	62	-9
14	43	59	16	59	68	9
15	52	64	12	49	50	1
16	71	73	2	50	58	8
17	62	66	4	58	63	5

ตาราง 7 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	Pretest	Posttest	D	Pretest	Posttest	D
18	58	67	9	66	70	4
19	53	60	7	64	69	5
20	62	66	4	41	55	14
21	61	65	4	53	58	5
22	45	59	14	53	65	12
23	67	71	4	64	65	1
24	65	67	2	64	62	-2
25	60	62	2	62	66	4
26	45	56	11	63	60	-3
27	46	60	14	70	65	-5
28	53	60	7	41	50	9
29	57	60	3	62	65	3
30	45	55	10	59	68	9
31	56	60	4	62	71	9
32	63	68	5	59	61	2
33	56	64	8	70	72	2
34	60	61	1	64	62	-2
35	50	59	9	47	55	8

ตาราง 7 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	Pretest	Posttest	D	Pretest	Posttest	D
36	50	59	9	54	50	-4
37	64	67	3	56	60	4
38	56	66	10	67	69	2
39	55	58	3	61	60	-1
40	56	64	8	51	55	4

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอน

1. ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รศ.ดร.อารี พันธุ์มี ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์จรัสศรี ขาดิกานนท์ โรงเรียนสาธิตประสานมิตร

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1. รศ.ดร.อารี พันธุ์มี ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รศ.อัจฉรา สุขารมณี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ

1. ดร.พิตร ทองชั้น สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รศ.อัจฉรา . สุขารมณี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. อาจารย์วรเชษฐ์ โชคชัย โรงเรียนทหารอากาศบำรุง

ผู้ช่วยตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

- อาจารย์ไพรัตน์ อนุพันธ์ โรงเรียนสตึก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวกาญจนา อุตริวิเชียร

เกิด วันที่ 29 เดือนกันยายน พุทธศักราช 2495

สถานที่เกิด อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 1/2 หมู่ที่ 7 ตำบลนิคม อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2511	ม.ศ.3 โรงเรียนสตรีบุรีรัมย์ "ศรีบุรีรัมย์" อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.2515	บ.กศ.สูง (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทสังคมศึกษา เกษตรศาสตร์)
จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ.2524	ค.บ. (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทคณิตศาสตร์)
จากวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.2538	กศ.ม. (วิชาเอกการมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทย)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร